

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI NAUKOWO-BADAWCZEJ
INSTYTUTU STUDIÓW POLITYCZNYCH POLSKIEJ AKADEMII NAUK W 2007 ROKU**
Warszawa, luty 2008 rok

SPIS TREŚCI

[Wprowadzenie](#)

[Opis prac badawczych i wyników badań](#)

[Skład Rady Naukowej ISP PAN](#)

[Zakłady/Pracownie i Zespoły](#)

[Wykaz publikacji:](#)

Zestawienie łączne, czasopisma i wydawnictwa ciągłe

Wykaz publikacji recenzowanych w czasopismach

Wydawnictwa własne Instytutu Studiów Politycznych PAN

Wykaz monografii naukowych i podręczników akademickich autorstwa,
współautorstwa i pod redakcją pracowników placówki

Raporty, recenzje

[Realizowane projekty badawcze](#)

[Kształcenie \(rozwój\) kadr naukowych](#)

[Upowszechnianie i promocja osiągnięć naukowych:](#)

1. Organizacja i współorganizacja konferencji i sympozjów

2. Partnerstwo instytucjonalne

3. Referaty wygłoszone na konferencjach i zjazdach w kraju

4. Referaty wygłoszone na konferencjach i zjazdach za granicą

[Ekspertyzy i opinie naukowe](#)

[Nagrody i wyróżnienia](#)

[Współpraca naukowa z zagranicą:](#)

Informacja o zakresie i wynikach współpracy

1. Wykaz instytucji, z którymi ISP PAN współpracuje w oparciu o umowy

2. Zagraniczne instytucje naukowe, z którymi placówka współpracuje w sposób
ciągły bez zawartego porozumienia

3. Wyjazdy badawcze, szkoleniowe i inne pracowników Instytutu

4. Goście i stażyści zagraniczni w Instytucie

5. Tematy realizowane we współpracy z zagranicą

6. Inne międzynarodowe projekty badawcze

Ocena merytoryczna i wnioski.

[Inne formy aktywności merytorycznej pracowników ISP PAN:](#)

Wykłady, odczyty i in. w kraju i za granicą (nie związane z wyjazdami na konferencje)

Udział pracowników w redagowaniu czasopism

Członkostwo organizacji naukowych, rad naukowych w kraju i za granicą

Działalność dydaktyczna

[Działalność biblioteki naukowej](#)

[ANEKS:](#) Sprawozdanie z badań sieci naukowej "Rozpad i nowy porządek: -kultura - naród -
społeczeństwo w okresie wielkiej zmiany".

[WPROWADZENIE](#)

Sieci

Realizując postulat władz Polskiej Akademii Nauk, aby wiązać własną działalność badawczą z innymi Instytutami i tworzyć sieć struktur naukowo-badawczych, w 2007 roku ISP PAN kontynuował takie działania.

Zakład Systemów Społeczno-Politycznych wziął udział w sieciowym programie badawczym prowadzonym obecnie wspólnie przez siedem Instytutów Polskiej Akademii Nauk pod nazwą „Rozpad i nowy porządek: społeczeństwo - naród - kultura w okresie wielkiej zmiany”, koordynowanym przez Instytut Filozofii i Socjologii PAN. Pracownicy tego Zakładu uczestniczą w sześciu następujących tematach: „Partycypacja obywatelska w życiu publicznym”, „Instytucjonalizacja dialogu społecznego”, „Segmentacja stylów życia i wzorów konsumpcji”, „Nierówności edukacyjne”, „Profesjonalizacja inteligencji” oraz „Przemiany kultury historycznej a kształtowanie tożsamości zbiorowych”.

Zakład Badań nad Elitami i Zachowaniami Politycznymi bierze udział w dwóch tematach sieciowego programu badawczego: „Reprezentatywność i oligarchizacja głównych aktorów dialogu” oraz „Elity polityczne i samorządowe jako nowy segment struktury społecznej”.

Dr Sławomir Nałęcz z Samodzielnej Pracowni Badania Organizacji Non-Profit zakończył realizację tematu „Rekrutacja działaczy trzeciego sektora”. [Raport z badań sieci naukowej w roku 2007 jest zamieszczony w Aneksie do niniejszego „Sprawozdania”].

Pracownicy czterech Zakładów ISP PAN: Systemów Społeczno-Politycznych, Studiów nad Niemcami, Europeistyki i Pracowni Dziejów Ziemi Wschodniej II Rzeczypospolitej zgłosili akces do sieci „Dialog i konfrontacja kultur współczesnego świata”, koordynowanej przez Instytut Archeologii i Etnologii PAN, wspólnie z którym realizować będą tematy: „Komunikacja kulturowa w epoce informatycznej - tradycja i współczesność”, „‘Inni’ - ‘obcy’ - ‘nie ludzie’: poziomy akceptacji, tolerancji, odrzucenia”, „Formy konfrontacji i dialogu kultur” oraz „Tożsamość we współczesnym świecie”. Sieć powinna rozpocząć swoje działanie w roku 2008.

Projekty badawcze

W 2007 roku w ISP PAN realizowano trzydzieści dwa projekty badawcze, z czego sfinalizowano czternaście. W tym: dziewięć w ramach działalności statutowej, dwa granty własne, jeden projekt promotorski. Dwa zakończone projekty sfinansowane były przez instytucje zagraniczne. W 2007 roku kontynuowano dwa projekty statutowe, trzy własne, jeden grant promotorski i jeden finansowany przez Unię Europejską oraz rozpoczęto pięć projektów statutowych, dwa granty własne i jeden promotorski. Szerzej o projektach i grantach w „Opisie prac badawczych i wyników badań”.

Konferencje

W 2007 roku pracownicy zorganizowali kilka ważnych konferencji naukowych. Dwie z nich miały charakter międzynarodowy. Zakład Najnowszej Historii Politycznej ISP PAN wraz z Instytutem Pamięci Narodowej - Komisją Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu - zorganizował konferencję pod tytułem: „Ruch komunistyczny w latach 1944-1956”, w Wojcieszycach k. Szklarskiej Poręby, zaś Zakład Studiów nad Niemcami ISP PAN przy współpracy z Hannah-Arendt-Institut, konferencję „Polacy-Niemcy. Kontakty obywatelskie w latach 1971-2005” („Polen - Deutsche. Bürgerkontakte 1971-2005”).

Zakład Europeistyki przygotował dwie krajowe konferencje. Pierwsza z nich to „Małe państwa Europy Zachodniej i terytoria o statusie specjalnym. Ich rola i miejsce w Unii Europejskiej”, druga zaś: „Polska w Unii Europejskiej - szanse i zagrożenia (aspekty polityczne, międzynarodowe i gospodarcze)”, zorganizowana została we współpracy z Komitetem Nauk

Politycznych PAN.

Zakład Azji i Pacyfiku z Instytutem Konfucjusza w Krakowie i Szkołą Wyższą Psychologii Społecznej zorganizował dwudniowe seminarium naukowe poświęcone 50. rocznicy przywrócenia stosunków dyplomatycznych Polski z Japonią.

Zakład Badań Przekształceń Własnościowych zorganizował na XVII Międzynarodowym Forum Ekonomicznym w Krynicy jednodniową sesję z udziałem profesorów krajowych i zagranicznych na temat „Konflikty interesów starej i nowej Europy. Szanse ich przezwyciężenia”, zaś Zakład Filozofii Polityki, wspólnie z Redakcją „Civitas”, jednodniowe sympozjum poświęcone dyskusji wokół zagadnienia ładu konstytucyjnego i doświadczeń związanych z dziesięcioleciem polskiej konstytucji.

Publikacje

Pod względem ilości publikacji naukowych pracowników ISP PAN rok 2007 był niezwykle urodzajny. Choć lista indywidualnych monografii nie jest tak imponująca jak w rekordowym roku 2006, zwiększyła się liczba prac redagowanych przez pracowników ISP PAN i ich udział w zagranicznych pracach zbiorowych.

Monografie

Na rynku wydawniczym ukazało się pięć obszernych, obficie udokumentowanych i pionierskich monografii historycznych, w tym autorstwa dr. Piotra Osęki (*Rytuały stalinizmu. Święta i uroczystości rocznicowe w Polsce 1944-1956*); dr. Tomasza Stryjka (*Jakiej przeszłości potrzebuje przyszłość? Interpretacje dziejów narodowych w historiografii i debacie publicznej Ukrainy 1991-2004*), dr. Rafała Wnuka (*Za pierwszego Sowietą. Polska konspiracja na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej, wrzesień 1939 - czerwiec 1941 r.*) oraz dr. Adama F. Barana (*Walka o kształt harcerstwa w Polsce [1980-1990]. Niepokorni i niezależni*) i dr. Jerzego Grzybowskiego (*Białorusini w polskich regularnych formacjach wojskowych w latach 1918-1945*). Ten ostatni za swoją książkę uzyskał nagrodę KLIO, wyróżnienie w kategorii monografii naukowej.

Ukazały się także nowe prace badaczy o dużym dorobku pisarskim, znakomite monografie doc. dr hab. Pawła Machcewicza (*„Monachijska menażeria”. Walka z Radiem Wolna Europa 1950-1989*), prof. dr hab. Wojciecha Materskiego (*Dyplomacja Polski „lubelskiej” lipiec 1944 - marzec 1947*) oraz doc. dr hab. Waldemara Dziaka i dr. Jerzego Bayera (*Mao. Zwycięstwa, nadzieje, klęski*).

Ważną pracę z zakresu stosunków międzynarodowych opublikowali: doc. dr hab. Bohdan Szklarski (*Przywództwo symboliczne: Między rządzeniem a reprezentacją. Amerykańska prezydentura końca XX wieku*), dr Rafał Wonicki na temat teorii J. Habermasa wobec republikańskiej wizji państwa (*Spór o demokratyczne państwo prawa*) oraz dr Mikołaj Cześniak na temat krajowych zachowań wyborczych (*Partycypacja wyborcza w Polsce. Perspektywa porównawcza*).

Trzy znane już na rynku książki: prof. dr hab. Andrzeja Paczkowskiego (*Wojna polsko-jaruzelska. Stan wojenny w Polsce 13 XII 1981 - 22 VII 1983*) i dwie prace doc. dr hab. Marka Wierzbickiego (*Polacy i Żydzi w zaborze sowieckim. Stosunki polsko-żydowskie na ziemiach północno-wschodnich II RP pod okupacją sowiecką [1939-1941]*) oraz *Polacy i Białorusini w zaborze sowieckim. Stosunki polsko-białoruskie na ziemiach północno-wschodnich II RP pod okupacją sowiecką [1939-1941]*), doczekały się w krótkim czasie drugiego wydania. Nie jest to sprawa zwyczajna w przypadku książek naukowych.

Wśród wydawnictw w języku obcym wymienić trzeba książkę profesora dr hab. Jerzego Holzera (*Polen und Europa. Land, Geschichte, Identität*), stanowiącą efekt przemyśleń autora na temat miejsca Polski we współczesnej Europie, a także redakcje obcojęzyczne dokumentów źródłowych profesorów Wojciecha Materskiego (*Katyń. A Crime Without Punishment*) oraz Andrzeja Paczkowskiego, wspólnie z M. Byrne (*From Solidarity to Martial Law: The Polish Crisis of 1980-1981*).

A Documentary History).

Ukazały się trzy ważne prace w serii Working Papers ISP PAN: 1) pod redakcją prof. dr. hab. Jacka Wasilewskiego (opracowane wraz z Ewą Nalewajko, Witoldem Betkiewiczem i Agnieszką Kloskowską-Dudzińską), *Wybory 2006 w powiatach. Kampania - aktorzy - strategie*, 2) dr Iwony Madej, *Polityka językowa Indii. Wybrane zagadnienia*, 3) Anthony'ego Kemp-Welsha, 1989. *The Polish Paradigm*. W serii tej ukazał się też nieznany i pominięty w innych materiałach źródłowych dokument, opracowany przez prof. dr. hab. Andrzeja Paczkowskiego *Uchwała Biura Politycznego KC PZPR „O zasadach koordynacji i organizacji stosunków PRL z zagranicą” z 30 stycznia 1973 r.*, wraz z załącznikami.

Prace zbiorowe

Do bardzo ważnych form działalności naukowej należy redakcja pracy zbiorowej stanowiącej podsumowanie wysiłku całego zespołu badawczego, skupionego wokół wybranego zagadnienia. W roku sprawozdawczym powstało takich prac aż osiem. Cztery z nich opublikowanych zostało wyłącznie przez ISP PAN. Oto one: Fiszer J. M.: *Polska - Unia Europejska - Świat*, oraz tegoż: *Sytuacja wewnętrzna w krajach postkomunistycznych Europy i Azji oraz ich polityka międzynarodowa w latach 2006 - 2007*; Jarosz M.: *Transformacja. Elity. Społeczeństwo*; Słodkowska I., Dolbakowska M. [wstęp: Nalewajko E.]: *Wybory prezydenckie 2005. Programy kandydatów*.

Pracownicy ISP PAN uczestniczyli w publikacji upamiętniającej X-lecie Collegium Civitas: Mach B.W., Wnuk-Lipiński E.: *O życiu publicznym, kulturze i innych sprawach*.

Książki opublikowane w innych wydawnictwach: Friszke A.: *Przystosowanie i opór. Studia historyczne 1945-1989*; tegoż, *Niepokorni. Relacje członków i współpracowników KOR zebrane w 1981 r.*; Jasiewicz K. (wybór i wstęp): *Bóg i Jego polska owczarnia w dokumentach 1939-1945*, czy wreszcie Wnuk R.: *Atlas polskiego podziemia niepodległościowego 1944-1956*.

Raporty

To specyficzna forma publikacji, często będąca realizacją zamówionej ekspertyzy, materiału o charakterze doradczym. Ilustrują one dobitnie wielodyscyplinarny charakter badań prowadzonych przez pracowników ISP PAN, a także podkreślają ich opiniotwórczą rolę/pozycję. Trzy takie raporty opublikowane zostały w języku angielskim: *Political Situation and Democratic Reforms in Central and Eastern Europe*, [w:] Rosati D. K. (red.): *New Europe. Report on Transformation* (autorzy: Fiszer J. M., Orzelska A., Stańczyk J., Burakowski A., Strachota K.); *Corporate Governance Formation in Poland, Kyrgyzstan, Russia, and Ukraine*, "Studies and Analyses", CASE (Kozarzewski P.); *ISCED-97 in the Polish Context*, w: *International Standard Classification of Education. Validation Report*, Mannheimer Zentrum für Europäische Sozialforschung, Mannheim (autorzy Mach B.W., Kryszczuk M).

Pozostałe dotyczyły różnych aspektów funkcjonowania krajowej gospodarki: *Zarządzanie i nadzór korporacyjny w sektorze publicznym*, [w:] Błaszczuk B., Kozarzewski P. (red.): „Zmiany w polskich przedsiębiorstwach. Własność, restrukturyzacja, efektywność”, „Raporty CASE”; a także: *Metodologia badań monitorujących; Sytuacja organizacyjna i kondycja finansowa CIS w 2006 r.*; *Personel CIS* (Centra Integracji Społecznej), wszystkie w: Leś E. (red.): „Raport z monitoringu ustawy o zatrudnieniu socjalnym”. A także wspomniany już Working Paper *Wybory 2006 w powiatach. Kampania - aktorzy - strategie* (Wasilewski J., Nalewajko E., Betkiewicz W., Kloskowska-Dudzińska A.).

*

Na koniec chciałbym wspomnieć o wydawnictwie nietypowym, książce Marii Walewskiej pod tytułem *W cieniu ustawy o reformie rolnej. Wspomnienia 1944-1945*, pracy nagrodzonej w konkursie IPN pod tytułem „Prawda i Pamięć”, którą opracował i do której napisał wstęp prof. dr hab. Krzysztof Jasiewicz. Ukazała się ona w koedycji ISP PAN - IPN.

Awanse naukowe

Kończąc część wstępną tego Raportu chciałbym zwrócić uwagę na awanse naukowe w ISP PAN. W 2007 roku dwie osoby otrzymały nominacje profesorskie, pięć otrzymało tytuły doktora habilitowanego, zaś ISP PAN wypromował 4 doktorów, w tym dwóch pierwszych absolwentów Studium Podyplomowego, którzy kontynuując pracę naukową z sukcesem obronili tezy swoich prac doktorskich. Liczba awansów naukowych w 2007 r. stawia nas w czołówce instytutów naukowych w Wydziale I PAN!

ISP PAN w statystyce

W 2007 roku ISP PAN zatrudniał 99 osób, w tym 79 osób na etatach naukowych, (w liczbie tej: 14 profesorów, 22 docentów, 24 adiunktów i 19 asystentów. Zatrudnienie w stosunku do roku 2006 zmniejszyło się o 3 osoby.

ISP PAN realizował 32 projekty badawcze. Pracownicy naukowcy ISP PAN opublikowali 13 monografii własnych, w tym 1 w języku obcym i 1 podręcznik, oraz 10 w których byli redaktorami naukowymi (w tym 1 w języku obcym); 72 teksty umieszczone zostały w krajowych pracach zbiorowych i 11 w zagranicznych; opublikowali 37 artykułów w języku polskim i 5 w językach obcych, przygotowali 12 ekspertyz.

Z 17 zagranicznymi instytucjami naukowymi ISP PAN współpracuje w sposób ciągły bez zawartego porozumienia. Z partnerami zagranicznymi realizowanych jest 16 projektów badawczych.

W 2007 roku 9 pracowników wyjechało za granicę w celach badawczych.

W konferencjach krajowych (w tym międzynarodowych) i zagranicznych uczestniczyło w sumie 33 pracowników, którzy wygłosili odpowiednio 42 referatów w kraju i 34 za granicą.

W bieżącym roku, jak wspomniano wyżej, 2 pracowników otrzymało tytuł profesora, 5 pracowników uzyskało stopień naukowy doktora habilitowanego i 2 doktora. Rada Naukowa wypromowała też 3 doktorów habilitowanych oraz 3 doktorów spoza Instytutu. Pracownicy ISP PAN brali czynny udział w promowaniu kadry naukowej własnego Instytutu i innych placówek badawczych: 45 magistrów i 9 doktorów, oraz byli recenzentami w 13 przewodach doktorskich, 2 habilitacyjnych oraz autorami 3 opinii w postępowaniu o nadanie tytułu naukowego.

Działalność dydaktyczną prowadzi 31 pracowników (w tym dwóch za granicą) większość z nich odbywa zajęcia w Collegium Civitas i na Uniwersytecie Warszawskim (pozostałe uczelnie to, m.in. Szkoła Główna Handlowa, Uniwersytet im. Kardynała Wyszyńskiego, Krajowa Szkoła Administracji Publicznej).

ISP PAN prowadzi, wspólnie z Collegium Civitas, trzy rodzaje studiów podyplomowych: Stosunki Międzynarodowe i Dyplomacja, Zarządzanie Organizacjami Pozarządowymi oraz Studium Podyplomowe z socjologii i nauk o polityce (to ostatnie otwiera możliwość pisania pracy doktorskiej z tych dwóch dziedzin). W studiach tych, na różnych latach, uczestniczą 92 osoby. W 2007 roku 27 osób uzyskało świadectwa ukończenia studiów podyplomowych, zaś 2 osoby wypromowane zostały na doktorów.

W ISP PAN prowadzone jest konwersatorium naukowe z najnowszej historii Polski. W 2007 roku odbyło się 9 sesji.

W ISP PAN odbywają się spotkania 11 Zakładów i Pracowni, które dostępne są słuchaczom Studiów Podyplomowych oraz 9 seminariów doktorskich specjalnie dla tej kategorii Słuchaczy, którzy zainteresowani są pracą naukową.

W 2007 roku Instytut i jego pracownicy uzyskali 5 nagród (o czym poniżej, s. 52 Raportu).

*

W roku sprawozdawczym kontynuowane były ustalenia umowy podpisanej między ISP PAN i Ośrodkiem „Karta” oraz Domem Spotkań z Historią o zorganizowaniu społecznego seminarium doktorskiego poświęconego dziejom Kresów Wschodnich Rzeczypospolitej w XIX i XX wieku oraz

historii imperium sowieckiego w latach 1917-1991. Seminarium to, prowadzone przez prof. dr. hab. Krzysztofa Jasiewicza, służy poszerzaniu wiedzy historycznej w sposób usystematyzowany, z zastosowaniem metod naukowych, wśród osób aktywnie działających w swoim środowisku społecznym.

*

Kilku naszych pracowników uczestniczy czynnie w życiu politycznym państwa, wspomagając Kancelarię Prezydenta RP i Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

OPIS PRAC BADAWCZYCH I WYNIKÓW BADAŃ

Spis treści

W roku sprawozdawczym zakończono pracę w czternastu projektach badawczych zaplanowanych w ramach działalności statutowej ISP PAN, rozpoczętych w okresie wcześniejszym. W tym:

- dziewięć w ramach działalności statutowej: „Jakość demokracji a dynamika życia publicznego w Polsce w perspektywie porównawczej” (kierujący prof. dr hab. Bogdan W. Mach), „Polskie elity w początkowym okresie członkostwa Polski w Unii Europejskiej” (kierujący prof. dr hab. Jacek Wasilewski), „Wybory 2005” (kierujący doc. dr hab. R. Markowski), „Strategia bezpieczeństwa III RP w wymiarze regionalnym i globalnym” (kierujący prof. dr hab. Antoni Z. Kamiński), „Transformacja systemowa w Europie Środkowo-Wschodniej w kontekście rozszerzenia Unii Europejskiej” (kierujący prof. dr hab. Wojciech Roszkowski), „Główne problemy stosunków polsko-niemieckich. Przeszłość - teraźniejszość - przyszłość” (kierujący prof. dr hab. P. Madajczyk), „Nowoczesne i ponowoczesne interpretacje fenomenu władzy politycznej” (kierujący prof. dr hab. Stanisław Filipowicz), „Przemiany społeczno-polityczne w Azji Wschodniej w XXI wieku” (kierujący doc. dr hab. W.J. Dziak) oraz „Historia polityczna ziemiaństwa polskiego” (prof. dr hab. Krzysztof Jasiewicz);

- dwa granty własne: „Strach w Polsce Ludowej (1944-1989)” (dr Marcin Zaremba) i „Bezpieczeństwo Europy Środkowo-Wschodniej i Polski w perspektywie ładu światowego” (prof. dr hab. Antoni Z. Kamiński);

- jeden projekt promotorski: „Konsekwencje procesu poszerzania NATO dla systemów obronnych państw Grupy Wyszehradzkiej” (kierujący prof. dr hab. Antoni Z. Kamiński);

- kolejne dwa zakończone projekty sfinansowane były przez instytucje zagraniczne: „The determinants of active civic participation of European and national level” (prowadzący doc. dr hab. R. Markowski) i „Partnerstwo na rzecz rozwoju *Ekonomia społeczna w praktyce*” (kierująca doc. dr hab. E. Leś).

W 2007 roku kontynuowano siedem projektów, w tym:

- dwa projekty statutowe: „Różne formy oporu wobec systemu sowieckiego na terenach byłej II RP i ich odbicie w dyskusjach we współczesnej historiografii polskiej i ukraińskiej” (kierujący doc. dr hab. G. Motyka) oraz „Polska w Unii Europejskiej. Aspekty polityczne, ekonomiczne, kulturowe i międzynarodowo-prawne. Ujęcie diagnostyczno-prognostyczne” (kierujący prof. dr hab. Józef M. Fiszer);

- trzy własne: „Centrum władzy w Polsce w latach 1971-1980” (kierujący prof. dr hab. Andrzej Paczkowski), „Polskie Generalne Studium Wyborcze 2005 (PGSW)” (prowadzący doc. dr hab. R. Markowski), „Obszary wykluczenia w III Rzeczypospolitej. Przyczyny, przejawy, przeciwdziałanie” (kierująca prof. dr hab. Maria Jarosz);

- jeden grant promotorski: „Reprezentacja polityczna w Polsce na różnych szczeblach władzy” (prowadzony przez prof. dr hab. Jacka Wasilewskiego);

- i jeden finansowany przez Unię Europejską „Partnerstwo na rzecz rozwoju *Tu jest praca*” (prowadzący dr Sławomir Nałęcz).

W 2007 roku rozpoczęto prace w siedmiu projektach, w tym:

- pięć projektów statutowych: „Uwarunkowania polityczne i skutki społeczne polskich przemian” (prowadząca prof. dr hab. Maria Jarosz), „Władza i społeczeństwo 1944-1989” (kierujący prof. dr hab. Andrzej Paczkowski), „Programy polskich partii politycznych w 2006 r.” (kierowany przez dr Inę A. Słodkowską), „Ekonomia społeczna” (koordynująca doc. dr hab. Ewa Leś) oraz „Rekonstrukcja ładu instytucjonalnego w państwach postsowieckich i Europie Środkowo-Wschodniej” (prowadzący doc. dr hab. W. Marciniak);

- dwa granty własne: „Zbliżając się do 40-tki. Społeczno-ekonomiczne trajektorie i polityczne biografie osiemnastolatków z roku 1989” (kierowany przez prof. dr hab. Bogdan W. Macha), „Informatyzacja a zmiany struktury pracy” (prowadzony przez dr. Macieja Kryszczuka).

1. Procesy społeczne, polityczne i gospodarcze w toku transformacji ustrojowej w Polsce

Zagadnienia związane z różnymi aspektami transformacji ustrojowej w Polsce nadal stanowią główny nurt badań naukowych niemal wszystkich Zakładów ISP PAN. Główny jej nurt najszerzej badany jest w Zakładzie Systemów Społeczno-Politycznych, kierowanym przez prof. dr hab. Bogdan W. Macha oraz przez Zakład Badań nad Elitami i Zachowaniami Politycznymi, kierowany przez prof. dr hab. Jacka Wasilewskiego. Aspekty społeczne i gospodarcze transformacji poddawane są także wielostronnej analizie przez Zakład Badań Przekształceń Własnościowych, kierowany przez prof. dr hab. Marię Jarosz i Pracownię Badań Organizacji Non-Profit, prace której koordynowane były przez doc. dr hab. Ewę Leś.

Polityczne aspekty transformacji w kontekście globalnym analizuje Zakład Bezpieczeństwa Międzynarodowego i Studiów Strategicznych, kierowany przez prof. dr hab. Antoniego Z. Kamińskiego, zaś procesami związanymi z integracją europejską Zakład Europeistyki, kierowany przez prof. dr hab. Józefa M. Fiszera. Zakład Porównawczych Badań Postsowieckich, na czele którego stoi doc. dr hab. Włodzimierz Marciniak, analizuje problemy zmian zachodzących na obszarze byłego Związku Radzieckiego i ich oddziaływania na politykę światową oraz europejską. Procesy transformacyjne obszaru państw dawnego bloku radzieckiego w kontekście historycznym są przedmiotem zainteresowań Zakładu Europy Środkowej i Wschodniej, kierowanego przez prof. dr hab. Wojciecha Roszkowskiego, a także Pracowni Dziejów Ziemi Wschodniej II Rzeczypospolitej, kierowanej przez doc. dr hab. Grzegorza Motykę.

Zakład Najnowszej Historii Politycznej, którym kieruje prof. dr hab. Andrzej Paczkowski, zajmuje się różnymi etapami transformacji politycznej w Polsce oraz, porównawczo, w innych państwach tego regionu.

Aspekty transformacji opisane w myśli politycznej filozofów czy historyków idei, znajdują swoje odbicie w pracach badawczych prowadzonych przez Zakład Filozofii Polityki, którym kieruje prof. dr hab. Stanisław Filipowicz.

Pracownia Badań Wyborczych analizuje na bieżąco wyniki kolejnych wyborów w Polsce, udostępniając wyniki swojej pracy badaczom za pomocą Polskiego Generalnego Studium Wyborczego, ukazując dynamikę zmian politycznych w Polsce. Baza danych na temat przebiegu procesów związanych z wyborami krajowymi i europejskimi stanowi zwieńczenie wielostronnej aktywności ISP PAN na polu badań nad polską transformacją ustrojową.

1.1. Wartości i postawy społeczne, scena polityczna, elity, państwo

Rok 2007 był trzecim rokiem realizacji tematu badawczego „Jakość demokracji a dynamika życia publicznego w Polsce w perspektywie porównawczej”, prowadzonego w Zakładzie Systemów Społeczno-Politycznych, kierowanym przez prof. dr hab. Bogdana W. Macha. Temat ten nadal prowadzi prof. dr hab. Edmund Wnuk-Lipiński, kierownik Zakładu w chwili podjęcia realizacji tego zadania naukowego.

W tej fazie badania pracownicy Zakładu skoncentrowali się na społeczno-politycznych i kulturowych aspektach szeroko rozumianego życia publicznego. Praca zbiorowa pod redakcją prof. dr hab. E. Wnuk-Lipińskiego i prof. dr hab. B. W. Macha zatytułowana *O życiu publicznym, kulturze i innych sprawach*, publikuje rezultaty badań większości zespołu i stanowi empiryczną realizację dwu podstawowych koncepcyjno-teoretycznych wątków definiujących prace prowadzone w Zakładzie:

- tezę, że nauki społeczne powinny badać życie publiczne jako swój przedmiot, a zarazem powinny same stawać się częścią życia publicznego jako element dialogu, deliberacji czy konwersacji społecznej. Zamieszczone w książce teksty o etycznym społeczeństwie obywatelskim, liberalnych i komunitariańskich modelach społeczeństwa obywatelskiego, społecznych rolach elity medialnej i inteligencji nawiązują bezpośrednio do tej tezy. W zamierzeniu autorów wspomniana praca reprezentuje kolejny krok na drodze ku powstaniu w Polsce dobrze zdefiniowanej, rozpoznawalnej *public sociology*, stanowiącej element szerokiej dyskusji o życiu publicznym i podstawę działań i decyzji podejmowanych w różnych sferach aktywności społecznej;

- tezę o względnej autonomii kultury i struktury w ich wpływach na indywidualne i zbiorowe działania i świadomość, co znalazło odzwierciedlenie w wymienionej książce. W kilku zamieszczonych w niej tekstach, zarówno na poziomie rozważań koncepcyjnych, jak i na poziomie substancywnych analiz różnych aspektów życia publicznego, omówiona została ważna problematyka *agency* (podmiotowego sprawstwa).

Problematyka struktury i kultury, ich relacji wzajemnych i ich relacji wobec życia publicznego znalazła swe odbicie też w szeregu innych publikacji pracowników Zakładu.

*

„Partnerstwo na rzecz rozwoju *Ekonomia społeczna w praktyce*” i „Partnerstwo na rzecz rozwoju *Tu jest praca*” to granty własne samodzielnej Pracowni Badań Organizacji Non-Profit, koordynowanej przez doc. dr hab. Ewę Leś. Pracownia ta konsekwentnie bada zjawiska związane z dziedziną gospodarki, która nazywa się *Ekonomią Społeczną* (*Gospodarką Społeczną*). Stara się ona rozwiązywać praktycznie niezwykle doniosły problem gospodarczo-społeczny, jakim jest bezrobocie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także zajmuje się pracami nad pomiarem dynamiki potencjału ekonomicznego i społecznego sektora non-profit.

Pracownik tej Pracowni bierze udział w sieci naukowej: „Rozpad i nowy porządek”, realizując temat „Rekrutacja działaczy trzeciego sektora”. W ramach jego realizacji napisany został raport pt. „Uwarunkowania aktywności w organizacjach trzeciego sektora”.

*

W tematykę wartości, postaw społecznych, sceny politycznej, państwa wpisują się prace Zakładu Badań nad Elitami i Zachowaniami Politycznymi kierowanego przez prof. dr hab. Jacka Wasilewskiego. W 2007 roku zespół koncentrował się na projekcie sieciowym „Rozpad i nowy porządek”, których pierwszy etap został zakończony raportem pt. „Wybory 2006 w powiatach. Kampania - aktorzy - strategie”, opublikowanym w formie Working Paper ISP PAN.

Częstkowe rezultaty powyższych prac zaprezentowane na seminarium „sieci naukowej” (grupa „Demokracja, dialog społeczny, instytucjonalizacja” w IFiS PAN) w referacie pt. „Nowa

instytucja w ordynacji wyborczej i co z tego wynika” oraz na XIII Zjeździe Socjologicznym w Zielonej Górze, gdzie w ramach grupy tematycznej zorganizowanej przez J. Wasilewskiego pt. „Polityczna próżnia polski lokalnej” wygłoszono dwa referaty bezpośrednio nawiązujące do problematyki badania sieciowego: (Ewa Nalewajko, „Partie polityczne w przestrzeni powiatowej polityki”, Jacek Wasilewski „Wypełnianie powiatowej próżni politycznej przez nie-partyjnych aktorów”) [szerzej w Aneksie: „Sprawozdanie z badań sieci naukowej w 2007 r.”].

W 2007 roku został rozpoczęty drugi etap badań sieciowych, poświęcony formowaniu się nowej warstwy społecznej, a mianowicie profesjonalnych działaczy (polityków) lokalnych, na wzór zawodowych polityków szczebla centralnego. Przeprowadzono badania terenowe w tych samych powiatach, które były badane w pierwszym etapie. Materiał empiryczny poddawany jest obecnie wszechstronnej analizie. Pierwsze wyniki wskazują, że podobnie jak na szczeblu krajowym, także na szczeblu lokalnym mamy do czynienia z zawodowymi (= żyjącymi z tego) politykami. Niejasna jest jeszcze ocena tego stanu rzeczy. Czy zjawisko to należy interpretować pozytywnie, to znaczy w kategoriach profesjonalizacji polityki (samorządności) lokalnej, czy też w kategoriach negatywnych, czyli oligarchizacji polityki lokalnej?

*

Pracownia Badań Wyborczych ISP PAN, kierowana przez doc. dr hab. Radostawa Markowskiego, analizowała głównie skutki wyborów parlamentarnych i prezydenckich w 2005 roku. W ramach prac nad tym tematem wykonano szereg analiz zależności między podstawowymi zmiennymi politycznymi a zmiennymi społeczno-demograficznymi makro-wskaźników dotyczących oficjalnych wyników wyborów parlamentarnych 2005 oraz wyników Polskiego Generalnego Studium Wyborczego (dalej: PGSW) 2005, a także chwiejności wyborczej oraz przepływów elektoratów między partiami (na podstawie wyników PGSW 1997, 2001 i 2005).

Na podstawie badania PGSW 2005 i wcześniejszych jego edycji dokonano też analizy „stabilności uczestnictwa wyborczego”, a także w wymiarze socjo-demograficznym i kulturowym - preferencji politycznych (w wyborach prezydenckich i wcześniejszych, parlamentarnych), oczekiwań wobec państwa, rządzących i polityków oraz stosunku do demokracji.

Ponadto opracowano i przeprowadzono analizy statystyczne dla modeli teoretycznych, przygotowano oraz przetworzono wskaźniki zmienne przestrzennej teorii głosowania w ramach bazy PGSW 2005, a także wskaźniki dla testowania statystycznego przestrzennej teorii głosowania na podstawie wyników badania elit parlamentarnych i wreszcie hipotez reprezentatywności politycznej.

Dokonano także analizy porównawczej na podstawie danych PGSW 2005 i wcześniejszych edycji, analizy znaczenia decyzji wyborczej, przeprowadzono konstrukcję i testowanie wskaźników oraz hipotez statystycznych dotyczących „rozliczalności politycznej” (*accountability*) oraz wykonano analizę dotyczącą alokacji elit ugrupowań politycznych oraz elektoratów w przestrzeni współzawodnictwa politycznego.

Na podstawie wymienionych analiz powstało szereg opracowań, które opublikowane zostały w języku polskim i angielskim.

Dodatkowo, w wyjątkowej sytuacji przyspieszonych wyborów do Parlamentu, które odbyły się 21 października 2007 roku, Pracownia Badań Wyborczych ISP PAN przeprowadziła błyskawiczne badanie sondażowe w ramach kolejnej edycji projektu PGSW afiliowanego przy ISP PAN.

1.2. Przekształcenia społeczno-gospodarcze i ich skutki

Badania na temat przekształceń społeczno-gospodarczych prowadzone są najobszerniej przez pracowników Zakładu Badań Przekształceń Własnościowych, kierowanego przez prof. dr hab. Marię Jarosz. Głównym tematem pracy naukowej Zakładu był kolejny etap transformacji, który rozpoczął się po wyborach parlamentarnych i prezydenckich w 2005 r. i został określony przez klasę rządzącą

jako budowa IV Rzeczypospolitej. Wyniki prac Zakładu wykazały, że owa faza transformacji była logicznym następstwem przebiegu procesów politycznych, społecznych i gospodarczych. W warunkach niedokończonej transformacji, tj. kiedy nie wszystkie jej cele zostały jeszcze osiągnięte, nastąpiła konsolidacja i instytucjonalizacja podstawowych procesów w sferze politycznej i gospodarczej. Skutkiem tej konsolidacji było, m.in. to, iż dysproporcje między beneficjentami a przegrany transformacji uległy pogłębieniu i utrwaleniu. Przejawiło się to we wszystkich podstawowych wymiarach: społecznym (podział ze względu na kategorię społeczno-zawodową), regionalnym (Polska A i Polska B), politycznym (m.in. wykluczenie polityczne), ekonomicznym i itp. Mimo głoszonych przez zwycięską koalicję haseł naprawy państwa, na nowym etapie sytuacja uległa dalszemu pogorszeniu niemal we wszystkich dziedzinach: obserwujemy wyraźne pogorszenie standardów zachowań elit, dalszą dewaluację norm etycznych i prawnych w społeczeństwie, a także narastanie zjawisk wykluczenia społecznego i politycznego.

W 2007 r. podstawowym celem badawczym Zakładu była dogłębna diagnoza sytuacji wyjawiająca ważniejsze prawidłowości obecnego etapu polskiej transformacji, przede wszystkim identyfikacja, charakterystyka i wyjaśnienie jego społecznych i politycznych mechanizmów - w tym w międzynarodowej perspektywie porównawczej. Badania pozwoliły także na nakreślenie perspektywicznych kierunków przemian; wskazanie sposobów osłabienia istniejących barier i dróg przewyżczenia istniejących dysfunkcji, identyfikację sposobów usprawnienia i przyspieszenia reform ustrojowych w Polsce.

Badania obejmowały te zagadnienia w sposób całościowy i multidyscyplinarny. Pracownicy Zakładu opracowywali poszczególne podtematy korzystając z metod i narzędzi z dziedziny socjologii, politologii, ekonomii, prawa i historii.

Zgodnie z planem na rok 2007 w Zakładzie prowadzono sześć badań na następujące tematy: „wykluczenia z transformacji”: geneza, przebieg i perspektywy przewyżczenia (prof. dr hab. Maria Jarosz); interakcje między rządem a bankiem centralnym: teorie, doświadczenia, postulaty (doc. dr hab. Witold Jakóbiak); dysfunkcje procesów transformacji - syndrom zawieszonych przekształceń (doc. dr hab. Piotr Kozarzewski); polityka społeczna w okresie transformacji (dr Marta Danecka), problemy pomiarowe w badaniach socjologicznych (mgr Adam Kęska); różne oblicza lustracji w Polsce (mgr Zofia Kinowska).

2. Otoczenie zewnętrzne i transformacja

Ten obszar badań mieści się w zainteresowaniach Zakładu Bezpieczeństwa Międzynarodowego i Studiów Strategicznych (prof. dr hab. Antoni Z. Kamiński), Zakładu Europeistyki (prof. dr hab. Józef M. Fiszer), Zakładu Studiów nad Niemcami (prof. dr hab. Piotr Madajczyk), Zakładu Porównawczych Badań Postsowieckich (doc. dr hab. Włodzimierz Marciniak), Zakładu Europy Środkowej i Wschodniej (prof. dr hab. Wojciech Roszkowski) czy wreszcie Zakładu Azji i Pacyfiku, (doc. dr hab. Waldemar J. Dziak).

2.1 Stosunki międzynarodowe i problemy bezpieczeństwa

Temat badawczy pod tytułem „Bezpieczeństwo Europy Środkowo-Wschodniej i Polski w perspektywie ładu światowego”, poruszający fundamentalne problemy współczesnego nam świata realizowali pracownicy Zakładu Bezpieczeństwa Międzynarodowego i Studiów Strategicznych, kierowanego przez prof. dr hab. Antoniego Z. Kamińskiego. Wyniki i wnioski wyływające z realizacji tego tematu publikowane były w kwartalniku *Sprawy Międzynarodowe* (edycja anglojęzyczna *Polish Quarterly of International Affairs*), w *Polskim Przeglądzie Dyplomatycznym*, w *Ruchu Prawniczym, Ekonomicznym i Socjologicznym* i w *Studiach Politycznych* oraz w pracach zbiorowych rozmaitych wydawców.

2.2. Procesy integracji europejskiej

Problemy Unii Europejskiej i funkcjonowania w jej obrębie Polski są głównym tematem zainteresowania Zakładu Europeistyki. W 2007 roku jego pracownicy kontynuowali badania naukowe w obrębie głównego tematu, jakim jest „Polska w Unii Europejskiej. Aspekty polityczne, ekonomiczne, kulturowe i międzynarodowo-prawne (ujęcie diagnostyczno-prognostyczne)”. Badania te obejmowały różne płaszczyzny i aspekty nie tylko współpracy Polski z Unią Europejską, ale także innych państw z Unią Europejską i Polską. W ramach tych badań opublikowane zostały prace: *Sytuacja wewnętrzna w krajach postkomunistycznych Europy i Azji oraz ich polityka międzynarodowa w latach 2006 - 2007* oraz *Polska - Unia Europejska - Świat* (obie pod redakcją prof. dr hab. Józefa M. Fiszera), jak również zorganizowane zostały dwie ogólnopolskie konferencje naukowe na temat: *Małe państwa Europy Zachodniej i terytoria o statusie specjalnym. Ich rola i miejsce w Unii Europejskiej* oraz *Polska w Unii Europejskiej - szanse i zagrożenia (aspekty polityczne, międzynarodowe i gospodarcze)*.

2.3. Badania niemcoznawcze

W Zakładzie Studiów nad Niemcami, którym kieruje prof. dr hab. Piotr Madajczyk, w 2007 roku zakończono realizację dwóch tematów: trzyletniego „Główne problemy stosunków polsko-niemieckich. Przeszłość - teraźniejszość - przyszłość” oraz rocznego grantu „Polacy - Niemcy: formy i zakres kontaktów obywatelskich 1971-2005”, prowadzonego wspólnie z Instytutem Hannah-Arend w Dreźnie (współpracą kieruje prof. dr hab. P. Madajczyk). Grant ten współfinansowany był przez Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej i ISP PAN. Na zakończenie prac odbyła się w Dreźnie konferencja naukowa podsumowująca efekty wspólnie prowadzonych badań. Poza osobami uczestniczącymi w projekcie, zaproszeni zostali do udziału w konferencji także badacze z Niemiec i Czech.

Dyskusja podczas konferencji była szczególnie ważna ze względu na przygotowania do złożenia kolejnego projektu badawczego. Tematyka stosunków polsko-niemieckich, niezwykle ważna ze względu na obecny kryzys we wzajemnych relacjach, w pracach Zakładu będzie miała swoją kontynuację. Odpowiedni projekt grantu ze środków Europejskiego 7. Programu Ramowego złożony został w grudniu 2007 r. Przygotowany został on wspólnie z Uniwersytetami w Szczecinie, Zielonej Górze, Halle (Niemcy) oraz Instytutami Historii Najnowszej: w Bratysławie i Akademii Nauk Republiki Czeskiej w Pradze.

Projekt naukowo-badawczy „Polacy - Niemcy: formy i zakres kontaktów obywatelskich 1971-2005” został zakończony złożeniem w Wydawnictwie ISP PAN maszynopisu publikacji zbiorowej pt. *Polsko-niemieckie kontakty obywatelskie. Stan badań i postulaty badawcze*.

2.4. Europa Środkowa i Wschodnia

Tematyką związaną z tym regionem zajmuje się Zakład Europy Środkowej i Wschodniej kierowany przez prof. dr hab. Wojciecha Roszkowskiego. W 2007 roku Zakład koncentrował swoje badania wokół tematu „Przemiany w Europie Środkowo-Wschodniej”. Wyniki prac Zakładu ogłaszane są w roczniku *Europa Środkowo-Wschodnia*, który stanowi źródło pełnej, regularnie aktualizowanej wiedzy na temat infrastruktury politycznej krajów tego regionu oraz zawiera opracowania zbiorcze obrazujące sytuację gospodarczą, sytuację wewnętrzną danego kraju, a także jego politykę zagraniczną. Od kilku lat Rocznik ukazuje się w wersji papierowej i elektronicznej, zwiększając w ten sposób liczbę swoich odbiorców.

2.5. Państwa postsowieckie

„Transformacja w regionie Europy Środkowo-Wschodniej i państw obszaru postsowieckiego” to zadanie statutowe realizowane w Zakładzie Porównawczych Badań Postsowieckich, kierowanym przez doc. dr hab. Włodzimierza Marciniaka. Stanowi on kontynuację tematu badawczego z roku poprzedniego. Celem szczegółowych badań prowadzonych w zakładzie jest rekonstrukcja ładu instytucjonalnego w państwach postsowieckich i w krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Realizacji tego tematu w roku bieżącym będzie sprzyjała podpisana umowa o współpracy z partnerem z Rosji. Na zadanie to składa się siedem następujących zagadnień cząstkowych:

- znaczenie przełomów poznawczych w procesie modernizacji społeczno-instytucjonalnej i w kształtowaniu się sieciowych układów władzy w państwach post-komunistycznych w kontekście globalizacji (opisane przez prof. dr hab. J. Staniszkis w: *Global Challenges, Culture and Development*, „Polish Sociological Review”),

- rekonstrukcja kategorii interesu narodowego w relacjach międzynarodowych w Europie Środkowo-Wschodniej (odzwierciedlona w monografii prof. dr hab. W. Materskiego, *Dyplomacja Polski „lubelskiej”. Lipiec 1944 - marzec 1947*) oraz w państwach postsowieckich,

- konflikt kulturowy na Ukrainie w polityce odgórznej i masowej oraz w dyskursie publicystycznym (opisany w rozprawie habilitacyjnej dr. J. Hałajki „Kultura ukraińska jako przedmiot refleksji politycznej na współczesnej Ukrainie”),

- praktyka sprawowania władzy politycznej w Rosji a doświadczenie historyczne (poddane analizie w rozprawie doktorskiej mgr. S. Zawadzkiego „Ewolucja władzy politycznej w Związku Sowieckim i Federacji Rosyjskiej - znaczenie dziedzictwa historycznego”),

- analiza komparatystyczno-dyskursywna polityki zagranicznej Stanów Zjednoczonych i Rosji w warunkach trwałej post-stabilności (dokonana w przygotowywanej rozprawie habilitacyjnej dr. J. Mazgały),

- rekonstrukcja postsowieckiego ładu instytucjonalnego w ujęciu diachronicznym, prognostyczne ujęcie problemu „sukcesji władzy” (opisane w pracy doc. dr hab. W. Marciniaka *Od retrospekcji do prognozy. O trudnościach prognozowania rozwoju sytuacji politycznej w Rosji*) oraz

- kształtowanie się nowej tożsamości politycznej (obywatelskiej/narodowej) we współczesnym dyskursie kulturowym (poddana analizie przez dr M. Budykę-Budzyńską w złożonej do druku książce *Socjologia narodu i konfliktów etnicznych*).

2.6. Azja Wschodnia

„Azja Wschodnia - szanse i zagrożenia dla bezpieczeństwa regionu, Polski i świata” to główne zadanie badawcze Zakładu Azji i Pacyfiku, kierowanego przez doc. dr. hab. Waldemara J. Dziaka. W 2007 roku ukazała się drukiem obszerna monografia pt.: *Mao. Zwycięstwa, nadzieje, klęski*, autorstwa doc. dr hab. W.J. Dziaka i dr J. Bayera oraz został przygotowany do druku wspólny Working Paper poświęcony próbom reform gospodarczych w KRL-D po 2002 roku. W ramach działalności badawczej Zakład był współorganizatorem dwudniowego seminarium naukowego i seminarium poświęconego 50. rocznicy przywrócenia stosunków dyplomatycznych z Japonią. Tradycyjnie też Zakład gościł licznie odwiedzające nasz kraj delegacje naukowo-badawcze z Chińskiej Republiki Ludowej i Republiki Tajwanu.

3. Historia najnowsza

Tematykę tę badają trzy Zakłady i jedna Pracownia. Tradycyjnie rolę wiodącą ma tu Zakład Najnowszej Historii Politycznej, którym kieruje prof. dr hab. A. Paczkowski. Pozostałe Zakłady poruszające się w tym obszarze to wspomniany wyżej Zakład Porównawczych Badań Postsowieckich, kierowany przez doc. dr hab. Włodzimierza Marciniaka oraz Pracownia Dziejów Ziemi Wschodnich II Rzeczypospolitej, kierowana przez doc. dr hab. Grzegorza Motykę.

3.1. Polska w latach II wojny światowej i po 1945 roku

Analiza okresu narodzin i funkcjonowania PRL stanowi podstawę badań Zakładu Najnowszej Historii Politycznej, kierowanego przez prof. dr. hab. Andrzeja Paczkowskiego. W roku 2007 realizowano badania w obrębie trzech rozległych obszarów badań „Władza”, „Społeczeństwo” oraz „Rozliczenia z przeszłością”.

W pierwszym z wymienionych obszarów ukazała się drukiem ważna monografia doc. dr. hab. Pawła Machcewicza „*Monachijska menażeria*”. *Walka z Radiem Wolna Europa 1950-1989* oraz syntetyczne artykuły prof. dr. hab. Andrzeja Paczkowskiego *La prise du pouvoir par les communistes* i *Wojsko Polskie w Układzie Warszawskim. Od marzeń o „Polskim Froncie” do rzeczywistości stanu wojennego* („Zeszyty Historyczne”). Większość pracowników tego Zakładu uczestniczyła w projekcie „Centrum władzy politycznej w Polsce, 1971-1980”, kierowanym przez kierownika Zakładu, a będącym realizacją grantu Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego i Nauki. W minionym roku zostało ukończonych kilka prac częściowych, m.in. z historii aparatu bezpieczeństwa, sytuacji w PZPR w latach 1964-1970, wydarzeń z jesieni 1956 r.

W drugim obszarze badań dr Marcin Zaremba opublikował dwa teksty: *Mit mordu rytualnego w powojennej Polsce. Archeologia i hipotezy* („Kultura i Społeczeństwo”) oraz *Pologne 1956-1980. Le socialisme de bigos* (w: Bafoil F., *La Pologne*), zaś doc. dr hab. Andrzej Friszke - zbiór szkiców pt.: *Przystosowanie i opór. Studia historyczne 1945-1989*, (Biblioteka „Więzi”). Do obszaru tego zaliczyć należy też pracę syntetyczną doc. dr hab. M. Wierzbickiego *Młodość w PRL*.

W trzecim obszarze, odpowiadającym rosnącemu zainteresowaniu problematyką stosunku do przeszłości i rozliczania jej, w minionym roku pracownicy Zakładu (m.in. doc. dr hab. Paweł Machcewicz, prof. dr hab. Andrzej Paczkowski i dr Krzysztof Persak) wygłosili kilka referatów oraz wykładów akademickich na te tematy.

Do tego obszaru działań zaliczyć można też zorganizowaną wspólnie z IPN wspomnianą konferencję międzynarodową na temat „Ruchu komunistycznego w latach 1944-1956”, która odbyła się w województwie dolnośląskim.

3.2. Stosunki polsko-sowieckie (rosyjskie) i polsko-ukraińskie

Tematyką tą zajmuje się Pracownia Dziejów Ziemi Wschodnich II Rzeczypospolitej, którą kieruje doc. dr hab. Grzegorz Motyka. W roku 2007 głównym przedmiotem pracy naukowej zespołu były badania nad tematem „Różne formy oporu wobec systemu sowieckiego na terenach byłej II RP i ich odbicie w dyskusjach we współczesnej historiografii polskiej i ukraińskiej”.

W polu zainteresowania członków Pracowni znalazły się przejawy oporu do upadku ZSRR, ze szczególnym uwzględnieniem okresu II wojny światowej i pierwszych lat powojennych. Celem prowadzonych badań jest uzyskanie możliwie spójnego obrazu postaw ludności zamieszkującej te ziemie (Polaków, Ukraińców, Białorusinów, Litwinów i Żydów) wobec systemu sowieckiego, ze szczególnym uwzględnieniem konspiracji i oporu zbrojnego. Równie ważna jest próba prześledzenia zmian, jakie zaszły i zachodzą w świadomości historycznej społeczeństwa ukraińskiego, a także zbadanie, na ile wynikają one z polityki historycznej i oświatowej państwa ukraińskiego.

Rezultaty dotychczasowych prac badawczych skłoniły członków zespołu do wniosku, iż uzasadnione jest przedłużenie projektu w celu dokonania analizy porównawczej powojennego podziemia antykomunistycznego w Polsce, na Ukrainie, Białorusi, Litwie, Łotwie i w Estonii, a także tego, w jaki sposób ta problematyka jest ujmowana w historiografii tych państw, a także w Rosji. W związku z tym pracownicy zespołu rozpoczęli prowadzenie pod tym kątem dalszych kwerend archiwalnych i bibliotecznych.

Zgodnie z przyjętymi założeniami w roku sprawozdawczym ukazały się książki, których autorami są członkowie zespołu: rozprawa dr hab. Grzegorza Motyki dotycząca podziemia ukraińskiego (*Ukraińska partyzantka 1942-1960. Działalność OUN i UPA*), która stała się podstawą przeprowadzenia wniosku habilitacyjnego zakończonego w marcu br. oraz rozprawa dr. Rafała Wnuka na temat polskiego podziemia „*Za pierwszego Sowietą*”. *Polska konspiracja na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej (wrzesień 1939 - czerwiec 1941)*. Pod jego redakcją został także przygotowany *Atlas polskiego podziemia niepodległościowego 1944-1956*.

Kolejną książkę przygotowaną przez członków Pracowni jest praca dr. Tomasza Stryjka *Jakiej przeszłości potrzebuje przyszłość. Interpretacje dziejów narodowych w historiografii i*

debacie publicznej Ukrainy 1991-2004, zaś dr Adam F. Baran przygotował maszynopis książki o odrodzeniu polskiego harcerstwa na wschodzie po 1989. W druku znajduje się wcześniejsza praca tego autora: *Niepokorni i niezależni. Walka o kształt harcerstwa w Polsce w latach 1980-1990*.

W tychże samych ramach tematycznych mieści się opracowanie przez dr. Rafała Wnuka maszynopisu niedokończony książki prof. dr hab. Tomasza Strzembosza pod roboczym tytułem: *Antysowiecka partyzantka i konspiracja w powiatach augustowskim i grajewskim w okresie (X.1939 - VI.1941)*.

*

„Historia polityczna ziemiaństwa w XX wieku” to projekt zakończony w 2007 roku przez prof. dr hab. Krzysztofa Jasiewicza, który prowadzi badania służące przywracaniu pamięci o tej grupie społecznej. Zainteresowania prof. dr hab. Krzysztofa Jasiewicza dotyczą zjawisk z pogranicza tematyki realizowanej przez Zakład Historii Najnowszej i Pracowni Dziejów Ziemi Wschodnich i uzupełniają ważną lukę w naszej wiedzy historycznej w tym przedmiocie.

4. Myśl polityczna i filozofia polityki

„Nowoczesne i ponowoczesne interpretacje fenomenu władzy politycznej” to problematyka badana w Zakładzie Filozofii Polityki, kierowanym przez prof. dr. hab. Stanisława Filipowicza. Wieloletni projekt badawczy pod takim tytułem został ukończony. Ostatnim z zaplanowanych przedsięwzięć, zamykającym ten projekt, jest publikacja rozprawy dr Agnieszki Nogał, poświęcona problemom konstytucji europejskiej. Rozprawa ta znajduje się już w druku.

W mijającym okresie dyskusje seminaryjne skupiały się na kwestiach związanych z szeroko potraktowaną problematyką konstytucji i ładu konstytucyjnego. Doroczne Sympozjum Zakładu, zorganizowane wspólnie z Redakcją „Civitas”, podejmowało właśnie problematykę transformacji i kształtowania porządku konstytucyjnego w Polsce, w minionym dziesięcioleciu. Dyskusje, które poprzedzały sympozjum i w dużej mierze przesądziły też o jego charakterze, związane były z fundamentalnym pytaniem o to, czy zmiana konstytucji powinna być odzwierciedleniem wcześniej dokonujących się przemian, czy też powinna je inspirować i stymulować, wskazując nowy kierunek. Jest to fundamentalne pytanie dotyczące roli konstytucji w kształtowaniu ładu politycznego. Dotyczy ono również rozważań związanych z konstytucją europejską.

Drugi nurt aktywności Zakładu związany był z tworzeniem podstaw i ogólnych założeń nowego, wieloletniego projektu badawczego, który został już zgłoszony pod hasłem - *Koncepcja „dobrego społeczeństwa” - tradycja filozoficzna i zagadnienia aktualne*. W fazie wstępnej dyskusje dotyczyły przede wszystkim dwóch kwestii. Po pierwsze, pytania o ramy chronologiczne przedsięwzięcia i charakteru badań. Przyjęto, iż znaczenie decydujące powinna mieć analiza pojęciowa idei „dobrego społeczeństwa”, wskazująca na jej wieloznaczność, na niejednoznaczność rozumienia, na sporność podstawowych kryteriów określających koncepcje „dobra”.

Nurt trzeci aktywności Zakładu związany był z przygotowaniem propozycji dotyczącej działania w ramach systemu określanego mianem „sieci”. Zgłoszone zostały konkretne propozycje, uwzględniające zarówno własne plany, jak też ogólne założenia i sugestie wynikające z projektów tworzonych w ramach sieci, eksponujących problematykę „legitymizacji”.

5. Archiwum Partii Politycznych

Archiwum Partii Politycznych ISP PAN (APP-ISP PAN), kierowane przez dr Inkę Słodkowską i powstały w jego ramach Zespół Dokumentacyjny Archiwum Partii Politycznych ISP PAN, w 2007 roku kontynuowały swoje bieżące zadania statutowe:

- dokumentowały działalność i myśl programową polskich partii politycznych,

- gromadziły materiały i dokumenty partii, na bieżąco je opracowując,
- udostępniały zasoby APP-ISP PAN: zbiory dokumentów w postaci tradycyjnej i elektronicznej oraz księgozbioru,
- aktualizowały Katalog Zbiorów Archiwum materiały do aktualizacji strony www.APP-ISP PAN.

Zespół skupiony wokół Archiwum uczestniczył również w następujących projektach badawczych: „Rola polskich związków zawodowych w zakresie aktywizacji zawodowej, ograniczania bezrobocia, tworzenia miejsc pracy oraz pomocy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym” (w ramach programu: „Partnerstwo na rzecz rozwoju *Tu jest praca*. Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL”); „Wybory samorządowe 2006 roku a polska scena polityczna” (kontynuacja); „Partie wobec korupcji w programach i dokumentach” oraz „Wybory parlamentarne 2007”. We wszystkich tych przypadkach prowadzono kwerendę badawczą, przegląd literatury tematu, analizę danych i sporządzono raport końcowy.

Efektom prac Archiwum są w tym wypadku raporty z badań: *Rola polskich związków zawodowych w zakresie aktywizacji zawodowej, ograniczania bezrobocia, tworzenia miejsc pracy oraz pomocy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym* (w ramach programu: „Partnerstwo na rzecz rozwoju *Tu jest praca*”).

Archiwum ma na swoim koncie również publikacje książkowe. Najważniejsza z nich to *Wybory prezydenckie 2005. Programy kandydatów* (pod redakcją dr Inki Śtokowskiej i mgr Magdaleny Dołbakowskiej, ze wstępem doc. dr hab. Ewy Nalewajko). Książka zawiera opracowane materiały, pochodzące ze zbiorów APP-ISP PAN, będące rezultatem prac badawczych Zespołu Archiwum i uzupełnione dokumentami udostępnionymi przez Archiwum Państwowej Komisji Wyborczej.

6. PGSW (Polskie Generalne Studium Wyborcze)

W 2007 roku Polskie Generalne Studium Wyborcze przygotowało pełną dokumentację i opis badania sondażowego - PGSW 2005. Ponieważ było to badanie panelowe (II fale realizacji badania terenowego), przygotowano dwa zbiory danych. Obecnie wszystkie te dane są upowszechniane w formie elektronicznej przez Archiwum Danych Społecznych, za pośrednictwem którego dane każdej z edycji PGSW są udostępniane szerokiej publiczności akademickiej.

Zgodnie z planami, zrealizowano drugą część badania ankietowego polskich elit. Przeprowadzono 100 wywiadów z posłami na Sejm RP oraz 50 wywiadów z przedstawicielami opiniotwórczych polskich mediów. Badanie terenowe elit parlamentarnych, na zlecenie ISP PAN, przeprowadził Zakład Badań Naukowych Polskiego Towarzystwa Socjologicznego. Na podstawie uzyskanych wyników badania sondażowego elit utworzono bazę danych (*readable data file*) oraz dokonano wstępnej analizy wyników. Badanie to przeprowadzane było w ramach międzynarodowego projektu TRI 2 (Transformation Research Initiative 2) pt. „Młode demokracje”, który realizowany jest przez Stellenbosch University (RPA). Zebrane dane zostały przekazane partnerom zagranicznym w celu ich umieszczenia w zintegrowanym, międzynarodowym zbiorze danych.

Zakończono prace w ramach projektu CIVICACTIVE, którego głównym celem była pogłębiona analiza wyników wyborów do Parlamentu Europejskiego oraz analiza wyników referendum w krajach wstępujących do Unii Europejskiej ze szczególnym uwzględnieniem problemu partycypacji wyborczej (kontynuacja 6. programu ramowego CIT2-CT-2003-506599 - Civic Active Participation). Realizacja tego projektu pierwotnie miała się zakończyć w lutym 2007 roku, ale ze względu na opóźnienia niektórych partnerów projektu przedłużono go o osiem miesięcy.

Podstawowym tematem badawczym projektu CIVICACTIVE była aktywność polityczna i obywatelska. Głównym efektem zaangażowania pracowników ISP PAN w projekt jest systematyczne badanie porównawcze fundamentalnego dla polskiej demokracji zagadnienia partycypacji wyborczej. W ramach zadań wykonywanych w projekcie przez ISP PAN powstały analizy i

opracowania dotyczące uczestnictwa wyborczego i absencji wyborczej, których wyniki były przedstawione w następujących publikacjach Mikołaja Cześnika: „Voter Turnout and Democratic Legitimacy in Central Eastern Europe”, *Polish Sociological Review* 2007, nr 156; „Voter Turnout Stability - Evidence from Poland” - referat, „Similar or Different? Voter Turnout in Elections and Referenda. Evidence from European Election Study” - referat, *Partycypacja wyborcza w Polsce. Perspektywa porównawcza*, Warszawa 2007, - monografia.

Wypracowane w ramach projektu narzędzia badawcze stały się standardem badania uczestnictwa wyborczego i politycznego na świecie. Dzięki zaangażowaniu w projekt pracowników ISP PAN są one już wykorzystywane w innych projektach realizowanych przez ISP PAN w ramach działalności statutowej i innych projektów badawczych (takich jak na przykład Polskie Generalne Studium Wyborcze).

*

W strukturze organizacyjnej Instytutu znajduje się też Dział Dydaktyczny, którego zadaniem jest koordynowanie prac Studium Podyplomowego ISP PAN i Collegium Civitas. Studium kształci doktorantów w zakresie socjologii i nauk o polityce. Dział Dydaktyczny pracuje pod kierunkiem doc. dr hab. Ryszarda Żelichowskiego.

SKŁAD RADY NAUKOWEJ ISP PAN

Spis treści

Mgr Paulina CODOGNI, Dr hab. Waldemar J. DZIAK, Prof. dr hab. Aniela DYŁUS, Prof. dr hab. Stanisław FILIPOWICZ, Prof. dr hab. Józef M. FISZER, Dr hab. Andrzej FRISZKE, Prof. dr hab. Juliusz GARDAWSKI, Dr hab. Krzysztof GAWLIKOWSKI, Dr hab. Janina GŁADZIUK-OKOPIEŃ, Dr hab. Mirosława GRABOWSKA, Prof. dr hab. Jerzy HOLZER, Prof. dr hab. Marek JABŁONOWSKI, Dr hab. Witold JAKÓBIK, Prof. dr hab. Maria JAROSZ, Dr hab. Krzysztof JASIECKI, Prof. dr hab. Krzysztof JASIEWICZ, Ks. prof. dr hab. Helmut JUROS, Dr hab. Paweł KACZOROWSKI, Prof. dr hab. Antoni Z. KAMIŃSKI, Prof. dr hab. Jan KOFMAN, Prof. dr hab. Jadwiga KORALEWICZ, Prof. dr hab. Eugeniusz C. KRÓL, Prof. dr hab. Marcin KULA, Prof. dr hab. Joanna KURCZEWSKA, Prof. dr hab. Roman KUŹNIAR, Dr hab. Ewa LEŚ, Prof. dr hab. Grzegorz M. LISSOWSKI, Prof. dr hab. Bogdan W. MACH, Dr hab. Paweł MACHCEWICZ, Prof. dr hab. Piotr MADAJCZYK, Dr hab. Aleksander MANTERYŚ, Dr hab. Włodzimierz MARCINIAK, Prof. dr hab. Wojciech MATERSKI, Ks. dr hab. Piotr MAZURKIEWICZ, Dr hab. Ewa NALEWAJKO, Dr Agnieszka ORZELSKA, Prof. dr hab. Andrzej PACZKOWSKI, Prof. dr hab. Adam D. ROTFELD, Prof. dr hab. Wojciech ROSZKOWSKI, Prof. dr hab. Jadwiga STANISZKIS, Dr hab. Zbigniew STAWROWSKI, Dr hab. Dariusz STOLA, Dr hab. Henryk SZLAJFER, Dr hab. Andrzej SZPOCIŃSKI, Dr hab. Robert TRABA, Prof. dr hab. Jacek WASILEWSKI, Dr hab. Marek WIERZBICKI, Prof. dr hab. Edmund WNUK-LIPIŃSKI, Prof. dr hab. Krzysztof ZAGÓRSKI, Prof. dr hab. Marek ZIÓLKOWSKI, Dr hab. Ryszard ŻELICHOWSKI

ZAKŁADY, PRACOWNIE I ZESPOŁY

Spis treści

Zakład Systemów Społeczno-Politycznych - prof. dr hab. Bogdan W. Mach

Pracownia Badań Organizacji Non-Profit - vacat

Zakład Badań nad Elitami i Zachowaniami Politycznymi - prof. dr hab. Jacek Wasilewski

Pracownia Badań Wyborczych - doc. dr hab. Radosław Markowski

Zakład Badań Przekształceń Własnościowych - prof. dr hab. Maria Jarosz

Zakład Najnowszej Historii Politycznej - prof. dr hab. Andrzej Paczkowski

Pracownia Dziejów Ziemi Wschodniej II RP - doc. dr hab. Grzegorz Motyka

Zespół Dokumentacyjny Archiwum Partii Politycznych - dr Irena Anna Słodkowska

Zakład Bezpieczeństwa Międzynarodowego i Studiów Strategicznych - prof. dr hab. Antoni Z. Kamiński

Zakład Europeistyki - prof. dr hab. Józef M. Fiszer

Zakład Europy Środkowo-Wschodniej - prof. dr hab. Wojciech Roszkowski

Zakład Studiów nad Niemcami - prof. dr hab. Piotr Madajczyk

Zakład Porównawczych Badań Postsowieckich - doc. dr hab. Włodzimierz Marciniak

Zakład Filozofii Polityki - prof. dr hab. Stanisław Filipowicz

Zakład Azji i Pacyfiku - Centrum Badań Azji Wschodniej - doc. dr hab. Waldemar J. Dziak

WYKAZ PUBLIKACJI

[Spis treści](#)

Publikacje wydane drukiem

Łącznie	148
w tym:	
- monografie	22
- podręczniki	1
- publikacje ukazujące się w czasopismach rec. o zasięgu międzynarodowym	5
- publikacje ukazujące się w naukowych czasopismach krajowych	37
- inne publikacje	83

Czasopisma i wydawnictwa ciągłe

„Civitas. Studia z Filozofii Polityki”, nr 10.
Europa Środkowo-Wschodnia 2004, rocznik XIV,

„Kultura i Społeczeństwo”, t. LI, nr 1 - 4,

koedycja z Komitetem Socjologii PAN,

„Rocznik Polsko-Niemiecki 2007”, nr 15,

„Studia Polityczne”, nr 19 i nr 20

koedycja z Collegium Civitas.

Wykaz publikacji recenzowanych w czasopismach

a) z listy filadelfijskiej

-

b) zagranicznych

Nalewajko E., Wesółowski W.: *Five Terms of the Polish Parliament, 1989-2005*, w: “The Journal of Legislative Studies” 2007, t. 13, nr 1: Special Issue on “Post-Communist and Post-Soviet Legislatures: Beyond Transition”, s. 59-82.

Popieliński P.: *Charakteristik der deutschen Minderheit in Oberschlesien (cd.)*, „VDH-Mitteilungen” 2007, Heft 1(12), s. 10-11.

Szpociński A.: *The crisis of cultural canons in postmodern society*, “International Journal of Sociology”, Winter 2006-7, t. 36, nr 4, s. 80-95.

Ukielski P.: *Cooperación regional en el Marco del Grupo de Visegrado*, “Lamusa” 2006, nr 5, s. 99-114.

Wnuk-Lipiński E.: *Vicissitudes of Ethical Civil Society in Central and Eastern Europe*, “Studies in Christian Ethics” 2007, nr. 20.1, s. 30-43.

c) polskich o zasięgu ogólnokrajowym

Cześniak M.: *Voter Turnout and Democratic Legitimacy in Central Eastern Europe*, “Polish Sociological Review” 2007, nr 156, s. 449-470.

Fiszler J. M.: *Gospodarka narodowa w warunkach globalizacji i integracji*, w: „ATHENAEUM. Political Science” 2007, nr 18, s. 11-33.

Friszke A.: *Polityka w imię wartości [jubileusz Tadeusza Mazowieckiego]*, „Więź” 2007, nr 4, s. 75-87.

Jakóbk W.: *O fundamentalnych zasadach polityki gospodarczej*, „Współczesna Ekonomia” 2007, nr 2(2), s. 21-36.

Jasiewicz K.: *„Dzika” historia - „cywilizowana” współczesność*, „Znak” 2007, nr 2(621), s. 21-31.

Jasiewicz K.: *Jeszcze raz o lustracji*, „Znak” 2007, nr 3, s. 118-123.

Jasiewicz K.: *Rzeczpospolita wszystkich ludzi*, „Znak” 2007, nr 4, s. 106-118.

Jasiewicz K.: *„Dzika” historia - „cywilizowana” współczesność. Czy IPN zasługuje na potępienie*, „Arcana” 2007, nr 1(73), s. 86-93.

Jasiewicz K.: *Polityka historyczna ZSRR i Rosji w latach 1956-2005 jako element permanentnej destabilizacji Zachodu. Szkic do portretu współczesnej polityki rosyjskiej*, „Studia Polityczne” 2007, nr 20, s. 227-251.

Kamiński A. Z.: *Ład światowy: anatomia zagrożeń*, „Sprawy Międzynarodowe” 2007, nr 1(LX), s. 5-

30.

Kamiński A. Z., Kamiński B.: *Krytyczne wybory ustrojowe w pokomunistycznej transformacji*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2007, t. LXIX, nr 1, s. 185-212.

Kinowska Z.: *The female MP - between Parliament and Her Home*, „Studia Polityczne” 2007, nr 19, s. 121-130.

Król E.C.: *Czy w polskim filmie fabularnym lat 1946-1995 istnieje wizerunek „dobrego Niemca”*. *Przyczynek do dyskusji nad heterostereotypem narodowym w relacjach polsko-niemieckich*, „Rocznik Polsko-Niemiecki”, 2007, nr 15, s. 31-78.

Król E.C.: *Formuła wroga w polskim filmie socrealistycznym (1947-1956)*, „Przegląd Historyczny” 2007, t. XCVIII, zesz. 2, s. 237-246.

Madajczyk P. (opr.): *Informacja rządu RP na temat realizacji Traktatu polsko-niemieckiego o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy z 17 czerwca 1991 roku*, „Rocznik Polsko-Niemiecki” 2007, nr 15, s. 145-176.

Motyka G.: *Zbrodnia, polityka, humanitaryzm. Tragedia jeńców sowieckich na ziemiach polskich w czasie II wojny światowej*, „Więź” 2007, nr 6, s. 92-101.

Motyka G.: *Jeszcze o stosunku Polaków do sowieckich partyzantów - byłych jeńców*, „Pamięć i Sprawiedliwość” 2007, nr 1(11), s. 462-468.

Paczkowski A.: *Wojsko Polskie w Układzie Warszawskim. Od marzeń o „Polskim Froncie” do rzeczywistości stanu wojennego*, w: „Zeszyty Historyczne” 2007, nr 161, s. 146-162.

Pańków I.: *Elita polityczna w teoriach oraz percepcji polskich parlamentarzystów*, „Studia Polityczne” 2007, nr 20, s. 205-226.

Paszewski T.: *Europa i Stany Zjednoczone - nowe partnerstwo?*, „Sprawy Międzynarodowe” 2007, nr 1(LX), s. 31-54.

Popieliński P.: *Wyjazdy młodych ludzi z podwójnym obywatelstwem w poszukiwaniu pracy*, „Rocznik Polsko-Niemiecki” 2007, nr 15, s. 105-124.

Sowiński P.: *Wszyscy jesteśmy turystami. Krótka historia odpoczynku*, „Więź” 2007, nr 8-9(586-587), s. 17-22.

Sowiński P.: *Zjadliwa „Karta”*, „Karta” 2007, nr 52, s. 121-123.

Stawrowski Z.: *Moralne podstawy wspólnoty politycznej*, „Nowe Państwo” 2007, nr 2(366), s. 31-33.

Stawrowski Z.: *Aksjologia i duch Konstytucji III Rzeczypospolitej*, „Przegląd Sejmowy” 2007, nr 4(81), s. 49-64.

Stawrowski Z.: *Aksjologiczne podstawy konstytucji*, „Civitas. Studia z Filozofii Polityki” 2007, nr 10, s. 9-28.

Strzałka K.: *Dyplomacja włoska wobec wydarzeń roku 1956 w Polsce*, „Sprawy Międzynarodowe” 2006, nr 4(LIX), s. 84-104.

Strzałka K.: *Kontakty polsko-włoskie w Lizbonie w latach 1941-1943*, „Sprawy Międzynarodowe” 2007, nr 1(LX), s. 106-128.

Strzałka K.: *Rozmowy Bolesława Wieniawy-Długoszowskiego z Galeazzo Ciano w okresie 1939-1940*, „Sprawy Międzynarodowe” 2007, nr 3(LX), s. 103-140.

Strzałka K.: *Stosunki Polski z Włochami*, „Rocznik Polskiej Polityki Zagranicznej” 2007, s. 113-126.

Strzałka K.: *Stosunki Polski ze Stolicą Apostolską*, „Rocznik Polskiej Polityki Zagranicznej” 2007, s. 127-132.

Szymoniczek J.: *Działalność Biura Informacji i Poszukiwań Polskiego Czerwonego Krzyża. Wybrane zagadnienia*, „Rocznik Polsko-Niemiecki” 2007, nr 15, s. 125-142.

Wnuk-Lipiński E.: *Meandry formowania się społeczeństwa obywatelskiego w Europie Środkowej i Wschodniej*, „Chrześcijaństwo. Świat. Polityka. Zeszyty Społecznej Myśli Kościoła” 2007, nr 1(2), s. 7-24.

Wonicki R.: *Trzy modele demokratycznego państwa*, „Civitas. Studia z Filozofii Polityki” 2007, nr 10, s. 94-120.

Żelichowski R.: *Neutralny Moresnet - zapomniane dziecko Kongresu Wiedeńskiego*, „Dzieje Najnowsze”, 2007, nr 2, s. 3-24.

d) polskich o zasięgu lokalnym

Fiszler J. M.: *Globalizacja a gospodarka narodowa*, „Ekonomiczno-Informatyczny Kwartalnik Teoretyczny” 2007, WSE-I, nr 11, s. 37-53.

Stawrowski Z.: *Egoizm a demoniczny wymiar polityki*, „Zeszyty Karmelitańskie” 2007, nr 2(39), s. 43-50.

Wydawnictwa własne Instytutu Studiów Politycznych PAN

Publikacje zwarte

Bratkiewicz J.: *Zapętlenia modernizacji. Szkice o postrzeganiu i autoidentyfikacji w interakcjach tradycji i nowoczesności (przypadek Rosji i nie tylko)*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 362.

Cześnik M.: *Partycypacja wyborcza w Polsce. Perspektywa porównawcza*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 2007, s. 240.

Dziak W. J., Bayer J.: *Mao. Zwycięstwa, nadzieje, klęski*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Collegium Civitas, Wydawnictwo TRIO, Warszawa 2007, s. 414.

Grzybowski J.: *Białorusini w polskich regularnych formacjach wojskowych w latach 1818-1945*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Oficyna Wydawnicza RYTM, Warszawa 2007, s. 577.

Machcewicz P.: *„Monachijska menażeria”. Walka z Radiem Wolna Europa 1950-1989*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa 2007, s. 443.

Materski W.: *Dyplomacja Polski „lubelskiej” lipiec 1944 - marzec 1947*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Oficyna Wydawnicza RYTM, Warszawa 2007, s. 423.

Oseka P.: *Rytuały stalinizmu. Święta i uroczystości rocznicowe w Polsce 1944-1956*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Wydawnictwo TRIO, Warszawa 2007, s. 263.

Stryjek T.: *Jakiej przeszłości potrzebuje przyszłość? Interpretacje dziejów narodowych w historiografii i debacie publicznej na Ukrainie 1991-2004*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Oficyna Wydawnicza RYTM, Warszawa 2007, s. 849.

Szklarski B.: *Przywódstwo symboliczne: Między rządzeniem a reprezentacją. Amerykańska prezydentura końca XX wieku*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2006, s. 401.

Śleszyński W.: *Bezpieczeństwo wewnętrzne w polityce państwa polskiego na ziemiach północno-wschodnich II Rzeczypospolitej*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s.

Wnuk R.: *„Za pierwszego Sowietą”. Polska konspiracja na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej, wrzesień 1939 - czerwiec 1941 r.*, Instytut Pamięci Narodowej, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 461.

Wonicki R.: *Spór o demokratyczne państwo prawa. Teoria Jürgena Habermasa wobec liberalnej, republikańskiej i socjalnej wizji państwa*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Wydawnictwa

Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2007, s. 214.

Prace zbiorowe i wybory dokumentów

Fischer J. M. (red.): *Polska - Unia Europejska - świat*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 280.

Fischer J. M. (red.): *Sytuacja wewnętrzna w krajach postkomunistycznych Europy i Azji oraz ich polityka międzynarodowa w latach 2006 - 2007*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 121.

Jarosz M. (red.): *Transformacja. Elity. Społeczeństwo*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 249.

Jasiewicz K. (red.): *Maria Walewska: W cieniu ustawy o reformie rolnej. Wspomnienia 1944-1945*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 214.

Kurczewska J., Tarkowska E. (red.): *Spotkania z kulturą. Antoninie Kłoskowskiej w piątą rocznicę śmierci*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 352.

Mach B.W., Wnuk-Lipiński E. (red.): *O życiu publicznym, kulturze i innych sprawach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Collegium Civitas Press, Warszawa 2007, s. 320.

Stodkowska I., Dołbakowska M. (red.) [wstęp: Nalewajko E.]: *Wybory prezydenckie 2005. Programy kandydatów*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 256.

Working Papers

Madej I.: *Polityka językowa Indii. Wybrane zagadnienia*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007.

Paczkowski A. (oprac.): *Uchwała Biura Politycznego KC PZPR „O zasadach koordynacji i organizacji stosunków PRL z zagranicą” z 30 stycznia 1973 r.*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007.

Wasilewski J.: (red.), Nalewajko E., Betkiewicz W., Kłoskowska-Dudzińska A., Pańków I. (oprac.): *Wybory 2006 w powiatach. Kampania - aktorzy - strategie*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007.

Kemp-Welsh: *1989. The Polish Paradigm*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007.

Wykaz monografii naukowych i podręczników akademickich autorstwa, współautorstwa lub pod redakcją pracowników placówki

a) autorstwo monografii lub podręcznika w jęz. obcym

Holzer J.: *Polen und Europa*, w serii: „Neue Politische Literatur”, Dietz Verlag, Bonn 2007, s. 163.

b) autorstwo monografii lub podręcznika w jęz. polskim

Cześniak M.: *Partycypacja wyborcza w Polsce. Perspektywa porównawcza*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 2007, s. 240.

Dziak W. J., Bayer J.: *Mao. Zwycięstwa, nadzieje, klęski*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Collegium Civitas, Wydawnictwo TRIO, Warszawa 2007, s. 414.

Holzer J., Stępniewska-Holzer B.: *Egipt. Ostatnie stulecie*, Wydawnictwo Dialog, Warszawa 2007, s. 310.

Machcewicz P.: *„Monachijska menażeria”. Walka z Radiem Wolna Europa 1950-1989*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa 2007, s. 443.

Materski W.: *Dyplomacja Polski „lubelskiej” lipiec 1944 - marzec 1947*, Instytut Studiów

Politycznych PAN, Oficyna Wydawnicza RYTM, Warszawa 2007, s. 423.

Oseka P.: *Rytuały stalinizmu. Święta i uroczystości rocznicowe w Polsce 1944-1956*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Wydawnictwo TRIO, Warszawa 2007, s. 264.

Paczkowski A.: *Wojna polsko-jaruzelska. Stan wojenny w Polsce 13 XII 1981 - 22 VII 1983*, (wydanie II, poprawione i uzupełnione), Prószyński i S-ka, Warszawa 2007, s. 311.

Stryjek T.: *Jakiej przeszłości potrzebuje przyszłość? Interpretacje dziejów narodowych w historiografii i debacie publicznej Ukrainy 1991-2004*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Oficyna Wydawnicza RYTM, Warszawa 2007, s. 849.

Stryjek T., Tyszko-Kulik E., Zawadzki P. W.: *Wiedza o społeczeństwie. Podręcznik. Szkoły ponadgimnazjalne. Zakres podstawowy i rozszerzony*, Wydawnictwo Szkolne PWN, Warszawa 2007, s. 380.

Szklarski B.: *Przywództwo symboliczne: Między rządzeniem a reprezentacją. Amerykańska prezydentura końca XX wieku*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2006, s. 401.

Wnuk R.: *„Za pierwszego Sowietą”. Polska konspiracja na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej, wrzesień 1939 - czerwiec 1941 r.*, Instytut Pamięci Narodowej, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 461.

Wonicki R.: *Spór o demokratyczne państwo prawa. Teoria Jürgena Habermasa wobec liberalnej, republikańskiej i socjalnej wizji państwa*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2007, s. 214.

c) autorstwo rozdziału w monografii lub podręczniku w jęz. obcym

Holzer J.: *„Solidarność” and democracy: A complicated relation*, w: Seifert W. (red.): *Aspects of Democracy*, Japanisch-Deutsches Zentrum, Universität Heidelberg, Berlin 2007, s. 22-28.

Madajczyk P.: *Die Rolle antideutscher Instrumentalisierung*, w: Bingen D., Loew P. O., Wóycicki K. (red.): *Die Destruktion des Dialogs. Zur innenpolitischen Instrumentalisierung negativer Fremd- und Feindbilder. Polen, Tschechien, Deutschland und die Niederlande im Vergleich, 1900-2005*, Harrassowitz Verlag, Wiesbaden 2007, s. 131-145.

Madajczyk P.: *Kriegserfahrung und Kriegserinnerung: Der Zweite Weltkrieg in Polen*, w: Echternkamp J., Martens S. (red.): *Der Zweite Weltkrieg in Europa. Erfahrung und Erinnerung*, Ferdinand Schöningh, Paderborn - München - Wien - Zürich 2007, s. 97-111.

Machcewicz P.: *Jedwabne 1941. Le débat sur le conflit judéo-polonais dans le Nord-Est de la Pologne sous l'occupation nazie*, w: Mink G., Neumayer L. (red.): *L'Europe et ses passés douloureux*, La Découverte, Paryż 2007, s. 156-168.

Paczkowski A.: *La prise du pouvoir par les communistes, 1944-1948*, w: Bafoil F. (red.): *La Pologne*, Fayard/CERI, Paryż 2007, s. 153-178.

Paczkowski A.: *Pologne et Ukraine. Questions délicates, réponses difficiles*, w: Mink G., Neumayer L. (red.): *L'Europe et ses passés douloureux*, La Découverte, Paryż 2007, s. 143-155.

Paczkowski A.: *L'appareil de sécurité et l'Eglise dans la Pologne communiste de 1944 à 1989*, w: Kłoczowski J., Goral I. (red.): *La Pologne religieuse aux XIXe et XXe siècles dans le contexte international*, Instytut Historii PAN, Instytut Europy Środkowo-Wschodniej, Warszawa-Lublin 2007, s. 135-150.

Stola D.: *Les débats polonais sur la Shoah et la restitution des biens*, w: Goschler C., Ther P., Andrieu C. (red.): *Spoliations et restitutions des biens juifs en Europe*, Éditions Autrement, Paris 2007, s. 350-371.

Stola D.: *Hamassa hanti-zioni be-polin 1967-1968*, w: Paz M. (red.): *Ha'cheshbon ha'polani. Imut im zikaron*, Ha'kibbutz Ha'meuchad, Kav Adom, Tel Aviv 2007, s. 183-195.

Stola D.: *The Polish debate on the Holocaust and the Restitution of the Property*, w: Dean M., Goschler C., Ther P. (red.): *Robbery and restitution. The Conflict over Jewish Property in Europe*, Berghahn Books, Oxford and New York 2007, s. 240-255.

Wnuk-Lipiński E.: *Civil Society and Democratization*, w: Russel J. Dalton R. J., Hans-Dieter

Klingemann H-D. (red.): *Political Behavior*, Oxford University Press, Oxford 2007, s. 675-692.

d) autorstwo rozdziału w monografii lub podręczniku w jęz. polskim

- Bukowska X.: *Liberalne i komunitariańskie koncepcje obywatelstwa*, w: Mach B.W., Wnuk-Lipiński E. (red.): *O życiu publicznym, kulturze i innych sprawach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Collegium Civitas, Warszawa 2007, s. 31-52.
- Burakowski A.: *Główne tendencje w polityce wewnętrznej*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2004*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 21-26.
- Burakowski A.: *Bułgaria*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2004*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 79-88 i 313-320.
- Burakowski A.: *Rumunia*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2004*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 209-220 i 373-380.
- Burakowski A.: *Kraje bałtyckie (Estonia, Łotwa i Litwa)*, w: Fiszer J. M. (red.): *Sytuacja wewnętrzna w krajach postkomunistycznych Europy i Azji oraz ich polityka międzynarodowa w latach 2006-2007*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 21-26.
- Burakowski A.: *Bułgaria i Rumunia*, w: Fiszer J. M. (red.): *Sytuacja wewnętrzna w krajach postkomunistycznych Europy i Azji oraz ich polityka międzynarodowa w latach 2006-2007*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 39-44.
- Codogni P.: *Gospodarka*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2004*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 27-40.
- Codogni P.: *Bośnia i Hercegowina*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2004*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 63-78 i 309-312.
- Codogni P.: *Macedonia*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2004*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 175-186 i 343-346.
- Codogni P.: *Serbia i Czarnogóra*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2004*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 221-246 i 381-390.
- Codogni P.: *Kraje Europy Wschodniej (Białoruś, Mołdawia i Ukraina)*, w: Fiszer J. M. (red.): *Sytuacja wewnętrzna w krajach postkomunistycznych Europy i Azji oraz ich polityka międzynarodowa w latach 2006-2007*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 73-82.
- Cześniak M.: *Jak zwiększyć frekwencję? Prawo wyborcze a uczestnictwo w wyborach*, w: Kasińska-Metryka A. (red.): *Oblicza współczesnej polityki*, Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej, Kielce 2007, s. 23-37.
- Danecka M.: *O biedzie i bezrobociu*, w: Jarosz M. (red.): *Transformacja. Elity. Społeczeństwo*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 119-150.
- Dziak W. J.: *U źródeł rewolucji kulturalnej*, w: Jelonek A. (red.): *Jednostka i społeczeństwo w Azji Wschodniej*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2007, s. 68-95.
- Fiszer J. M.: *Polityczno-kulturowe i gospodarcze aspekty członkostwa Polski w Unii Europejskiej - szanse i zagrożenia*, w: Fiszer J. M. (red.): *Polska - Unia Europejska - Świat*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 69-102.
- Fiszer J. M., Orzelska A., Ukielski P.: *Kraje Europy Środkowej (Czechy, Węgry, Polska, Słowacja, Słowenia)*, w: Fiszer J. M. (red.): *Sytuacja wewnętrzna w krajach postkomunistycznych Europy i Azji oraz ich polityka międzynarodowa w latach 2006-2007*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 27-38.
- Fiszer J. M.: *Wprowadzenie*, w: Fiszer J. M. (red.): *Sytuacja wewnętrzna w krajach postkomunistycznych Europy i Azji oraz ich polityka międzynarodowa w latach 2006-2007*,

- Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 9-20.
- Fiszer J. M.: *Federacja Rosyjska (Rosja)*, w: Fiszer J. M. (red.): *Sytuacja wewnętrzna w krajach postkomunistycznych Europy i Azji oraz ich polityka międzynarodowa w latach 2006-2007*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 63-72.
- Friszke A.: *Myśl polityczna stronnictw Polski Podziemnej 1939-1945*, w: Kłosińska A. (red.): *Testament Polski Walczącej. Myśl programowa Polskiego Państwa Podziemnego*, Muzeum Powstania Warszawskiego, Warszawa 2007, s. 9-58.
- Jakóbiak W.: *Wpływ globalizacji na politykę fiskalną krajów Unii Europejskiej. Szkic zależności*, w: Małeckie W. (red.): *Globalizacja rynków finansowych - implikacje dla Polski*, VIZJAPress&IT, Warszawa 2007, s. 129-148.
- Jarosz M.: *Wstęp. W jakiej Polsce żyjemy?* w: Jarosz M. (red.): *Transformacja. Elity. Społeczeństwo*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 7-22.
- Jarosz M.: *Korupcja rządzonych i rządzących*, w: Jarosz M. (red.): *Transformacja. Elity. Społeczeństwo*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 199-228.
- Jarosz M., Nalewajko E.: *Konkluzje. Elity jakie mamy*, w: Jarosz M. (red.): *Transformacja. Elity. Społeczeństwo*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 229-242.
- Jarosz M.: *Dysfunkcje polskiej transformacji*, w: Klimczak B., Lewicka-Strzałocka A. (red.): *Etyka i Ekonomia*, w serii: *Ekonomia i świat współczesny*, Wydawnictwo Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, Warszawa 2007, s. 109-132.
- Jarosz M.: *Nowy układ przywilejów*, w: Kojder A. (red.): *Jedna Polska? Dawne i nowe zróżnicowania społeczne*, Wydawnictwo WAM, Komitet Socjologii PAN, Kraków, s. 345-366.
- Jasiewicz K.: *Koniec wieśniaczego świata*, w: Walewska M.: *W cieniu ustawy o reformie rolnej. Wspomnienia 1944-1945*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 7-39.
- Jasiewicz K.: *Od redaktora „Serii Wschodniej”*, w: Grzybowski J. (red.): *Białorusini w regularnych formacjach Wojska Polskiego 1918-1945*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Oficyna Wydawnicza RYTM, Warszawa 2007, s. 11-13.
- Kamiński A. Z.: *Administracja publiczna we współczesnym państwie*, w: Miszańska A., Piotrowski A. (red.): *Obszary ładu i anomii. Konsekwencje i kierunki polskich przemian*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2006, s. 41-56.
- Kinowska Z.: *Lustracja po polsku*, w: Jarosz M. (red.): *Transformacja. Elity. Społeczeństwo*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 173-198.
- Koralewicz J., Ziółkowski M.: *Zmiany systemu wartości w Polsce*, w: Mach B.W., Wnuk-Lipiński E. (red.): *O życiu publicznym, kulturze i innych sprawach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Collegium Civitas, Warszawa 2007, s. 199-228.
- Kowal P.: *Polska*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2004*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 201-208 i 359-372.
- Kozarzewski P.: *Społeczeństwo i elity o transformacji*, w: Jarosz M. (red.): *Transformacja. Elity. Społeczeństwo*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 23-64.
- Mach B.W.: *Między służbą a karierą: Uwagi o społecznych funkcjach inteligencji polskiej*, w: Wnuk-Lipiński E., Mach B.W. (red.): *O życiu publicznym, kulturze i innych sprawach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Collegium Civitas, Warszawa 2007, s. 299-314.
- Manterys A.: *Sytuacje społeczne w ujęciu Ervinga Goffmana*, w: Mach B.W., Wnuk-Lipiński E. (red.): *O życiu publicznym, kulturze i innych sprawach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Collegium Civitas, Warszawa 2007, s. 177-198.
- Marciniak W.: *Od retrospekcji do prognozy. O trudnościach prognozowania rozwoju sytuacji politycznej w Rosji*, w: Konończuk W. (red.): *Imperium Putina*, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa 2007, s. 31-44.
- Markowski R.: *System partyjny*, Kolarska-Bobińska L., Kucharczyk J., Zbieranek J. (red.):

- Demokracja w Polsce 2005-2007*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, 2007, s. 145-180.
- Materski W.: *Katyń - dokumenty zbrodni*, w: Praca zbiorowa: *Golgota Wschodu. Katyń-Sybir-Kresy*, t. 5, Instytut Pamięci Narodowej, Sejm RP, Warszawa 2006, s. 217-226.
- Mocek S.: *Elita dziennikarska jako inteligencja: przegląd problematyki i propozycje badawcze*, w: Wnuk-Lipiński E., Mach B. W. (red.): *O życiu publicznym, kulturze i innych sprawach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Collegium Civitas, Warszawa 2007, s. 277-298.
- Motyka G.: *Konflikt polsko-ukraiński w czasie II wojny światowej. Dokumenty i ich interpretacje*, w: Buryła S., Rodak P. (red.): *Wojna: doświadczenie i zapis. Nowe źródła, problemy, metody badawcze*, TAIWPN Universitas, Kraków 2006, s. 91-105.
- Motyka G.: *Sprawa Jarostawa Hałana*, w: Berdychowska B., Hnatiuk O. (red.): *Polska. Ukraina. Osadczuk*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów, Lublin 2007, s. 247-257.
- Motyka G.: *Aktualność ukraińskiej problematyki „Kultury”*, w: Jasina Ł., Kłoczowski J., Gil A. (red.): *Aktualność przestania paryskiej „Kultury” w dzisiejszej Europie. Zbiór studiów*, Instytut Europy Środkowo-Wschodniej, Lublin 2007, s. 79-88.
- Motyka G.: *Polityka powojennych władz polskich wobec Ukraińców na przykładzie Jaworzna*, w: Terlecki R. (red.): *Obóz dwóch totalitaryzmów. Jaworzno 1939-1956*, t. 2, Muzeum Miasta Jaworzna, Jaworzno 2007, s. 70-79.
- Nalewajko E.: *Wybory prezydenckie 2005: ciągłość czy zmiana instytucji*, w: Słodkowska I., Dołbakowska M. (red.): *Wybory prezydenckie 2005. Programy kandydatów*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 9-18.
- Nalewajko E.: *Grzechy partii politycznych*, w: Jarosz M. (red.): *Transformacja. Elity. Społeczeństwo*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 95-118.
- Orzelska A.: *Polityka zagraniczna*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2004*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 9-20.
- Orzelska A.: *Chorwacja*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2004*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 87-96 i 321-328.
- Orzelska A.: *Słowenia*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2004*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 261-270 i 397-402.
- Paczkowski A.: *Departament X - kontekst ogólny i aspekty międzynarodowe*, w: Rokicki K. (red.): *Departament X MBP, Wzorce-struktury-działanie*, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa 2007, s. 11-21.
- Popiełński P.: *Sytuacja mniejszości niemieckiej na Ziemiach Zachodnich i Północnych*, w: Sakson A. (red.): *Ziemie Odzyskane. Ziemie Zachodnie i Północne 1945-2005. 60 lat w granicach państwa polskiego*, Instytut Zachodni, Poznań 2006, s. 405-430.
- Stawrowski Z.: *Wartości a wspólnota*, w: Filek J., Sosenko K. (red.): *Poznać człowieka*, Instytut Myśli Józefa Tischnera, Kraków 2007, s. 279-285.
- Stryjek T.: *Ideologiczne podziały centrum ukraińskiej sceny politycznej w latach 1991 - 2004 jako wprowadzenie do sporów o interpretację dziejów narodowych na współczesnej Ukrainie*, w: Berdychowska B., Hnatiuk O. (red.): *Polska. Ukraina. Osadczuk*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów, Lublin 2007, s. 322-333.
- Strzałka K.: *Tradycje europejskie i integracyjne we Włoszech*, w: Fiszer J. M. (red.): *Polska - Unia Europejska - Świat*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 165-186.
- Szpociński A.: *O współczesnej kulturze historycznej Polaków*, w: Korzeniowski B. (red.): *Przemiany pamięci społecznej a teoria kultury*, Instytut Zachodni, Poznań 2007, s. 25-42.
- Szpociński A.: *Odmienność kultur - wartość czy zarzewie konfliktów? Ukryty wątek dyskusji o globalizacji kultury*, w: Kurczewska J., Tarkowska E. (red.): *Spotkania z kulturą. Antoninie Kłoskowskiej w piątą rocznicę śmierci*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2006, s. 68-86.

- Szpociński A.: *Tworzenie przestrzeni historycznej jako odpowiedź na nostalgię*, w: Miszalska A., Piotrowski A. (red.): *Obszary ładu i anomii. Konsekwencje i kierunki polskich przemian*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2006, s. 219-228.
- Szpociński A.: *Kryzys kanonu kulturowego w społeczeństwie ponowoczesnym*, w: Mach B.W., Wnuk-Lipiński E. (red.): *O życiu publicznym, kulturze i innych sprawach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Collegium Civitas, Warszawa 2007, s. 73-92.
- Szymoniczek J.: *Akcja łączenia rodzin na Ziemiach Północnych i Zachodnich w latach 1950-1959*, w: Sakson A. (red.): *Ziemie Odzyskane. Ziemie Zachodnie i Północne 1945-2005. 60 lat w granicach państwa polskiego*, Instytut Zachodni, Poznań 2006, s. 155-171.
- Traba R.: *Spoleczne ramy czytania historii*, w: Korzeniowski B. (red.): *Przemiany pamięci społecznej a teoria kultury*, Instytut Zachodni, Poznań 2007, s. 43-64.
- Ukielski P.: *Czechy*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2004*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 97-108 i 329-334.
- Ukielski P.: *Słowacja*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2004*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 247-260 i 391-396.
- Ukielski P.: *Słowacja w regionie - współpraca w ramach Grupy Wyszehradzkiej*, w: Gmitruk J., Stawarz A. (red.): *Stosunki polsko-czesko-słowackie 1918-2005*, Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego, Warszawa 2006, s. 197-210.
- Wojciechowski L.: *Mołdawia*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2004*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 187-200 i 347-358.
- Wojciechowski L.: *Węgry*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2004*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 283-294 i 413-418.
- Wódka J.: *Stosunki turecko-amerykańskie po 11 września*, w: Dziekan M. M., Kończak I. (red.): *Arabowie - islam - świat*, Wydawnictwo Ibidem, Łódź 2007, s. 677-689.
- Wódka J.: *Stosunki turecko-amerykańskie w latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX wieku - kontynuacja czy nowy wymiar?*, w: Fiszer J. M. (red.): *Polska - Unia Europejska - świat*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 251-278.
- Wnuk R., Poleszak S.: *Zarys dziejów polskiego podziemia niepodległościowego*, w: Wnuk R.: *Atlas polskiego podziemia niepodległościowego 1944-1956*, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa - Lublin 2007, s. XXII-XXXVIII.
- Wnuk R., Poleszak S.: *Oddziały zbrojne polskiego podziemia niepodległościowego i organizacje młodzieżowe, próba ujęcia statystycznego*, w: Wnuk R.: *Atlas polskiego podziemia niepodległościowego 1944-1956*, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa - Lublin 2007, s. LVII-LXVII.
- Wnuk R. i in.: *Ziemie południowo-wschodnie II RP włączone do ZSRR*, w: Wnuk R. (red.): *Atlas polskiego podziemia niepodległościowego 1944-1956*, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa - Lublin 2007, s. 58-66.
- Wnuk R. i in.: *Polskie podziemie niepodległościowe w województwie lubelskim 1944-1956*, w: Wnuk R. (red.): *Atlas polskiego podziemia niepodległościowego 1944-1956*, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa - Lublin 2007, s. 114-164.
- Wnuk-Lipiński E.: *Etyczne społeczeństwo obywatelskie a upadek komunizmu i przejście do demokracji*, w: Mach B.W., Wnuk-Lipiński E., (red.): *O życiu publicznym, kulturze i innych sprawach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Collegium Civitas, Warszawa 2007, s. 11-30.
- Ziółkowski M.: *Utowarowanie stosunków społecznych a rozchwianie systemów wartości we współczesnej Polsce*, w: Miszalska A., Piotrowski A. (red.): *Obszary ładu i anomii. Konsekwencje i kierunki polskich przemian*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2006, s. 25-41.
- Żelichowski R.: *Polska i jej problemy w niderlandzkojęzycznych środkach masowego przekazu przed i po akcesji do Unii Europejskiej*, w: Fiszer J. M. (red.): *Polska - Unia Europejska - Świat*,

Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 103-128.

e) redakcja monografii lub podręcznika

Fiszer J. M. (red.): *Polska - Unia Europejska - świat*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 280.

Fiszer J. M. (red.): *Sytuacja wewnętrzna w krajach postkomunistycznych Europy i Azji oraz ich polityka międzynarodowa w latach 2006 - 2007*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 121.

Jarosz M. (red.): *Transformacja. Elity. Społeczeństwo*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 249.

Jasiewicz K. (red.): *Maria Walewska: W cieniu ustawy o reformie rolnej. Wspomnienia 1944-1945*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 214.

Jasiewicz K. (wybór i wstęp): *Bóg i Jego polska owczarnia w dokumentach 1939-1945*, Wydawnictwo RYTM, Warszawa 2007, s. 450.

Mach B.W., Wnuk-Lipiński E. (red.): *O życiu publicznym, kulturze i innych sprawach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Collegium Civitas Press, Warszawa 2007, s. 320.

Materski W. (red. nauk. i oprac., współudział): *Katyń. Dokumenty zbrodni, t. IV: Echa Katynia. Kwiecień 1943 - marzec 2005*, NDAP, Warszawa 2006, s. 620.

Paczkowski A., Byrne M. (red.): *From Solidarity to Martial Law: The Polish Crisis of 1980-1981. A Documentary History*, Central European University Press, Budapest-New York 2007, s. 548.

Stodkowska I., Dołbakowska M. (red.) [wstęp: Nalewajko E.]: *Wybory prezydenckie 2005. Programy kandydatów*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 256.

Wnuk R. (red.): *Atlas polskiego podziemia niepodległościowego 1944-1956*, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa - Lublin 2007, s. 424.

Raporty

Fiszer J. M., Orzelska A., Stańczyk J., Burakowski A., Strachota K.: *Political Situation and Democratic Reforms in Central and Eastern Europe*, w: Rosati D. K. (red.): *New Europe. Report on Transformation*, Eastarn Institute, Krynica-Zdrój, Poland 2007, s. 26-65.

Kozarzewski M.: *Corporate Governance Formation in Poland, Kyrgyzstan, Russia, and Ukraine*, "Studies and Analyses", nr 374, CASE, Warsaw 2007, s. 48.

Kozarzewski P.: *Zarządzanie i nadzór korporacyjny w sektorze publicznym*, w: Błaszczuk B., Kozarzewski P. (red.): *Zmiany w polskich przedsiębiorstwach. Własność, restrukturyzacja, efektywność*, "Raporty CASE", nr 70, CASE, Warszawa 2007, s. 219-244.

Mach B. W., Kryszczuk M. D.: *ISCED-97 in the Polish Context*, w: Schneider S., Kogan I. (red.): *International Standard Classification of Education. Validation Report*, Mannheimer Zentrum für Europäische Sozialforschung, Mannheim, 2007, s. 134-144.

Recenzje

Fiszer J. M.: [Rec.] Alojzy Z. Nowak, Dariusz Milczarek (red.): *Europeistyka w zarysie*, w: „Studia Polityczne” 2007, nr 20, s. 314 -318.

Fiszer J. M.: [Rec.] Paweł Bożyk: *Globalization and the Transformation of Foreign Economic Policy*, w: “ATHENAEUM. Political Science” 2007, nr. 17, s. 195-200.

Holzer J.: [Rec.] Burkhard Olschowsky, *Einvernehmen und Konflikt. Das Verhältnis zwischen der DDR und der Volksrepublik Polen 1980-1989*, w: „Rocznik Polsko-Niemiecki” 2007, nr 15, s. 189-198.

Jarząbek W.: [Rec.] Wojciech Góralski (red.), *Polish - German relations and the effects of the Second World War*, w: “Ewropa” 2007, nr 7, s. 175-179.

Jarząbek W.: [Rec.] Jan Rowiński (red.), *Polski Październik 1956 w polityce światowej*, w: „Studia

- Polityczne” 2007, nr 20, s. 324-328.
- Jasiewicz K.: [Rec.] Andrzej Żbikowski, *U genezy Jedwabnego. Żydzi na Kresach Północno-Wschodnich II Rzeczypospolitej, wrzesień 1939 - lipiec 1941*, w: „Dzieje Najnowsze” 2007, nr 2, s. 218-221.
- Jasiewicz K.: [Rec.] Grzegorz Motyka, *Partyzantka ukraińska 1941-1960. Działalność Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów i Ukraińskiej Powstańczej Armii*, w: „Dzieje Najnowsze” 2007, nr 3, s. 177-180.
- Król E.C.: *Sygnal bardzo na czasie*, [Rec.] Kerski B., Eberwein W.-D. (red.): *Stosunki polsko-niemieckie 1949-2005. Wspólnota wartości i interesów?*, w: „Nowe Książki” 2006, nr 11, s. 62-63.
- Król E.C.: *Norymberga raz jeszcze*, [Rec.] Heydecker J. J., Leeb J.: *Proces w Norymberdze*, w: „Nowe Książki”, 2007, nr 1, s. 26.
- Madajczyk P.: [Rec.] Micha Brumlik: *Wer Sturm sät. Die Vertreibung der Deutschen*, w: 1) „Przegląd Zachodni” 2007, nr 1(322), s. 251-253, 2) „Francia” 2007, nr 3(34), s. 349-350.
- Madajczyk P.: [Rec.] Klaus Bachmann: *Długi cień Trzeciej Rzeszy. Jak Niemcy zmieniali swój charakter narodowy*, w: „Rocznik Polsko-Niemiecki” 2007, nr 15, s. 179-187.
- Madajczyk P.: [Rec.] Gehrard Besier: *Das Europa der Diktaturen. Eine neue Geschichte des 20. Jahrhunderts*, w: „Przegląd Zachodni” 2007, nr 2, s. 292-295.
- Madajczyk P.: [Rec.] Robert Traba, *Historia - przestrzeń dialogu*, w: „Studia Polityczne” 2007, nr 20, s. 293-300.
- Materski W.: [Rec.] Bogdan Grzeloński, *Dyplomacja polska w XX wieku*, w: „Dzieje Najnowsze” 2007, nr 1, s. 175-180.
- Materski W.: [Rec.] N. F. Bugaj, *Narody Ukrainy w „Osoboj papkie Stalina”*, w: „Dzieje Najnowsze” 2007, nr 2, s. 229-233.
- Materski W.: [Rec.] Daniel Boćkowski, *Na zawsze razem. Białostoczczyzna i Łomżyńskie w polityce radzieckiej w czasie II wojny światowej (IX 1939 - VIII 1944)*, w: „Dzieje Najnowsze” 2007, nr 2, s. 222-227.
- Materski W.: [Rec.] Algimantas Kasparavičius, Česlovas Laurianavičius, Natalia Lebidiewa (red.): *SSSR i Litwa w gody wtorej mirowoj wojny*, t I: *SSSR i Litowskaja Riespublika (mart 1939 - awgust 1940 gg.)*. *Sbornik dokumentow*, w: „Dzieje Najnowsze” 2007, nr 4.
- Orzechowska D.: [Rec.] Józef M. Fiszer (red.): *Polska polityka integracyjna po przystąpieniu do Unii Europejskiej*, w: „Studia Polityczne” 2007, nr 20, s. 318-324.
- Popieliński P.: [Rec.] Joanna Wańkowska-Sobiesiak: *Za mało na Polaka, za mało na Niemca...*, w: „Rocznik Polsko-Niemiecki” 2007, nr 15, s. 199-202.
- Stola D.: [Rec.] J. Gross, *Fear. Antisemitism in Poland after Auschwitz*, „English Historical Review”, vol. CXXIII, No. 499, December 2007.
- Szymoniczek J.: [Rec.] Stanisław Jankowiak, *Wysiedlenie i emigracja ludności niemieckiej w polityce władz polskich w latach 1945-1970*, w: „Rocznik Polsko-Niemiecki”, 2007 nr 15, s. 209-213.
- Szymoniczek J.: [Rec.] Jerzy Kochanowski, Klaus Ziemer (red.), *Polska-Niemcy wschodnie 1945-1990, Wybór dokumentów*, t. 1: *Polska wobec Polska a Radziecka Strefa Okupacyjna Niemiec maj 1945 - październik 1949. Wybór dokumentów*, „Rocznik Polsko-Niemiecki” 2007, nr 15, s. 221-222.
- Wódka J.: [Rec.] Paweł Bożyk: *Globalization and the Transformation of Foreign Economic Policy*, w: „Studia Polityczne” 2007, nr 19, 317-322.

REALIZOWANE PROJEKTY BADAWCZE

a) realizowane w ramach działalności statutowej placówki

Tytuł projektu	Kierownik projektu	Okres realizacji	Ko proj
<i>Jakość demokracji a dynamika życia publicznego w Polsce w perspektywie porównawczej</i>	prof. dr hab. Bogdan Mach	2005-2007	
<i>Ekonomia społeczna</i>	doc. dr hab. Ewa Leś	2007-2010	
<i>Polskie elity w początkowym okresie członkostwa Polski w Unii Europejskiej</i>	prof. dr hab. Jacek Wasilewski	2005-2007	
<i>Wybory 2005</i>	doc. dr hab. Radosław Markowski	2006-2007	
<i>Uwarunkowania polityczne i skutki społeczne polskich przemian</i>	prof. dr hab. Maria Jarosz	2007-2010	
<i>Władza i społeczeństwo w Polsce 1944-1989</i>	prof. dr hab. Andrzej Paczkowski	2007-2010	
<i>Różne formy oporu wobec systemu sowieckiego na terenach byłej II RP i ich odbicie w dyskusjach we współczesnej historiografii polskiej i ukraińskiej</i>	doc. dr hab. Grzegorz Motyka	2005-2009	
<i>Programy polskich partii politycznych w 2006 r.</i>	dr Irena Anna Słodkowska	2007	
<i>Strategia bezpieczeństwa III RP w wymiarze regionalnym i globalnym</i>	prof. dr hab. Antoni Z. Kamiński	2005-2007	
<i>Polska w Unii Europejskiej. Aspekty polityczne, ekonomiczne, kulturowe i międzynarodowo-prawne. Ujęcie diagnostyczno-prognostyczne</i>	prof. dr hab. Józef M. Fiszer	2005-2008	
<i>Transformacja systemowa w Europie Środkowo-Wschodniej w kontekście rozszerzenia Unii Europejskiej</i>	prof. dr hab. Wojciech Roszkowski	2004-2007	

<i>Główne problemy stosunków polsko-niemieckich. Przeszłość-teraźniejszość-perspektywy</i>	prof. dr hab. Piotr Madajczyk	2005-2007	
<i>Rekonstrukcja ładu instytucjonalnego w państwach postsowieckich i w Europie Środkowo-Wschodniej</i>	doc. dr hab. Włodzimierz Marciniak	2007-2010	
<i>Nowoczesne i ponowoczesne interpretacje fenomenu władzy politycznej</i>	prof. dr hab. Stanisław Filipowicz	2005-2007	
<i>Przemiany społeczno-polityczne w Azji Wschodniej na przełomie XX i XXI wieku</i>	doc. dr hab. Waldemar J. Dziak	2005-2007	
<i>Historia polityczna ziemiaństwa polskiego</i>	prof. dr hab. Krzysztof Jasiewicz	2004-2007	

b) własne (granty)

Tytuł projektu	Kierownik projektu	Okres realizacji	Ko proj
<i>Strach w Polsce Ludowej (1944-1989)</i>	dr Marcin Zaremba	2004-2007	65
<i>Bezpieczeństwo Europy Środkowo-Wschodniej i Polski w perspektywie ładu światowego</i>	prof. dr hab. Antoni Z. Kamiński	2005-2007	201
<i>Centrum władzy w Polsce Ludowej w latach 1971-1980</i>	prof. dr hab. Andrzej Paczkowski	2005-2008	150
<i>Polskie Generalne Studium Wyborcze 2005 (PGSW)</i>	doc. dr hab. Radosław Markowski	2005-2008	250
<i>Obszary wykluczenia w III Rzeczypospolitej. Przyczyny, przejawy, przeciwdziałanie</i>	prof. dr hab. Maria Jarosz	2006-2008	380
<i>Zbliżając się do 40-tki: Społeczno-ekonomiczne trajektorie i polityczne biografie osiemnastolatków z roku 1989 (badanie panelowe)</i>	prof. dr hab. Bogdan W. Mach	2007-2009	200
<i>Informatyzacja a zmiany sytuacji pracy</i>	dr Maciej Kryszczuk	2007-2009	100

c) promotorskie

Tytuł projektu	Kierownik projektu	Okres realizacji	Koszt projektu
<i>Konsekwencje procesu poszerzania NATO dla systemów obronnych państw Grupy Wyszehradzkiej</i>	prof. dr hab. Antoni Z. Kamiński	2005-2007	81 615
<i>Reprezentacja polityczna w Polsce na różnych szczeblach władzy</i>	prof. dr hab. Jacek Wasilewski	2007-2008	47 200

d) zamawiane

----

e) finansowane przez inne podmioty/instytucje krajowe, np. zlecane placówce bezpośrednio przez resorty

Tytuł projektu	Koordinator sieci w ISP PAN	Okres realizacji	Ko Proj
<i>Rozpad i nowy porządek: społeczeństwo - naród - kultura w okresie wielkiej zmiany w roku 2007</i>	dr Irena Pańków	2006-2010	

f) finansowane przez podmioty/instytucje zagraniczne (np. ramowe Programy UE; programy NATO)

Tytuł projektu	Kierownik projektu	Okres realizacji	Ko proj
<i>The determinants of active civic participation at European and national level Active</i>	doc.dr hab. Radosław Markowski	2004-2007	170
<i>Partnerstwo na rzecz rozwoju „Tu jest praca”</i>	doc. dr hab. Ewa Leś dr Sławomir Nałęcz	2004-2008	603
<i>Partnerstwo na rzecz rozwoju „Ekonomia społeczna w praktyce”</i>	doc. dr hab. Ewa Leś dr Sławomir Nałęcz	2004-2007	216

<i>Międzynarodowy projekt: Transformation Research Initiative pt. „Młode demokracje”</i>	doc. dr hab. Radosław Markowski	2005-2008	43 867
--	------------------------------------	-----------	--------

g) dofinansowywane przez Polską Akademię Nauk w ramach umów o współpracy naukowej PAN z innymi akademiami

Tytuł projektu	Kierownik projektu	Okres realizacji	Ko proj
<i>Między przeszłością a przyszłością: procesy europeizacji elit politycznych</i>	doc. dr hab. Ewa Nalewajko	2005-2007	1 ;
<i>Transformacja w krajach bałkańskich</i>	prof. dr hab. Woj- ciech Roszkowski	2005-2007	2 ;

KSZTAŁCENIE (ROZWÓJ) KADR NAUKOWYCH

[Spis treści](#)

1. Uzyskane tytuły i stopnie naukowe pracowników placówki w roku sprawozdawczym

a) profesora (nadany przez Prezydenta RP)

Król E.C.: Nadanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej tytułu naukowego profesora nauk humanistycznych, 22 października.

Zagórski K.: Nadanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej tytułu naukowego profesora nauk humanistycznych, 22 listopada.

b) doktora habilitowanego

Kozarzewski P.: Rada Naukowa Instytutu Studiów Politycznych PAN w oparciu o pozytywny wynik kolokwium habilitacyjnego i na podstawie opublikowanej rozprawy: *Prywatyzacja w krajach postkomunistycznych*, nadała stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, 26 stycznia.

Mocek S.: Rada Naukowa Instytutu Studiów Politycznych PAN w oparciu o pozytywny wynik kolokwium habilitacyjnego i na podstawie opublikowanej rozprawy: *Dziennikarze po komunizmie. Elita mediów w świetle badań społecznych*, nadała stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, 26 stycznia.

Motyka G.: Rada Naukowa Instytutu Studiów Politycznych PAN w oparciu o pozytywny wynik kolokwium habilitacyjnego i na podstawie opublikowanej rozprawy: *Ukraińska partyzantka 1942-1960. Działalność Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów i Ukraińskiej Powstańczej Armii*, nadała stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, 30 marca.

Markowski R.: Rada Naukowa Instytutu Studiów Politycznych PAN w oparciu o pozytywny wynik kolokwium habilitacyjnego i na podstawie opublikowanej rozprawy: *Ewolucja polskiego systemu partyjnego 1991-2001: instytucje i wyborcy*, nadała stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, 29 czerwca.

Szklarski B.: Rada Naukowa Instytutu Studiów Politycznych PAN w oparciu o pozytywny wynik kolokwium habilitacyjnego i na podstawie opublikowanej rozprawy: *Przywódstwo symboliczne, między rządzeniem a reprezentacją. Amerykańska prezydentura końca XX wieku*, nadała stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, 27 kwietnia.

c) doktora

Bukowska X.: Rada Naukowa ISP PAN w oparciu o rozprawę doktorską: *Ewolucja koncepcji obywatelstwa w RFN na tle porównawczym. Rekonstrukcja dyskursu na temat obywatelstwa zawartego w programach wyborczych partii politycznych*, napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Edmunda Wnuk-Lipińskiego, nadała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii, 29 czerwca.

Burakowski A.: Rada Naukowa ISP PAN w oparciu o rozprawę doktorską: *Dyktatura Nicolae Ceaușescu 1965-1989: wzrost, stagnacja, upadek*, napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Andrzeja Paczkowskiego, nadała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, 29 czerwca.

2. Tytuły i stopnie naukowe nadane przez placówkę w roku sprawozdawczym innym pracownikom niż własnym

a) doktora habilitowanego

Jacek Sawicki, Piotr Grochmański, Piotr Kłodkowski

b) doktora

Jakub Ferenc, Agnieszka Opalińska, Beata Bochorodycz

3. Recenzje w przewodach na stopnie i tytuły naukowe oraz promotorstwo

Budyta-Budzyńska M.: Promotor 3 prac licencjackich i 2 prac magisterskich.

Dziak W. J.: Recenzent prac doktorskich: 1) Beaty Bochorodycz: „Okinawa: In Search a New Type of Local Autonomy in the 1990”, (ISP PAN), 2) Michała Bogusza: „Współczesna chińska wizja porządku światowego w świetle teorii systemu”, (UG).

Fiszler J. M.: 1) Recenzent dorobku naukowego w postępowaniu o nadanie tytułu naukowego profesora dla Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułu Naukowego: a) Jana W. Tkaczyńskiego, b) Janusza J. Węca; 2) Recenzent rozprawy doktorskiej Adrianny Kosowskiej: „Pozycja państw małych w systemie instytucjonalnym Unii Europejskiej” (UWr), 3) Promotor 5 prac doktorskich, 4) Promotor 13 prac magisterskich; 5) Recenzent 11 prac magisterskich.

Friszke A.: Recenzent rozprawy doktorskiej T. Ruzikowskiego: „Stan wojenny w Warszawie i województwie stołecznym 1981-1983” (Instytut Historyczny UW).

Holzer J.: 1) Recenzent rozprawy doktorskiej Jakuba Ferenc: „Sport, polityka i propaganda. Wyścig Pokoju 1948-89” (ISP PAN), 2) Promotor pracy magisterskiej, 3) Recenzent pracy licencjackiej.

Jakóbiak W.: Promotor 18 prac magisterskich.

Jarosz M.: Promotor pracy licencjackiej.

Jasiewicz K.: 1) Recenzent w przewodzie habilitacyjnym Grzegorza Motyki (ISP PAN);
2) Recenzent w przewodzie habilitacyjnym Andrzeja Żbikowskiego (UW).

Król E. C.: 1) Recenzent rozprawy doktorskiej Xymeny Bukowskiej: „Ewolucja koncepcji obywatelstwa w RFN na tle porównawczym. Rekonstrukcja dyskursu na temat obywatelstwa, zawartego w programach wyborczych partii politycznych” (ISP PAN), 2) Promotor 5 prac magisterskich i 3 licencjackich, 3) Recenzent jednej pracy magisterskiej i dwóch prac licencjackich.

Madajczyk: Promotor 2 i recenzent 5 prac licencjackich.

Marciniak W.: 1) Recenzent w przewodzie habilitacyjnym Piotra Grochmalskiego: „Kazachstan. Studium politologiczne” (ISP PAN), 2) Promotor 4 prac magisterskich.

Materski W.: 1) Promotor pracy doktorskiej Piotra Marciniaka: „Operacja łódzka 1914”, (Wyd. Filozoficzno-Historyczny UŁ), 2) Recenzent w przewodach habilitacyjnych: a) Danuty Chmielowskiej: „Polsko-tureckie stosunki dyplomatyczne w okresie międzywojennym” (WDiNP UW), b) Tadeusza Nasierowskiego: „Psychiatria, psychologia i filozofia w pierwszych latach po przewrocie bolszewickim” (I Wyd. Lekarski AM, Warszawa), 3) Recenzent pracy doktorskiej Jana Wiśniewskiego: „Korpus Czechosłowacki w Rosji 1917-1920” (Wyd. Nauk Historycznych UMK).

Paczkowski A.: 1) Opinia o dorobku naukowym w postępowaniu na tytuł profesora Wojciecha Polaka (Uniwersytet Mikołaja Kopernika); 2) Promotor prac doktorskich: a) Jakuba Ferenca: „Sport, polityka i propaganda. Wyścig Pokoju 1948-1989” (ISP PAN); b) Adama Burakowskiego: „Dyktatura Nicolae Ceaușescu 1965-1989: wzrost, stagnacja, upadek” (ISP PAN); 3) Recenzent prac doktorskich: a) Anny Sobór (UJ), b) Bartłomieja Noszczaka (ISP PAN), c) Agnieszki Opalińskiej (ISP PAN), d) Gregory Domber (Georg Washington University); 4) Promotor 3 prac magisterskich i 2 licencjackich.

Pańków I.: Promotor 4 prac magisterskich i 3 licencjackich.

Stola D.: Recenzent rozpraw doktorskich: 1) Z. Wóycickiej: „Przerwana żałoba. Spory wokół pamięci i upamiętnienia nazistowskich obozów koncentracyjnych i zagłady w Polsce 1944-1950”, (Instytut Historyczny UW), 2) J. Wawrzyniaka: „Ofiary, męczennicy i bohaterowie II wojny. Studium dynamiki pamięci społecznej na przykładzie organizacji kombatanckiej ZBoWiD”, (Instytut Socjologii UW), 3) Opinia o projekcie pracy doktorskiej i udział w komisji egzaminacyjnej: L. Morosanu, Central European University, Budapeszt, 4) Promotor prac doktorskich: a) Marty Kindler: „Migration risks and risk management: female migrants from Ukraine in Poland” (ISP PAN), b) Anny Kicingier: „Polska polityka migracyjna w XX w.” (ISP PAN).

Szpeciński A.: Recenzent rozprawy doktorskiej Piotra Burgońskiego: „Patriotyzm w Unii Europejskiej”, (ISP PAN).

UPOWSZECHNIANIE I PROMOCJA OSIĄGNIĘĆ NAUKOWYCH

[Spis treści](#)

1. Organizacja i współorganizacja konferencji i sympozjów

Zakład Europeistyki Instytutu Studiów Politycznych PAN - konferencja: „Małe państwa Europy Zachodniej i terytoria o statusie specjalnym. Ich rola i miejsce w Unii Europejskiej”, Warszawa, 22 maja.

Zakład Studiów nad Niemcami Instytutu Studiów Politycznych - międzynarodowa konferencja naukowa: "Polacy-Niemcy. Kontakty obywatelskie w latach 1971-2005" (Polen - Deutsche. Bürgerkontakte 1971-2005) Instytut Studiów Politycznych PAN i Hannah-Arendt-Instituts, Drezno, 1-3 czerwca.

Zakład Filozofii Polityki ISP PAN - konferencja: „Konstytucja a rzeczywistość polityczna”, Warszawa, 23 czerwca.

Zakład Najnowszej Historii Politycznej Instytutu Studiów Politycznych PAN, Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu - międzynarodowa konferencja naukowa: „Ruch komunistyczny w latach 1944-1956”, Wojcieszycze k. Szklarskiej Poręby, 26-28 września.

Zakład Europeistyki Instytutu Studiów Politycznych PAN, Komitet Nauk Politycznych PAN - konferencja: „Polska w Unii Europejskiej - szanse i zagrożenia (aspekty polityczne, międzynarodowe i gospodarcze), Warszawa, 7-8 grudnia.

2. Partnerstwo instytucjonalne ISP PAN

Zakład Badań Przekształceń Własnościowych ISP PAN - organizacja oraz patronat nad sesją z udziałem profesorów krajowych i zagranicznych: „Konflikty interesów starej i nowej Europy. Szanse ich przewyciężenia”, na XVII Międzynarodowym Forum Ekonomicznym w Krynicy, Krynica, 6-9 września.

3. Referaty wygłoszone na konferencjach i zjazdach w kraju

Betkiewicz W., Jasiewicz-Betkiewicz A.: *Różnice generacyjne w postawach radnych dzielnic Warszawy*, - referat; XIII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny, Zielona Góra, 13-15 września.

Cześnik M.: *Próżnia socjologiczna a demokracja - przykład postkomunistycznej Polski*, - referat; XIII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny, Zielona Góra, 13-15 września.

Fiszler J. M.: *Czy jest możliwa polsko-niemiecka współpraca w kształtowaniu polityki Unii Europejskiej wobec państw Europy Wschodniej?* - referat; międzynarodowa konferencja ekspercka: „Nowe otwarcie w stosunkach polsko-niemieckich?”, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Stiftung Wissenschaft und Politik, Berlin, Warszawa, 3 grudnia.

Fiszler J. M.: *Polityczne aspekty członkostwa Polski w UE (2004-2007) - fakty i mity*, - referat; konferencja: „Polska w Unii Europejskiej - szanse i zagrożenia (aspekty polityczne, gospodarcze i międzynarodowe)”, Zakład Europeistyki ISP PAN, Komitet Nauk Politycznych PAN, Warszawa, 7-8 grudnia.

Friszke A.: Prowadzenie dyskusji panelowej, konferencja: “Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela”, Prezes IPN, Stowarzyszenie Wolnego Słowa, Warszawa, 23-26 marca.

Friszke A.: Udział w panelu: „Działania SB wobec SKS”, konferencja: „Studencki Komitet Solidarności. Bunt w imperium”, Uniwersytet Jagielloński, IPN Oddział w Krakowie, Stowarzyszenie Maj '77, Kraków, 18 maja.

Friszke A.: Referat wprowadzający do debaty na konferencji w 25. rocznicę utworzenia Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej NSZZ „Solidarność”, Senat RP, Warszawa, 23 maja.

Friszke A.: Udział w panelu: „III czy IV RP”, konferencja: „Dziedzictwo komunizmu w Europie Środkowo-Wschodniej - idee, kierunki transformacji, stosunki międzynarodowe”, Instytut Historii Uniwersytetu w Białymstoku, Supraśl, 6-7 listopada.

Friszke A.: Przygotowywanie merytoryczne (projekt, jego realizacja) konferencji: „Grudzień

1970 - Pamiętamy”, Fundacja Centrum Solidarności, Gdańsk, 15 grudnia.

Jakóbiak W.: *Gospodarka polska w Unii Europejskiej - z perspektywy globalnej*, - referat; konferencja: „Polska w Unii Europejskiej - szanse i zagrożenia (aspekty polityczne, gospodarcze i międzynarodowe)”, Zakład Europeistyki ISP PAN, Komitet Nauk Politycznych PAN, Warszawa, 7-8 grudnia.

Jarosz M.: *Konflikty interesów starej i nowej Europy. Szanse ich przewyciężenia*, - moderacja, prowadzenie oraz organizacja panelu; XVII Międzynarodowe Forum Ekonomiczne, Krynica, 6-9 września.

Jarząbek W.: *Polska wobec Ostpolitik RFN*, - referat; konferencja: „Willy Brandt a Polska”, Fundacja im. Friedricha Eberta, Uniwersytet Warszawski, Centrum Willego Brandta, Warszawa, 28-29 czerwca.

Jarząbek W.: Udział w grupie dyskusyjnej: „Wiek XX”; konferencja historyków polskich: „Spojrzenie w przyszłość”, Muzeum Historii Polski, Jadwisin, 24-25 października.

Kamiński A. Z.: *Działania tajne a problem „rozliczalności” w warunkach demokracji*, - referat; XIII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny, Zielona Góra, 13-15 września.

Kofman J.: Prowadzenie panelu: „III czy IV RP”, konferencja: „Dziedzictwo komunizmu w Europie Środkowo-Wschodniej - idee, kierunki transformacji, stosunki międzynarodowe”, Instytut Historii Uniwersytetu w Białymstoku, Supraśl, 6-7 listopada.

Król E. C.: *Przestrzeń publiczna jako materializacja symboli, mitów i rytuałów politycznych*, - wykład inauguracyjny; konferencja: „Mity, symbole i rytuały w polityce”, Katedra Politologii Collegium Civitas, Warszawa, 23-24 listopada.

Kozarzewski P.: *Zarządzanie i nadzór korporacyjny w sektorze publicznym*, - referat; seminarium naukowe: „Przedsiębiorstwa sektora prywatnego i publicznego w Polsce. Główne trendy zmian, ewolucja znaczenia gospodarczego i efektywności w latach 1999-2005”, BRE Bank S.A., CASE, Warszawa, 1 marca.

Madajczyk P.: *Rola pamięci historycznych w stosunkach polsko-niemieckich oraz alternatywy innowacyjnych dróg na przykładzie historii Górnego Śląska*, - referat; konferencja: „Górny Śląsk/Oberschlesien - europejski region o integrującej kulturze pamięci”, Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej w Gliwicach, Fundacja Konrada Adenauera i Uniwersytet Śląski w Katowicach, Gliwice, 15-16 listopada.

Madajczyk P.: *Perspektywa historyczna utraty ojczyzny*, - referat; konferencja: „Utrata i zdrowie psychiczne. Pozbawiony ojczyzny - uciekinier, wypędzony, emigrant i... przybysz”, Polsko-Niemieckie Towarzystwo Zdrowia Psychicznego, Opole, 27-30 września.

Marciniak W.: *Putin's Russia - II*, - udział w panelu, IV Warszawska Konferencja Wschodnioeuropejska: „Democracy vs. Authoritarianism. Political and historical context”, Studium Europy Wschodniej UW, Warszawa, 15-18 lipca.

Marciniak W.: *Reforma polityczna czy dezorganizacja. Kształtowanie się organów władzy wykonawczej w Federacji Rosyjskiej (1991-1999)*, - referat; konferencja: „Władza wykonawcza w Polsce i Europie”, Uniwersytet Szczeciński, Wyższa Szkoła Biznesu - National Louis University, Szczecin, 14-15 października.

Marciniak W.: *Kult Pobjedy a legitymizacja władzy w Rosji*, - referat; konferencja: „Mity, symbole i rytuały we współczesnej polityce”, Collegium Civitas, Warszawa, 23-24 listopada.

Markowski R.: *Challenges to Democracy in East Central Europe*, - referat; IV Warszawska

Konferencja Wschodnioeuropejska, „Democracy vs. Authoritarianism. Political and historical context”, Studium Europy Wschodniej UW, Warszawa, 15-18 lipca.

Markowski R.: *Political Transition in Post-Communist Countries*, - prowadzenie panelu; IV Warszawska Konferencja Wschodnioeuropejska, Studium Europy Wschodniej UW, Warszawa, 16-18 lipca.

Materski W.: *Represje po 17 września 1939 roku*, - referat; konferencja: „Polskie badania wschodnie po 1989 roku”, Studium Europy Wschodniej UW, Warszawa, 24 lutego.

Materski W.: *Droga do prawdy o zbrodni katyńskiej*, - referat; konferencja: „Katyń. Dokumenty zbrodni”, Archiwum Główne Akt Dawnych, Warszawa, 12 kwietnia.

Materski W.: *Stosunki PRL-ZSRR - stan publikacji źródeł i postulaty badawcze*, - referat; sympozjum: „Źródła do dziejów stosunków polsko-radzieckich”, Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych, Warszawa, 12 kwietnia.

Materski W.: *Gruzińsko-sowiecki traktat pokojowy z maja 1920 r.*, - referat; konferencja: „Kaukaz w stosunkach międzynarodowych - przeszłość, teraźniejszość, przyszłość”, Instytut Historii i Instytut Stosunków Międzynarodowych Akademii Świętokrzyskiej im. Jana Kochanowskiego w Kielcach, Filia w Piotrkowie Trybunalskim, Milicz, 22 września.

Materski W.: *Najnowsze publikacje z dziejów Gruzji i Zakaukazia*, - referat; międzynarodowa 5. doroczna „Sesja Kaukazologiczna im. św. Grzegorza Peradze”, Studium Europy Wschodniej UW, Warszawa, 6 grudnia.

Motyka G.: *Czy akcja „Wisła” była konieczna? Przymusowe wysiedlenia a likwidacja OUN i UPA*, - referat; międzynarodowe seminarium historyczne: „Akcja «Wisła» na tle wojennych i powojennych deportacji”, Południowo-Wschodni Instytut Naukowy w Przemyslu i Związek Ukraińców w Polsce, Przemyśl, 28 kwietnia.

Motyka G.: *Próby porozumienia między polskim i ukraińskim podziemiem w czasie wojny*, - referat; konferencja: „Próby porozumienia polsko-ukraińskiego w latach 1939-1991”, Instytut Pamięci Narodowej, Oddział w Lublinie, Lublin, 14 czerwca.

Nalewajko E.: *Partie polityczne w przestrzeni powiatowej polityki*, - referat; XIII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny, Zielona Góra, 13-15 września.

Orzechowska D.: *Migracje Polaków po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Szanse dla Polaków czy zagrożenia gospodarcze dla Polski?* - referat, konferencja: „Polska w Unii Europejskiej - szanse i zagrożenia (aspekty polityczne, międzynarodowe i gospodarcze)”, Warszawa, 7-8 grudnia.

Paczkowski A.: Przewodniczenie sesji: „Partie komunistyczne w Europie Środkowo-Wschodniej w okresie zdobywania władzy 1944-1948”, międzynarodowa konferencja naukowa: „Ruch komunistyczny w latach 1944-1956”, Instytut Studiów Politycznych PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Wojcieszycze k. Szklarskiej Poręby, 28 września.

Paczkowski A.: Podsumowanie konferencji: „Obrazy PRL-u. Konceptualizacja realnego socjalizmu w Polsce”, PTPN i IPN, Poznań, 11-12 października.

Paczkowski A.: *Przyjaźń-pomoc-przykład: stosunki między polskimi a sowieckimi służbami specjalnymi, 1944-1990*, - referat; konferencja: „W objęciach Wielkiego Brata. Sowietci w Polsce 1939-1993”, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 30 listopada.

Persak K.: Przewodniczenie sesji: „Partie komunistyczne w świecie zachodnim 1944-1956”, międzynarodowa konferencja naukowa: „Ruch komunistyczny w latach 1944-1956”, Instytut

- Studiów Politycznych PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Wojcieszycy k. Szklarskiej Poręby, 28 września.
- Persak K.: Przewodniczenie sesji: „Anticomunist opposition in East Central Europe I”, międzynarodowa IV Warszawska Konferencja Wschodnioeuropejska, Studium Europy Wschodniej UW, Warszawa, 16 lipca.
- Popieliński P.: *Młodzi Ślązacy między niemieckością a polskością*, - referat; konferencja: „Ślązacy, Kaszubi, Mazurzy i Warmiacy - między polskością a niemieckością”, Instytut Zachodni, Poznań, 9-10 maja.
- Stawrowski Z.: *Wiara w czasie terroru*, - udział w panelu, konferencja: „Wiara we współczesnym świecie”, Katedra Filozofii Boga PAT, Instytut Myśli Józefa Tischnera, Kraków, 29 listopada - 1 grudnia.
- Stola D.: *Migration policy of a sending country - Poland in the 20th century*, - referat; konferencja: “EU enlargement and labour migration within the EU”, IMISCOE, UW, University of Sussex, Warszawa, 23-24 kwietnia.
- Stola D.: *Poland under communist rule: a country of forced migrations or forced immobility?*, - referat; I Kongres Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski, UJ, PTH i Muzeum Historii Polski, Kraków, 28-30 czerwca.
- Stola D.: *O dalszy rozwój badań nad socjalistycznymi praktykami społecznymi*, - referat; konferencja: “Obrazy PRL-u. Konceptualizacje realnego socjalizmu w Polsce”, Instytut Pamięci Narodowej, Poznań, 11-12 października.
- Stola D.: *Jak i dlaczego kampania marcowa uderzyła w Żydów?* - referat; konferencja: „Społeczność żydowska w PRL przed i po kampanii antysemickiej z lat 1967-1968”, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 5-7 grudnia.
- Stryjek T.: *Michał Tyszkiewicz - rekonstrukcja tożsamości w świetle fragmentów pamiętnika*, - referat; konferencja: „Michał Tyszkiewicz-Łohojski (1857-1930) - losy i działalność na niwie polsko-ukraińskiej”, Collegium Europaeum Gnesnense przy Uniwersytecie Adama Mickiewicza, Poznań, 25-26 maja.
- Strzałka K.: *Polityka europejska Włoch i ich stosunki z Polską w latach 2001-2006*, - referat; konferencja międzynarodowa: „Ojcowie Europy - Alcide De Gasperi - wizje zjednoczonej Europy”, Instytut Europejski w Łodzi, Łódź, 9-10 listopada.
- Strzałka K.: *Państwo Miasto Watykan i jego unikalna konstrukcja*, - referat; konferencja: „Małe państwa Europy Zachodniej i terytoria o statusie specjalnym. Ich rola i miejsce w Unii Europejskiej”, Zakład Europeistyki, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa, 22 maja.
- Szpociński A.: *Wizualizacja pamięci zbiorowej w kulturze współczesnej*, - referat; konferencja: „Medializacja pamięci zbiorowej w kulturze współczesnej”, Fundacja Kultury, Warszawa, 25 maja.
- Szpociński A.: *Kultura historyczna*, - referat oraz kierowanie grupą tematyczną: „Pamięć zbiorowa jako czynnik integracji i źródło konfliktów”; XIII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny, Zielona Góra, 13-15 września.
- Szpociński A.: *Metafora miejsc pamięci*, - referat; międzynarodowa konferencja: „Metafora w nauce”, Instytut Badań nad Tradycją Antyczną UW, Warszawa, 10-11 października.
- Szpociński A.: *Różnorodność form medializacji pamięci*, - referat; konferencja: „Medializacja pamięci przeszłości”, Instytut Zachodni, Uniwersytet Adama Mickiewicza, Poznań, 19

listopada.

Ukielski P.: *Polskie i niemieckie narracje o Powstaniu*, - prowadzenie panelu; polsko-niemiecka konferencja: „Prawda. Pamięć. Odpowiedzialność”, Kancelaria Prezydenta RP, Muzeum Powstania Warszawskiego, Fundacja Polsko-Niemieckie Pojednanie, Warszawa, 30 marca - 1 kwietnia.

Wótek A.: *Podziały społeczne a zachowania wyborcze w wyborach samorządowych*, - referat; konferencja: „Media a wybory lokalne. Wybory samorządowe w Małopolsce”, Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej UJ, Kraków, 2 marca.

Wótek A.: *Trwałość nieformalnych reguł polityki*, - referat; konferencja: „Konstytucja a rzeczywistość polityczna”, Zakład Filozofii Polityki, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa, 23 czerwca.

Wódka J.: *Cypr (turecka część wyspy)*, - referat; konferencja: „Małe państwa Europy Zachodniej i terytoria o statusie specjalnym. Ich rola i miejsce w Unii Europejskiej”, Zakład Europeistyki, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa, 22 maja.

Wódka J.: *Czy Polska powinna wspierać członkostwo w Unii Europejskiej?*, - referat, konferencja: „Polska w Unii Europejskiej - szanse i zagrożenia (aspekty polityczne, międzynarodowe i gospodarcze)”, Zakład Europeistyki ISP PAN, Komitet Nauk Politycznych PAN, Warszawa, 7-8 grudnia.

Żelichowski R.: *Baarle-Nassau/Barle-Hertog, europejska zabawa w puzzle*, - referat; konferencja: „Małe państwa Europy Zachodniej i terytoria o statusie specjalnym. Ich rola i miejsce w Unii Europejskiej”, Zakład Europeistyki, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa, 22 maja.

Żelichowski R.: *Dzieje Warszawy w twórczości naukowej Stefana Kieniewicza*, - referat; konferencja: „Dziedzictwo naukowe Stefana Kieniewicza - znaczenie, inspiracje, kontynuacje w setną rocznicę urodzin Profesora Stefana Kieniewicza”, Uniwersytet Warszawski, Warszawa, 25 września.

4. Referaty wygłoszone na konferencjach i zjazdach za granicą

Cześnik M.: *Is Compulsory Voting a Remedy? Evidence from Polish Elections in 2001 and 2005*, - referat; ECPR Joint Sessions, panel 7: “Compulsory Voting: Principles and Practice”, Helsinki, 7-12 maja.

Friszke A.: *Der polnische Katholizismus - ein europäischer <Sonderweg> im 20. Jahrhundert*, - referat; konferencja: “Kann man die Saekularisierung vermeiden? Polen un seine Religion”, Evangelische Akademie zu Berlin, Berlin, 29-30 października.

Friszke A.: Wykład wprowadzający w sesji: „Rola prawa w strategiach polityki historycznej”, konferencja: „Strategie polityki historycznej w Europie po 1989 roku”, Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie, Geisteswissenschaftliches Centrum Geschichte und Kultur Ostmitteleuropas an der Universität Leipzig, Freie Universität Berlin, Berlin, 8-10 listopada.

Holzer J.: *Der polnische Traditionalismus und Kommunismus*, - referat; konferencja: „Transformation zur Demokratie”, Hanns-Seidel-Stiftung, Kloster Banz, czerwiec.

Jakóbiak W.: *Understanding Recent Trends in Fiscal Policy of the European Countries*, - referat; konferencja: “Impact of Globalisation? Changes in International Financial Stability”, Cardiff Business School, Cardiff, UK, 14-15 września.

Jarosz M.: *Korupcja i wykluczenie polityczne*, - referat wiodący; konferencja „Władza i

korupcja”, Deutsch-Polnische Richtervereinigung e.V., Miśnia, 20 października.

Jarząbek W.: *Shadows of Memory and the German Question in Polish Politics 1989-2006*, - referat; konferencja: “Polish-German Post/Memory: Aesthetics, Ethics, Politics”, Indiana University, Bloomington, 19-22 kwietnia.

Jarząbek W.: *The Polish People Republic's Authorities and the civic (social) contacts between Poles and West Germans. The political surroundings*, - referat; konferencja: “Polacy-Niemcy. Kontakty obywatelskie w latach 1971-2005” (Polen - Deutsche. Bürgerkontakte 1971-2005) Instytut Studiów Politycznych PAN, Hannah-Arendt-Institut, Drezno, 1-3 czerwca.

Jarząbek W.: *Détente and the Polish propaganda related to West Germany and its citizens, 1970-1975*, - referat; konferencja: “Ostbloc countries and the German Eastpolicy”, Fundacja F. Eberta w Budapeszcie, Uniwersytet w Mannheim, Budapeszt, 17-21 października.

Jarząbek W.: *The Polish - Czechoslovak Controversies over the German Question as Seen from Warsaw (1955-1975)*, - referat; doroczna konferencja American Association for the Advancement of Slavic Studies, Nowy Orlean, 15-18 listopada.

Kamiński A. Z., Kamiński B.: *Road to 'People's Poland': Stalin's Conquest Revisited*, - referat; konferencja: “Stalinism Revisited: The Establishment of Communist Regimes in Eastern Europe”, Woodrow Wilson Center, Waszyngton, 29-30 listopada.

Kloskowska-Dudziańska A.: *Local lists in Poland*, - referat; warsztaty naukowe: „Independent Local Lists - A Comparative Perspective”, Martin-Luther-University Halle-Wittenberg, Halle (Saale), 13-14 kwietnia.

Kozarzewski P.: *Corporate governance in State-controlled Enterprises in Poland*, - referat; VII Międzynarodowa Konferencja: “Enterprise in Transition”, Uniwersytet w Splicie, Split, 24-26 maja.

Kozarzewski P.: *Impact of Privatization on Corporate Governance Formation in Poland*, - referat; kongres regionalny ICCEES (International Council for Central and East European Studies): “Transcending Europe's Borders: The EU and Its Neighbours”, Berlin, 2-4 sierpnia.

Kozarzewski P.: *Otnoszenije czastnogo biznesa k rynocznoj transformacii [Stosunek przedsiębiorców prywatnych do transformacji rynkowej]*, - referat; seminarium naukowe: „Bieloruskij biznes: odnoszenije k rynocznoj transformacii [Białoruski biznes: stosunek do transformacji rynkowej]”, IPM Research Center, Mińsk, Białoruś, 6 grudnia.

Kozarzewski P.: *Priedprinimateli i instituty biznes-sriedy [Przedsiębiorcy a instytucje otoczenia biznesu]*, - referat; seminarium naukowe: „Bieloruskij biznes: odnoszenije k rynocznoj transformacii i [Białoruski biznes: stosunek do transformacji rynkowej]”, IPM Research Center, Mińsk, Białoruś, 6 grudnia.

Król E.C.: *Polnisch-deutsche Bürgerkontakte im Bereich der Kultur in den Jahren 1970-2005*, - referat; konferencja: “Polacy-Niemcy. Kontakty obywatelskie w latach 1971-2005” (Polen - Deutsche. Bürgerkontakte 1971-2005) Instytut Studiów Politycznych PAN, Hannah-Arendt-Institut, Drezno, 1-3 czerwca.

Madajczyk P.: *Vertreibung und Zwangsarbeit von Polen von 1939 bis 1945*, - referat; konferencja: „Schicksal und Bewältigung der Flucht und Vertreibung von Deutschen und Polen”, Stiftung Ostdeutscher Kulturrat, Bonn, 26-28 listopada.

Madajczyk P.: *Die Vertreibung von Polen und Deutschen im 20. Jahrhundert. Konsequenzen, Schicksale. Annäherungen und Schwierigkeiten bis in die Jetztzeit 2007*, - referat; seminarium: „Flucht, Vertreibung und Integration. Ein Dialog zwischen den Generationen”,

Sächsische Landeszentrale für politische Bildung, Drezno, 12 marca.

Machcewicz P.: *Politics of History*, - wystąpienie w panelu; konferencja: „Dealing with the Past in East Central Europe”, Columbia University, Nowy Jork, 2-3 grudnia.

Machcewicz P.: *On the Polish way of coming to terms with the legacy of the Communism*, - referat; konferencja: „The Legacy and Memory of Communism in Europe”, Eurohist XX, Paryż, 17 grudnia.

Markowski R.: *Instability and Extremism in the New Member States: The Polish Case*, - referat; konferencja: „Political Turbulences in Central Europe: Symptoms of a Post-accession Crisis?”, Fundacja im. Friedricha Eberta, Central European University, Budapeszt, 25-27 stycznia.

Markowski R.: *Representation, Accountability, and “Rational” Electoral Behavior*, - referat, Kongres APSA, Chicago, 30 sierpnia - 2 września.

Markowski R.: *Subjective vs Objective Proximity in Poland: New Directions for the Empirical Study of Political Representation*, - referat, Kongres APSA, Chicago, 30 sierpnia - 2 września.

Materski W.: *Losy wojskowych Gruzinów po sowieckiej agresji na Polskę (wrzesień 1939 - czerwiec 1941)*, - referat; Pierwsza Polsko-Gruzińska Międzynarodowa Sesja Naukowa, Instytut Adama Mickiewicza, Państwowy Uniwersytet im. Ivane Javahishvilego w Tblisi, Tblisi, 17 kwietnia.

Paczkowski A.: *Tri lica Josifa Swiatła: k istorii jewrejskich kommunistow w Polsce*, - referat; konferencja: „Prawo na imia. Biografia XX wieku”, Europejskij Universitet, Sankt Petersburg, 16-18 maja.

Persak K.: *Opening of the Archives and the Breakthrough in Polish Historiography*, - referat; konferencja: „Ouverture des archives et écriture de l’histoire dans les sociétés post-communistes”, Université de Paris 10 - Nanterre, Bibliothèque de documentation internationale contemporaine (BDIC), Paryż, 4 października.

Persak K.: *New Polish Historiography on Jedwabne*, - referat; konferencja: „Ouverture des archives et écriture de l’histoire dans les sociétés post-communistes”, Université de Paris 10 - Nanterre, Bibliothèque de documentation internationale contemporaine (BDIC), Paryż, 5 października.

Persak K.: *Confronting the Communist Past in Poland*, - referat; konferencja: „Ways to Consider Communism”, The Institute for the Investigation of Communist Crimes in Romania, Bukareszt, 15 listopada.

Stola D.: *Victimhood, Innocence, Identity. Polish problems with the Holocaust*, - referat; konferencja: “Property and Memory in the German-Polish-Jewish Triangle”, ZZP Potsdam, Universität Bochum, Universität Viadrina, Poczdam, 2-3 lutego.

Sowiński P.: *Polish Shopping Tourism to the Black Sea Coast and Economy of Shortage*, - referat; konferencja: “The Silence about Communism in Central and SouthWestern Europe 18 Years after the Fall of the Berlin Wall”, Institute for Studies of Recent Past, Sofia, 1-2 grudnia.

Szpociński A.: *Lieux de memoire*, - referat; konceptualizacja i przygotowanie projektu badań nad polsko-niemieckimi miejscami pamięci, Centrum Badań Historycznych w Berlinie, Berlin 25-28 marca.

Szymoniczek J.: *Formen der Zusammenarbeit zwischen polnischen und deutschen gesellschaftlichen Organisationen und ihre Entwicklung in den Jahren 1970-2006*, - referat; konferencja: “Polacy-Niemcy. Kontakty obywatelskie w latach 1971-2005” (Polen - Deutsche).

Bürgerkontakte 1971-2005) Instytut Studiów Politycznych PAN, Hannah-Arendt-Instituts, Drezno, 1-3 czerwca.

Wolek A.: *Lustration and the Legitimacy Enhancement in Central Europe*, - referat; konferencja: "Dealing with the Past in East Central Europe", Columbia University, Nowy Jork, 2-3 grudnia.

Wnuk R.: *Soviet Supporters of the Polish Communist Security Apparatus. The Role of NKVD in Fighting Against the Anti-Communist Underground in Poland (1944-1945)*, - referat; konferencja: "NKVD/KGB Activities and its Cooperation with other Secret Services in Central and Eastern Europe 1945-1989", Słowacki Instytut Pamięci Narodu (UPN) wspólnie z Instytutem Pamięci Narodowej, Urzędem Pełnomocnika Rządu Federalnego ds. Dokumentów Służby Bezpieczeństwa byłej NRD, Archiwum Historycznym Węgierskiego Bezpieczeństwa Państwowego oraz Archiwum Aparatu Bezpieczeństwa MSW Republiki Czeskiej, Bratysława, 14-16 listopada.

Wnuk R.: *Partisan Struggle against Communism in Poland, 1944-1956*, - referat; konferencja: "The Baltic Area and the Cold War", Center for Koldkrigsstudier, Syddans Universitet, Esbjerg, 15-16 grudnia.

Wnuk-Lipiński E.: *Checklist of the problems related to quality of civil society in comparative perspective*, - referat; konferencja: "Quality of Young Democracies", Stellenbosch University, Stellenbosch, 20-25 marca.

EKSPERTYZY I OPINIE NAUKOWE

Spis treści

- a) Temat ekspertyzy: *Udział w koordynowaniu prac zespołu podejmującego badania (relacje, zbieranie archiwaliów) nt. NSZZ „Solidarność” w regionie Mazowsze.*
  - b) Wykonawca: doc. dr hab. Andrzej Friszke
  - c) Zleceniodawca: Muzeum Historii Warszawy
-
- a) Temat ekspertyzy: *Polska pomoc rozwojowa dla krajów pozaeuropejskich.*
  - b) Wykonawca: mgr Marek Garzdecki
  - c) Zleceniodawca: Kancelaria Premiera RP
-
- a) Temat ekspertyzy: *Cywilizacja a prawa człowieka.*
  - b) Wykonawca: prof. dr hab. Antoni Z. Kamiński
  - c) Zleceniodawca: Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
-
- a) Temat ekspertyzy: *Porównanie przywilejów pracowniczych towarzyszących procesom prywatyzacji w krajach postkomunistycznych, łącznie z byłą NRD.*
  - b) Wykonawca: doc. dr hab. Piotr Kozarzewski

- c) Zleceniodawca: Biuro Analiz Sejmowych Kancelarii Sejmu
-
- a) Temat ekspertyzy: *Prywatyzacja w Polsce na tle innych krajów transformacji*, w: „Raport o przekształceniach własnościowych w 2006 roku”.
  - b) Wykonawca: doc. dr hab. Piotr Kozarzewski
  - c) Zleceniodawca: Ministerstwo Skarbu Państwa
-
- a) Temat ekspertyzy: *Aktywność wyborcza a populizm ekonomiczny.*
  - b) Wykonawca: doc. dr hab. Radosław Markowski (współautor)
  - c) Zleceniodawca: Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan6
-
- a) Temat ekspertyzy: *Uporządkowanie i opisanie spuścizny archiwalnej Centralnej Agencji Fotograficznej (opracowanie 5000 fotografii z lat 1947-1948).*
  - b) Wykonawca: dr Piotr Osęka
  - c) Zleceniodawca: Polska Agencja Prasowa
-
- a) Temat ekspertyzy: *Opinia o wystawie „La Shoah par balles” w Memorial de la Shoah, Paryż.*
  - b) Wykonawca: prof. dr hab. Andrzej Paczkowski
  - c) Zleceniodawca: Ministerstwo Spraw Zagranicznych
-
- a) Temat ekspertyzy: *Opinia do koncepcji ekspozycji Muzeum Historii Żydów Polskich.*
  - b) Wykonawca: doc. dr hab. Dariusz Stola
  - c) Zleceniodawca: Muzeum Historii Żydów Polskich
-
- a) Temat ekspertyzy: Uczestnik prac jury powołanego przez Narodowe Centrum Kultury, przyznającego nagrodę dla najlepszego doktoratu w dziedzinie nauk humanistycznych w roku 2007.
  - b) Wykonawca: doc. dr hab. Andrzej Szpociński
  - c) Zleceniodawca: Narodowe Centrum Kultury

- a) Temat ekspertyzy: Kierownik merytoryczny serii wydawniczej „Współczesne społeczeństwo polskie wobec przeszłości”.
- b) Wykonawca: doc. dr hab. Andrzej Szpociński
- c) Zlecniodawca: Wydawnictwo SCHOLAR

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA

[Spis treści](#)

- .. Fiszler J. M.: Wyróżnienie Wydziału I Nauk Społecznych PAN za *działalność naukowo-organizacyjną w Komitecie Nauk Politycznych PAN*, przyznane 22 listopada.
- .. Markowski R.: Nagroda im. Stefana Nowaka 2007 za *zainicjowanie i prowadzenie Polskiego Generalnego Studium Wyborczego oraz badania nad zachowaniami wyborczymi Polaków w kontekście zmieniającego się systemu politycznego*, przyznana przez Radę Instytutu Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego.
- .. Persak K.: Pierwsza nagroda tygodnika „Polityka” w dziedzinie najnowszej historii Polski za *książkę: „Sprawa Henryka Hollanda”*, ISP PAN, IPN, Warszawa 2006 r.
- .. Materski W.: Komandoria Orderu Odrodzenia Polski za edycję: *Katyń. Dokumenty zbrodni oraz angielskie i rosyjskie wydawnictwa jej towarzyszące*.

WSPÓŁPRACA NAUKOWA Z ZAGRANICĄ

[Spis treści](#)

Informacja o zakresie i wynikach współpracy

Kolejne lata charakteryzują się powolnym spadkiem liczby międzynarodowych projektów badawczych, których organizatorem był ISP PAN, na korzyść indywidualnego uczestnictwa jego pracowników w projektach zewnętrznych. Kilka Zakładów jednak utrzymuje wysoką dynamikę tych kontaktów.

Prof. dr hab. Edmund Wnuk-Lipiński i prof. dr hab. Bogdan W. Mach z Zakładu Systemów Społeczno-Politycznych oraz doc. dr hab. Radosław Markowski z Pracowni Badań Wyborczych uczestniczą z imponującym rozmachem w międzynarodowym projekcie badawczym „Quality of Young Democracies” (instytucje współpracujące w tym projekcie to: University of Stellenbosch, RPA, Wissenschafts Centrum Berlin, Niemcy, Philips University, Marburg, Germany, Kulturwissenschaftliches Institut, Essen, Germany, Stellenbosch Institute for Advanced Study (STIAS), South Africa, Ewha Womans University, Seoul, South Korea, Lund University, Sweden, Netherlands Institute for Advanced Study (NIAS), Netherlands). W 2007 roku przygotowano polską jego część, przeprowadzono badania terenowe w Polsce, Niemczech, Chile, RPA, Turcji i Korei Południowej oraz przygotowano konspekt publikacji, która ma powstać w rezultacie tego projektu.

Prof. dr hab. Jadwiga Koralewicz uczestniczy w europejskim programie badawczym „Evolving Social Construction of Threat” - COST A24 oraz w European Consortium złożonym z sześciu uczelni, przygotowującym nowy program edukacyjny „European Master in Human Rights and Genocide Studies”.

Dr Mikołaj Czeźnik jest członkiem polskiego zespołu badawczego projektu „Active Civic Participation”, nagrodzonego grantem w ramach 6. Programu Ramowego Unii Europejskiej, a także zespołu badawczego projektu „Content Analysis of Party Programmes in Comparative Perspective”, realizowanego przez Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung (WZB).

Prof. dr hab. Bogdan W. Mach kontynuuje współpracę z University of Michigan, Ann Arbor, Michigan, USA, gdzie z prof. John E. Jacksonem prowadzi badania nad zachowaniami wyborczymi i ekonomią polityczną okresu transformacji w Polsce. Także z Mannheimer Zentrum für Europäische Sozialforschung, Mannheim Niemcy, prof. Mach, wraz z niemieckimi kolegami, prowadzi badania nad wykształceniem i karierami zawodowymi w Unii Europejskiej.

Równie dużą dynamikę kontaktów międzynarodowych wykazuje Zakład Najnowszej Historii Politycznej. Dr Piotr Osęka, bierze udział w projekcie „Around 1968”, koordynowanym przez Worcester College, University of Oxford; prof. dr hab. Andrzej Paczkowski w „Paralell History Project NATO and Warsaw Pact” (którego koordynatorem był V. Mastny z George Washington University); mgr Paweł Sowiński z tego samego Zakładu uczestniczył w programie „East European Cultures and Societies”, kierowanym przez G. Peteri z Uniwersytetu w Trondheim (Norwegia) zaś doc. dr hab. Dariusz Stola w projekcie „International Migration, Integration and Social Cohesion”. Zakład Najnowszej Historii Politycznej współpracuje stale z Ustav pro Soudobe Dejiny Czeskiej Akademii Nauk oraz z Laboratoire d`Analyse des Systemes Politiques (LASP) CNRS. W ramach tej ostatniej współpracy ukazała się książka *L`Europe et ses passés douloureux* (red. G. Mink, L. Neumayer; Paris: La Decouverte), w której znalazły się dwa artykuły pracowników Zakładu.

W Zakładzie Studiów nad Niemcami realizowano wspólny projekt z Instytutem Hannah-Arend w Dreźnie, współfinansowany przez Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej i ISP PAN. W grudniu 2007 r. Zakład ten przygotował kolejny grant wspólnie z Uniwersytetami w Szczecinie, Zielonej Górze, Halle (Niemcy), oraz Instytutami Historii Najnowszej w Bratysławie i Czeskiej Akademii Nauk w Pradze.

Doc. dr hab. Radosław Markowski od wielu lat jest członkiem Zespołu Zarządzającego międzynarodowym, porównawczym projektem pt. *Comparative Study of Electoral Systems* i Zespołu porównawczego badania *European Election Study* od 2003 roku do chwili obecnej. Brał też udział w 6. Ramowym Programie Komisji Europejskiej pt. “Citizens and Governance in a Knowledge-Based Society”, gdzie koordynował polską część projektu badawczego “The determinants of active civic participation at European and national level” (CIVICACTIVE). Doc. dr hab. Radosław Markowski jest wreszcie kierownikiem polskiej części projektu badawczego „European Election Study 2004” [PGSW_EURO 2004], finansowanego przez National Council for Eurasian and East European Research (USA) oraz Urząd Komitetu Integracji Europejskiej (2004 à 2007).

Dr Sławomir Nałęcz uczestniczy w dwóch umowach międzynarodowych: w ramach partnerstwa ponadnarodowego TCA-EQUAL [Transnational Co-operation Agreement 'SEED -Social Enterprises for European Development'.] (obejmuje ono prócz Polski także Francję, Włochy i Słowację i dotyczy lat 2005-2008) oraz w ramach Pracowni Badań Organizacji Non-Profit (bez zawartego porozumienia) z Johns Hopkins University - Center for Civil Society Studies oraz z Uniwersytetem Trydenckim.

Mgr Marta Danecka współpracowała przy przygotowanie projektu badawczego pt. „Polscy imigranci na hiszpańskim rynku pracy” wraz z prof. Alberto Veira z Departamentu Socjologii w Universidad Carlos III de Madrid.

Dr Paweł Sowiński współpracuje indywidualnie z Program on East European Cultures & Societies przy Uniwersytecie w Trondheim.

Na koniec pozostaje wymienić aktywność doc. dr hab. Piotra Kozarzewskiego, który w ramach współpracy z Center for Social and Economic Research CASE-Kyrgyzstan (Biszkiek, Kirgistan) prowadzi badania i nadzoruje projekt pt. „Nadzór korporacyjny - doświadczenia i perspektywy w krajach transformacji. Przypadek Rosji, Ukrainy i Kirgizstanu” (INTAS), w którym udział biorą Institute for the Economy in Transition (Moskwa, Rosja), SITE (Stockholm Institute of Transition Economics) (Sztokholm, Szwecja), CEFIR - Centre for Economic and Financial Research (Moskwa, Rosja).

Doc. dr hab. P. Kozarzewski wspólnie z IPM Research Center (Mińsk, Białoruś) nadzorował projekt pt. “Białoruś: Wspieranie rozwoju małej przedsiębiorczości i jej przygotowania do reform rynkowych” finansowany przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP w ramach programu „Polska pomoc”.

Poniżej prezentowane są szczegóły międzynarodowej współpracy zagranicznej pracowników naukowych ISP PAN w rozbiciu na instytucje i wymianę osobową.

1. Wykaz instytucji, z którymi ISP PAN współpracuje w oparciu o umowy

1. Laboratoire d`analyse des systemes politiques, CNRS
2. Instytut Bałkanistyki, Bułgarska Akademia Nauk

3. Instytut Słowianoznawstwa, Rosyjska Akademia Nauk
  4. Instytut Historii Najnowszej, Akademia Nauk Republiki Czeskiej
  5. Instytut Socjologii, Rosyjska Akademia Nauk
  6. Instytut Ekonomii, Rosyjska Akademia Nauk
  7. Uniwersytet Narodowy im. Jurija Fedkowicza w Czerniowcach, Ukraina
2. Zagraniczne instytucje naukowe, z którymi placówka współpracuje w sposób ciągły bez zawartego porozumienia
1. Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung (WZB), Niemcy;
  2. Departament Socjologii w Universidad Carlos III de Madrid, Hiszpania;
  3. Hannah-Arendt-Institut, Drezno, Niemcy;
  4. Worcester College, University of Oxford, Wielka Brytania;
  5. Martin-Luther-University, Halle-Wittenberg, Niemcy;
  6. University of Michigan, Ann Arbor, Michigan, USA;
  7. Mannheimer Zentrum für Europäische Sozialforschung, Mannheim, Niemcy;
  8. University of Stellenbosch, RPA, Philipps Univeristy, Marburg, Germany, Kulturwissenschaftliches Institut, Essen, Germany, Stellenbosch Institute for Advanced Study (STIAS), South Africa, Ewha Womans University, Seoul, South Korea, Lund University, Sweden, Netherlands Institute for Advanced Study (NIAS), Netherlands;
  9. Johns Hopkins University - Center for Civil Society Studies, USA;
  10. Uniwersytet Trydencki, Trydant, Włochy;
  11. Uniwersytet w Trondheim, Norwegia
  12. Instytut Informacji Naukowej, Rosyjska Akademia Nauk, Rosja.
3. Wyjazdy badawcze, szkoleniowe i inne pracowników Instytutu
1. Ciepielewska A.: Pobyt studyjny w Trento we Włoszech, 19 marca.
  2. Fiszer J. M.: Pobyt studyjny w Parlamencie Europejskim w Brukseli. Liczne rozmowy, konsultacje i wywiady, 15-17 października.
  3. Holzer J.: Pobyt studyjny w Berlinie, 1-30 września.
  4. Machcewicz P.: 3-miesięczny pobyt w Woodrow Wilson International Center for Scholars w Waszyngtonie, 1 lipca - 30 września.
  5. Markowski R.: 1) Udział w międzynarodowym forum - *Foundation Conference for the International Data Forum*; Beijing (Chiny), 5-7 czerwca, 2) Udział w konferencji: *Monitoring Democracy Development and Electoral Behavior in Central and Eastern Europe*, zorganizowanej przez Central Archive for Empirical Social Research at the University of Cologne (Zentralarchiv - EUROLAB) oraz Comparative Study of Electoral Systems (CSES) - Group Leader a także jeden z 3-ch współorganizatorów - wraz z Ingvill C. Mochmann'em z ZA-EUROLAB i Dave Howell'em z CSES (też jako CSES Planning Committee Member); Kolonia, 24-29 kwietnia.
  6. Orzechowska D.: Półroczne stypendium Leonardo da Vinci w Instytucie Kultury Polskiej w Londynie, 5.11.2007 - 14.04.2008.
  7. Sowiński P.: Wyjazd studyjny do Osteuropa Forschungsstelle w Bremie w związku z przygotowywaną pracą habilitacyjną nt. drugiego obiegu wydawniczego w Polsce, 7-20 października.

8. Szymoniczek J.: Kwerendy do rozprawy doktorskiej: „Problematyka niemiecka w działalności zagranicznej Polskiego Czerwonego Krzyża w latach 1945-1970” w: 1) Archiwum Niemieckiej Służby Poszukiwawczej Niemieckiego Czerwonego Krzyża w Monachium 21 maja - 1 czerwca, 2) Archiwum Zarządu Głównego Polskiego Czerwonego Krzyża w Warszawie, 3) Biblioteka Uniwersyteckiej w Bayreuth, Muzeum Niemieckiego Czerwonego Krzyża w Norymberdze, 3 lipca - 21 września.

Wódka J.: Wyjazd badawczy do Turcji. Kwerenda w bibliotekach Uniwersytetu Bosforskiego i Stambulskiego do II rozdziału rozprawy doktorskiej: „Euroatlantyckie dylematy tureckiej polityki zagranicznej”, 9-21 grudnia.

4. Goście i stażyści zagraniczni w Instytucie

1. prof. Georges Mink (Centre National de Recherche Scientifique)
2. prof. Agop Garabedian (Bułgarska Akademia Nauk);
3. prof. Inessa S. Jaźborowska (Rosyjska Akademia Nauk);
4. dr Nikołaj I. Bucharin (Rosyjska Akademia Nauk);
5. prof. Larysa S. Łykoszyna (Rosyjska Akademia Nauk);
6. dr Jekaterina Furman (Rosyjska Akademia Nauk);
7. dr Aleksandr Orechow (Rosyjska Akademia Nauk);
8. dr Norbert Kmet' (Słowacka Akademia Nauk);
9. dr Juraj Marušiak (Słowacka Akademia Nauk).

5. Tematy realizowane we współpracy z zagranicą

1. „The determinants of active civic participation at European and national level” - projekt badawczy Szóstego Programu Ramowego Unii Europejskiej: “Citizens and Governance in a Knowledge-Based Society”;
2. “Między przeszłością a przyszłością: procesy europeizacji elit politycznych” (wspólny projekt badawczy w ramach umowy o współpracy naukowej między PAN a CNRS);
3. „Stosunki polsko-sowieckie 1953-1970” (umowa o współpracy między ISP PAN a Instytutem Słowianoznawstwa RAN);
4. „Transformacja w krajach bałkańskich” (wspólny projekt badawczy w ramach umowy o współpracy naukowej między PAN a BAN);
5. „Historia porównawcza Polski i Czechosłowacji w czasie Zimnej Wojny” (wspólny projekt badawczy w ramach umowy o współpracy naukowej między PAN a ANRCz);
6. „Polacy - Niemcy: formy i zakres kontaktów obywatelskich 1974-2005” (Hannah-Arendt-Institut).

6. Inne międzynarodowe projekty badawcze

1. Markowski P.: „Integrated and United: A Quest for Citizenship in an 'ever closer Europe” (projekt badawczy Szóstego Programu Ramowego Unii Europejskiej, “Citizens and Governance in a Knowledge-Based Society”, przy SWPS);
2. Osęka P.: „Around 1968: Activism, Networks, Trajectories” (project przy Worcester College, University of Oxford);
3. Markowski R.: „Comparative Study of Electoral Systems”;
4. Markowski R.: „European Election Study 2004” (project finansowany przez National Council for Eurasian and East European Research, USA oraz UKIE);

5. Kozarzewski P.: "Nadzór korporacyjny - doświadczenia i perspektywy w krajach transformacji. Przypadek Rosji, Ukrainy i Kirgizstanu" (projekt Komisji Europejskiej INTAS; regionalny koordynator naukowy);
6. Mach B. W.: Badania nad zachowaniami wyborczymi i ekonomią polityczną okresu transformacji w Polsce (współpraca z University of Michigan, Ann Arbor, USA);
7. Mach B. W.: Badania nad wykształceniem i karierami zawodowymi w Unii Europejskiej (współpraca z Mannheimer Zentrum für Europäische Sozialforschung, Mannheim, RFN);
8. Mach B. W.: „Quality of Young Democracies” (projekt przy University of Stellenbosch, RPA);
9. Wnuk-Lipiński E.: „Quality of Young Democracies” (projekt przy University of Stellenbosch, RPA);
10. Markowski R.: „Quality of Young Democracies” (projekt przy University of Stellenbosch, RPA);
11. Sowiński P.: “Program on East European Cultures and Societies” (projekt przy Uniwersytecie w Trondheim).

Ocena merytoryczna i wnioski

Zarówno w charakterze, jak i w priorytetach współpracy międzynarodowej ISP PAN w 2007 roku nie zaszły istotne zmiany. Utrzymała ona swoją dynamikę, ale przewagę zyskała współpraca indywidualna poszczególnych pracowników naukowych i ich udział w międzynarodowych projektach badawczych. Porozumienia, projekty badawcze i kontakty osobowe zawarte w minionych latach wykorzystywane były nadal, ale dyskusja nad reformą Polskiej Akademii Nauk i niedobra aura wobec nauki, jak też w odniesieniu do dotychczasowego geopolitycznego zaplecza ISP PAN (Niemcy, Rosja, Unia Europejska) w roku sprawozdawczym, ograniczyła kontakty te do minimum.

Nowym sygnałem jest zaproszenie Zakładu Najnowszej Historii Politycznej do The European Network on Contemporary History (EurohistXX), zrzeszającego 9 instytucji badawczych z 8 państw, którego koordynatorem jest Henri Rousso z Institut d`Histoire du Temps Présent (CNRS). Umowa regulująca tę współpracę podpisana będzie w 2008 roku.

Ograniczenia w wymianie i współpracy instytucjonalnej sprowadzają się od lat do tej samej kwestii - zwiększenia nakładów na działalność badawczą. Coraz lepiej jednak radzą sobie młodzi pracownicy naukowcy z pozyskiwaniem funduszy na granty i na publikacje ze środków zewnętrznych.

INNE FORMY AKTYWNOŚCI MERYTORYCZNEJ PRACOWNIKÓW ISP PAN

[Spis treści](#)

Wykłady, odczyty i in. w kraju i za granicą (nie związane z wyjazdami na konferencje)

Bukowska X.: *Socjologia spraw publicznych*, - lekcja festiwalowa poprowadzona w ramach Warszawskiego Festiwalu Nauki 2007 dla uczniów klas maturalnych, wrzesień 2007.

Bulski K.: *Aktualny obraz relacji polsko-niemieckich w polskich mediach*, - wykład; seminarium dla studentów europeistyki na Uniwersytecie w Magdeburgu, Magdeburg, 28 czerwca.

Friszke A.: 1) *O postaci J. Piłsudskiego*, - wykład; Instytut Polski w Tel Aviwie, Jerozolima, Tel Aviv, 6-10 maja, 2) *Akta resortu bezpieczeństwa jako źródło wiedzy o środowiskach opornych w PRL 1965-1989*, - wykład w IH PAN, seminarium prof. Jedlickiego, Warszawa, 9 marca, 3) Współorganizowanie i prowadzenie debaty nt. lustracji, Collegium Civitas, Warszawa, 23

kwietnia, 4) *Solidarność podziemna 1981-1989*, - wykład w Instytucie Pamięci Narodowej, Lublin, 22 maja, 5) *Wydawnictwa pozacenzuralne 1976-1989*, - prowadzenie konferencji, Stowarzyszenie Wolnego Słowa, Warszawa, 2 czerwca.

Jarosław M.: 1) *Wykluczenie materialne, społeczne w polskim społeczeństwie*, - wykład w Institut des Reformes et d'Ouverture des Systemes Economiques, Sorbona, Paryż, 3 sierpnia, 2) *Wykluczenie etniczne i polityczne w polskim społeczeństwie*, - wykład w Institut des Reformes et d'Ouverture des Systemes Economiques, Sorbona, Paryż, 8 sierpnia.

Jarząbek W.: 1) *Poczdam. Polska wobec dwóch państw niemieckich 1945 - 1956*, - wykład; Studium Polityki Zagranicznej PISM, Warszawa, 11 stycznia, 2) *Poland and Ostpolitik*, - wykład; Techniczny Uniwersytet w Dreźnie, Drezno, 30 kwietnia, 3) *Polish - German relations from 10th till 20th century - an outline*, - wykład w ramach programu: „Building Peace through Education”, Warszawa, 2 sierpnia, 4) *Normalization? West Germany, Poland and the Pitfalls of Iron Curtain Diplomacy, 1956-1991*, - wykład otwarty w cyklu: Modern Europe Colloquium na zaproszenie Department of History Princeton University USA, Princeton, 20 listopada, 5) *Pomiędzy epoką lodowcową a poszukiwaniem zrozumienia. Stosunki państwowe między RFN i PRL*, - referat; workshop Instytutu im. Hanny Arendt we współpracy z Centrum Europejskim na Zamku Książ i Uniwersytetem Europejskim Viadrina we Frankfurcie nad Odrą, Książ, 17 lutego.

Kamiński A. Z.: 1) *Położenie strategiczne Polski*, - wykład dla studentów ukraińskich i białoruskich; Ośrodek Studiów Wschodnioeuropejskich UW, Warszawa, 6 marca, 2) *Transparency in Public Institutions*, - wykłady w ramach programu „Strategic Economic Needs and Security Exercise”, dla wyższych urzędników rządu Gruzji; Ośrodek Studiów Wschodnioeuropejskich UW, 6-15 września, 3) *Transparency in Public Institutions*, - wykład w ramach programu „Strategic Economic Needs and Security Exercise”, dla wyższych urzędników rządu Azerbajdżanu; Ośrodek Studiów Wschodnioeuropejskich UW, 27 września i 15 października, 4) Przygotowanie modułów kursów: „Polski system prawno-administracyjny” oraz „Korupcja w administracji” dla kursów „The European Civil Servant” organizowanych przez Scuola Superiore della Pubblica Amministrazione w Rzymie.

Kloskowska-Dudzińska A.: *Local lists in Poland*, - referat; warsztaty naukowe: „Independent Local Lists - A Comparative Perspective”, Martin-Luther-University Halle-Wittenberg, Halle (Saale), 13-14 kwietnia.

Król E.C.: 1) Wykłady połączone z pokazami audiowizualnymi na studiach podyplomowych Collegium Civitas dla Europejskiego Forum Właścicieli Firm: a) *Przywództwo, systemy polityczne i ideologie* - grudzień 2007 r. - styczeń 2008 r., b) *Kino i polityka* - listopad 2007 r. - styczeń 2008 r., 2) Wystawa i edycja katalogu: „W obiektywie kamery wroga. Nazistowscy fotoreporterzy w okupowanej Warszawie (1939-1945)”, Bildarchiv der Stiftung Preussischen Kulturbesitz, Berlin, Instytut Studiów Politycznych PAN, Dom Spotkań z Historią, Berlin, 3) Udział w pracach jury konkursowego „Patriotyzm jutra”. Analiza prac konkursowych, przyznanie i wręczenie nagród, Collegium Civitas, październik, 4) Udział w pracach komisji konkursowej, decydującej o dorocznym rozdziale stypendiów przyznawanych przez Niemiecką Służbę Wymiany Akademickiej (DAAD), Przedstawicielstwo w Warszawie, 5-6 grudnia, 5) Wykłady w „Uniwersytecie Trzeciego Wieku”: a) *Stosunki polsko-niemieckie w przeszłości i współcześnie*, Józefów k. Warszawy, 26 kwietnia, b) *Polskie państwo podziemne w latach II wojny światowej*, Józefów k. Warszawy, 3 października, 6) *Obraz Polski i Polaków w Niemczech w XX wieku*, - wykład; Niemiecka Służba Wymiany Akademickiej (DAAD), Przedstawicielstwo w Warszawie, Warszawa, 19 kwietnia, 7) *Założenia propagandy narodowo-socjalistycznej wobec Polski i Polaków w okresie II wojny światowej*, - wykład jako prelekcja wstępna przed pokazem filmu „Heimkehr”, Towarzystwo Przyjaciół Chorzela, 20 kwietnia, 8) *Od Lutra po Bauhaus. Sztuka i skarby kultury z niemieckich muzeów - Polacy i Niemcy. Wzajemne stereotypy w XX wieku*, - wykład otwarty towarzyszący wystawie na Zamku Królewskim w Warszawie, 7 listopada, 9) *Ewolucja systemu politycznego Polski w XX wieku*, - wykład dla szkół średnich w ramach „Akcji Patriotyzm jutra” pod patronatem Collegium Civitas, Warszawa, 9 listopada, 10) *Zeitgenössische Probleme Polens* (z Krzysztofem Bulskim), - prelekcja w jęz. niemieckim dla stypendystów Das Akademische Forum für Außenpolitik z Wiednia, Warszawa, 16 listopada.

Madajczyk P.: 1) *Polska w UE po trzech latach*, - referat i udział w dyskusji panelowej: „EU-

Erweiterung im Dialog - Innenansichten der Mitgliedsländer Bulgariens, Rumänien, Polen", „Eine Welt Haus", Magdeburg, 11 maja, 2) *Aufnahme und Eingliederung der Vertriebenen aus Ostpolen im neuen Westen Polens*, - referat; seminarium: „Deutsche und Polen in Europa. Vertreibung und Vertriebene in Deutschland und in Polen", Akademischer Freundes Danzig-Westpreussens, Duderstadt, 12-14 października, 3) *Totalitarismus, Autoritarismus und Minderheiten. Die Deutschen in der Volksrepublik Polen vor und nach der Wende*, - wykład w Hannah-Arendt-Institut, Drezno, 4) Wykłady dla młodzieży z Białorusi i Ukrainy o transformacji systemowej w Polsce, Fundacja Solidarność Polsko-Czesko-Słowacka.

Marciniak W.: 1) *System polityczny Federacji Rosyjskiej*, - wykład, III Wschodnia Szkoła Zimowa, Kolegium Europy Wschodniej, Wrocław, 6 marca, 2) *Czy możliwe jest skuteczne państwo po komunizmie? Doświadczenie Polski i Rosji*, - wykład, Szkoła Polsko-Rosyjska, Wrocław, 23 października, 3) „Jaka będzie Rosja?”, - udział w dyskusji; seminarium, Kancelaria Prezydenta RP, Lucień, 12 stycznia.

Materski W.: Wykłady w Kolegium Stosunków Międzynarodowych PISM.

Motyka G.: *Geneza, przebieg, skutki akcji „Wisła” w polskiej historiografii*, - referat; seminarium historyczne na temat 60-tej rocznicy akcji „Wisła”, Sejmowa Komisja Mniejszości Narodowych i Etnicznych, Warszawa, 22 maja.

Nałęcz S.: *Ewolucja społeczna: od fasadowego uczestnictwa mas w organizacjach społecznych PRL do elitarnego zaangażowania obywatelskiego w profesjonalizujących się organizacjach pozarządowych*, - wykład dla białoruskich działaczy społecznych w ramach programu szkolenia zorganizowanego przez Stowarzyszenie „Szkoła Liderów”.

Oseka P.: *Polski Marzec '68 w najnowszych badaniach historyków*, - moderowanie dyskusji panelowej podczas X Dni Książki Żydowskiej, Warszawa, 13 maja.

Paczkowski A.: 1) *„Dyktatura”*, - wykład w cyklu „Rozmowy Buceriusa. Polskie i niemieckie postrzeganie historii”, Deutsches Historische Institut, Warszawa, 12 lutego, 2) *The Uses of History and Memory in Current Polish Policy*, - wykład, George Washington University, Department of History, Waszyngton, 10 września.

Persak K.: 1) Prelekcja dot. represji stalinowskich, w związku z edukacyjnym przeglądem filmowym „Kino w PRL, PRL w kinie”, Warszawa, 9 stycznia, 2) *Rok 1956*, - wykład otwarty dla nauczycieli i uczniów szkół średnich w ramach cyklu IPN: „Poniedziałki z historią najnowszą”, Warszawa, 5 marca, 3) *PRL między II a III Rzeczpospolitą*, - wykład; szkolenie dla nauczycieli, WSiP, Łódź, 28 marca, 4) *Sprawa Henryka Hollanda*, - wykład otwarty, Oddział IPN w Lublinie, Lublin, 17 kwietnia, 5) *PRL, czyli wielkie przedszkole*, - wywiad, „Dziennik Łódzki”, 20-21 lipca.

Stodkowska I.: 1) *Państwo a społeczeństwo obywatelskie*, - moderacja debaty w ramach „Rozmów Buceriusa”, Niemiecki Instytut Historyczny, Warszawa: 16 kwietnia, 2) Wystąpienie w panelu - dyskusji nad książką Adama Mielczarka „Śpiący Rycerze” w ramach V Dni Wolnego Słowa, Stowarzyszenie Wolnego Słowa, Warszawa, 2 czerwca.

Sowiński P.: Szkolenie dla uczestników programu „Pamiętanie PRL”, nt. historii drugiego obiegu wydawniczego 1977-1989, w siedzibie Domu Spotkań z Historią w Warszawie, 11 stycznia.

Stawrowski Z.: 1) *Demonologia polityczna*, - wykład w ramach cyklu: „Spotkania z filozofią”, Wydział Socjologiczno-Historyczny UR, Oddział Polskiego Towarzystwa Filozoficznego w Rzeszowie, Rzeszów, 19 kwietnia, 2) *Myślenie polityczne: między dobrem a złem*, - udział w panelu, Uniwersytet Rzeszowski, Instytut Myśli Józefa Tischnera, Rzeszów, 19 kwietnia, 3) *Jaskinia Filozofów: „Idea solidarności dzisiaj”*, - udział w panelu w czasie VII Dni Tischnerowskich, Kraków, 11 maja, 4) *Demonologia polityczna*, - wykład, Pomorskie Towarzystwo Teologiczno-Filozoficzne, Gdańsk, 23 maja, 5) *Między wolnością a solidarnością*, - udział w panelu w czasie Dni Tischnerowskich, Wrocław, 1 czerwca, 6) *Filozofia a polityka*, - udział w panelu, Polski Komitet ds. UNESCO, Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Collegium Civitas, Warszawa, 22 listopada.

Szpociński A.: Uczestnik panelu poświęconego książce J. Sawickiego „Bitwa o prawdę”, Ośrodek „Karta”, Warszawa, 15 marca.

Szymoniczek J.: Referaty: 1) *Zuwanderung und Integration in der Bundesrepublik Deutschland*, 2) *Die Beziehungen zwischen Deutschland und Polen im Jahre 1945-1970*, 3) *144 Jahre Rotkreuz-Idee* - w ramach: „Europastudien: Deutschland im politischen, wirtschaftlichen und kulturellen Netzwerk und Gesellschaftliche Entwicklung in Deutschland” - Bayreuther Sommeruniversität für Interkulturelle Deutsch-Studien 2007, Bayreuth.

Ukielski P.: 1) *Znaczenie Powstania Warszawskiego*, - wykład dla nauczycieli, Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, Muzeum Powstania Warszawskiego, Warszawa, 20 listopada., 2) *Nowoczesne metody edukacji patriotycznej na przykładzie Muzeum Powstania Warszawskiego*, - wykład dla Mazowieckiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku, Muzeum Powstania Warszawskiego, Warszawa, 22 listopada.

Wotek A.: 1) *Internal Politics as the Major Factor in Polish European Policy*, - wykłady gościnne dla Institute for the International Education of Students, Albert-Ludwigs-Universität we Fryburgu, Kraków, 3 października i 14 listopada, 2) Wykłady gościnne w ramach szkoły letniej “Central Europe in the EU: Politics, Institutions, Identities. Tecnologico de Monterrey Summer School”, Kraków, 16-30 czerwca.

Wnuk-Lipiński E.: 1) *Crises, Conflicts and Systemic Change in CEE*, - wykład otwierający roczne spotkanie German Historical Institute, Warszawa, 20-25 marca, 2) *Obietnice wyborcze, ze szczególnym uwzględnieniem działań antykorupcyjnych*, - wystąpienie na konferencji Fundacji Batorego, Warszawa, 26 września, 3) *Polityka i zaufanie*, - wykład; konwersatorium ErgoHestia, York, UK, 5 października, 4) *Jak wykorzystaliśmy naszą wolność*, - wykład inauguracyjny dla Akademii 30+, Gdańsk, 17 października, 5) *Three days after - Poland after elections*, - wykład zorganizowany przez Ambasadę Portugalii w Warszawie dla dyplomatów Unii Europejskiej, Warszawa, 23 października, 6) *Czy ocaleje naród, który nie jest społeczeństwem?* - wystąpienie na Areopagu Gdańskim, 10 listopada.

Udział pracowników w redagowaniu czasopism

Fiszer J.M.: 1) Członek rady programowej „Przeglądu Politologicznego”, 2) Członek Kuratorium Redakcji Prawa Europejskiego - Wydawnictwo Prawo i Praktyka Gospodarcza, 3) Członek rady redakcyjnej „Zeszytów Niemcoznawczych”, PISM.

Friszke A.: 1) Członek kolegium redakcyjnego oraz redaktor działu historycznego „Więzi”, 2) Rada honorowa „Pamięci i Sprawiedliwości”.

Holzer J.: 1) Redaktor naczelny „Rocznika Polsko-Niemieckiego” (ISP PAN); 2) Rada redakcyjna „Polska 1944/45-1989” (IH PAN); 3) Rada programowa „Pamięć i Sprawiedliwość” (IPN).

Jarząbek W.: Sekretarz redakcji „Rocznika Polsko-Niemieckiego”.

Kamiński A.Z.: Członek komitetu redakcyjnego: 1) „Spraw Międzynarodowych”, 2) „Studiów Politycznych”.

Mach B.W.: Członek redakcji: 1) „The Polish Sociological Review”, 2) „Studiów Politycznych”.

Machcewicz P.: Członek rady programowej: „Pamięć i Sprawiedliwość”.

Marciniak W.: Członek redakcji czasopisma „Obóz”.

Markowski R.: Członek: 1) *European Journal of Political Research*, 2) *European Union Politics*, 3) *Perspectives on European Politics and Society*, 4) *Central European Political Science Review*.

Materski W.: Członek: 1) komitetu redakcyjnego kwartalnika „Dzieje Najnowsze”, 2) redakcji

rocznika „Pro Georgia. Journal of Kartvelological Studies”, 3) redakcji „Studiów z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej”.

Nalewajko E.: Członek komitetu redakcyjnego „Studiów Politycznych”.

Paczkowski A.: Rady redakcyjne: 1) „Journal of Cold War Studies” (Harvard University, Davis Center for Russian Studies, USA), 2) “Cold War History” (Cold War Studies Center, London School of Economics), 3) “Mówią Wieki”, 4) Członek komitetu redakcyjnego serii: “W krainie PRL”, Wydawnictwo TRIO.

Stodkowska I.: Członek rady redakcyjnej i redakcji miesięcznika „Więź”.

Sowiński P.: Członek rady redakcyjnej: „Opozycja w PRL. Słownik biograficzny 1956-1989”.

Stawrowski Z.: Członek redakcji: 1) „Civitas. Studia z filozofii polityki”, 2) „Logos i Ethos”.

Stola D.: Członek rady redakcyjnej “Biuletynu Migracyjnego”.

Wnuk R.: Redaktor naczelny półrocznika IPN „Pamięć i Sprawiedliwość”.

Żelichowski R.: Członek redakcji „Studiów Politycznych”.

Członkostwo organizacji naukowych w kraju i za granicą

Cześnik M.: Członek 1) American Political Science Association, 2) Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, 3) Polskiego Towarzystwa Marketingu Politycznego.

Fiszer J. M.: 1) Wiceprzewodniczący Komitetu Nauk Politycznych (od maja 2007), 2) Członek: a) Komitetu Narodowego ds. Współpracy z Międzynarodowym Stowarzyszeniem Nauk Politycznych (IPSA), b) Rady Naukowej „Wydawnictwa Adam Marszałek”, 3) Sekretarz Rady Naukowej Instytutu Studiów Politycznych PAN.

Friszke A.: 1) Przewodniczący Zarządu Stowarzyszenia Archiwum „Solidarności” (od 2000 r.), 2) Członek Rady Europejskiego Centrum Solidarności.

Holzer J.: 1) European Academy of Sciences and Arts, 2) Polskie Towarzystwo Studiów Politycznych, 3) Polskie Towarzystwo Historyczne, 4) Komitet Nauk Politycznych; 5) Rada Naukowa Collegium Civitas; 6) Prezydium Forum Polsko-Niemieckiego, 7) Prezydium Komisji Podręcznikowej Polsko-Niemieckiej, 8) Jury historycznych nagród „Polityki”.

Jarosz M.: Członek: 1) Prezydium Polskiego Towarzystwa Suycydologii, 2) European Network for Suicidology przy WHD, 3) International Sociology Association, 4) Rady Naukowej Zakładu Badań Socjologicznych Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, 5) Rady Naukowej Instytutu Problemów Strategicznych.

Kamiński A. Z.: Członek: 1) Kapituły Konkursu nagrody Pro Publico Bono, 2) Komisji Kwalifikacyjnej Programu grantowego Ernst&Young: „Sprawne Państwo”, 3) Rady Służby Cywilnej przy Prezesie Rady Ministrów.

Kozarzewski P.: Członek Global Development Network (GDN).

Mach B.W.: 1) Reprezentant Polskiej Akademii Nauk w Stałym Komitecie ds. Nauk Społecznych przy Europejskiej Fundacji Nauki, 2) Przedstawiciel Polskiej Akademii Nauk i Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ECRP EUROCORES (programy naukowe Europejskiej Fundacji Nauk w dziedzinie nauk społecznych); 3) Członek: a) Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, b) Komitetu Narodowego ds. Współpracy z Europejską Fundacją Nauki, c) Management Committee w: Forward Look on Aging, Health and Pensions in Europe.

Marciniak W.: Członek: 1) Rady Wydziału Studiów Politycznych WSB-NLU w Nowym Sączu, 2) Rady Warsaw East European Conference 2007 - 4rd session.

Markowski R.: 1) Członek Komitetu Wykonawczego European Political Science Network (eps Net) - od 2005 r., 2) Członek Komitetu Planującego międzynarodowego projektu badawczego pt. *Comparative Study of Electoral Systems*, prowadzony w ponad 50-ciu demokracjach, zorganizowany i koordynowany przez ICORE (uczestnik od 1995, członek Komitetu Planującego od 1997 do chwili obecnej).

Nalewajko E.: Członek 1) Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, 2) Polskiego Towarzystwa Studiów Politycznych, 3) Towarzystwa Edukacji Politycznej.

Nałęcz S.: Członek: 1) Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, 2) International Society for Third Sector Research.

Paczkowski A.: Członek: 1) Rady Naukowej Instytutu Studiów Społecznych UW, 2) Rady Programowej Centrum Monitoringu Wolności Prasy (SDP), 3) Rady Europejskiego Centrum „Solidarności”.

Stodkowska I.: Członek Polskiego Towarzystwa Studiów Politycznych.

Sowiński P.: Członek Zarządu Stowarzyszenia Archiwum „Solidarności” - od 2000 r.

Stola D.: Członek: 1) Senatu Collegium Civitas, 2) Rady Ośrodka Badań nad Migracjami UW, 3) Rady Naukowej Domu Spotkań z Historią, 4) Rady Naukowej Central European Forum for Migration Research, 5) Komisji Historii I i II Wojny Światowej Komitetu Nauk Historycznych PAN, 6) Komitetu Sterującego sieci EurhistXX, 7) Towarzystwa Miłośników Historii, 8) IMISCOE - sieć [Network of Excellence] „International Migration, Integration & Social Cohesion”, 9) European Political Science Network (EPSNet), 10) Towarzystwa Edukacji Politycznej.

Szpociński A.: Członek 1) Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, 2) Polskiego Towarzystwa Wiedzy Politycznej, 3) Polskiego Towarzystwa Kulturoznawczego, 4) Członek Rady Naukowej „Kultury Współczesnej”.

Wonicki R.: Członek: 1) Polskiego Towarzystwa Filozoficznego, 2) AIPPh, 3) EpsNet.

Wnuk-Lipiński E.: 1) Przewodniczący Rady Naukowej ISP PAN, 2) Członek Rady Naukowej IFiS PAN, 3) Członek Komitetu Socjologii PAN, 4) Członek Centralnej Komisji ds. Tytułu i Stopni Naukowych.

Żelichowski R.: 1) Prezes Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Niderlandzkiej, 2) Przewodniczący Rady Fundacji „Dom Holenderski”, 3) Członek współzałożyciel Polskiego Towarzystwa Etnologii Miasta, 4) Członek Towarzystwa Miłośników Historii.

DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA PRACOWNIKÓW ISP PAN, dla których Instytut był w roku 2007 podstawowym miejscem zatrudnienia

Imię i nazwisko	Ilość godz.	Forma zajęć	Nazwa placówki naukowo-dydaktycznej
Budyta-Budzyńska M.	90	wykłady	Collegium Civitas
Bukowska X.	78	wykłady, ćwiczenia	Collegium Civitas
Codogni P.	15	seminarium	Collegium Civitas
Cześnik M.	280	wykłady	Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej
	60	wykłady	Uniwersytet Warszawski
Dziak W. J.	240	wykłady, seminaria	Collegium Civitas
Fischer J. M.	180	wykłady, seminaria	Wyższa Szkoła Handlu i Prawa
	14	seminarium dr	ISP PAN, Collegium Civitas
Friszke A.	120	wykład, seminarium	Collegium Civitas
Garztecki M.	75	wykłady	Collegium Civitas

9.	Gładziuk N.	120 60	wykłady wykłady	Szkoła Główna Handlowa UKSW
10.	Holzer J.	60	wykłady	Collegium Civitas
11.	Jakóbiak W.	120	wykłady, semin. mgr	Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania
12.	Jarząbek W.	32	wykłady	Collegium Civitas
13.	Kamiński A. Z.	60	wykłady	Collegium Civitas
14.	Król E. C.	197	wykłady, seminaria	Collegium Civitas
15.	Madajczyk P.	120	wykłady, seminarium	Wyższa Szkoła Mazowiecka
16.	Mach B.W.	60 30	wykład wykład	Collegium Civitas Uniwersytet w Białymstoku
17.	Machcewicz P.	210 16	wykłady, seminaria konwersatorium	Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń Collegium Civitas
18.	Markowski R.	260 30	wykłady seminarium dr	Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej Szkoła Nauk Społecznych IFiS PAN
19.	Nalewajko E.	180 60	wykłady, seminaria wykład	UKSW Collegium Civitas
20.	Natęcz S.	16	wykłady	Collegium Civitas
21.	Paczkowski A.	60 12	wykład wykład	Collegium Civitas Krajowa Szkoła Administracji Publ.
22.	Persak K.	8 10	wykład wykład	Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej Collegium Civitas
23.	Siwek A.	60	ćwiczenia	Collegium Civitas
24.	Stawrowski Z.	30 64	wykład wykłady	Collegium Civitas Instytut Politologii UKSW
25.	Stoła D.	120 8	wykłady wykład	Collegium Civitas Pod. Studium Migracji Międzynar. UW
26.	Strzałka K.	300	wykłady, konwersat.	Instytut Europeistyki UJ
27.	Szpociński A.	152	wykłady, seminaria	Collegium Civitas
28.	Ukielski P.	30	wykład	Collegium Civitas
29.	Wołek A.	30 105 30	wykład wykłady konwersatorium	SGH WSB-NLU w Nowym Sączu Wyższa Szkoła Europejska w Krakowie
30.	Wonicki R.	240	wykłady, seminaria	Instytut Filozofii UW
31.	Wnuk Lipiński E.	12 10 86	wykład wykład wykłady, semin. dr	College of Europe Krajowa Szkoła Administracji Publicznej Collegium Civitas
	RAZEM	4 150		

Dydaktyka za granicą:

- Wnuk Lipiński E.: College of Europe, Bruges, Belgia.
- Markowski R.: CEU - Central European University, Budapeszt, 45 godzin w formie konwersatorium.

DZIAŁALNOŚĆ BIBLIOTEKI NAUKOWEJ

Spis treści

Podobnie jak w latach poprzednich, Biblioteka w miarę możliwości gromadzi literaturę z zakresu problematyki badawczej Instytutu, m.in.: dotyczącą Europy Środkowo-Wschodniej, krajów byłego ZSRR, transformacji politycznej i gospodarczej, historii najnowszej i polityki międzynarodowej.

Publikacje wpływają do Biblioteki w ramach zakupów krajowych i zagranicznych, wymiany własnej i darów.

W roku 2007 księgozbiór powiększył się o 651 tomów: zakupiono 288 książek (165 krajowych i 123 zagranicznych) na sumę 28 672,79 zł. Z darów i wymiany własnej przybyły 363 tomy o wartości 11 066,40 zł., z czego 239 tomów na sumę 6 387,40 zł. z wymiany krajowej (w tym wydawnictwa własne: 41 tomów) i 124 tomy na sumę 4 679,00 zł., z wymiany zagranicznej. W ramach selekcji księgozbioru wycofano 219 książek na sumę 2,00 zł. Ogółem Biblioteka posiada 18 401 książek na sumę 408 304,01 zł.

Baza danych w systemie ISIS zawiera 13 876 opisów, co stanowi około 77 % posiadanych książek.

W roku 2007 wpłynęło do Biblioteki 161 tytułów (295 tomów) czasopism krajowych i zagranicznych na sumę 41 479,84 zł., plus 11 tytułów prasy krajowej (dzienniki, tygodniki). Na prenumeratę 84 tytułów czasopism krajowych i zagranicznych wydano 34 755,84 zł. Z wymiany otrzymano 77 tytułów (164 tomy) na sumę 6 724,00 zł. Łącznie Biblioteka posiada 5 421 tomów (około 21 000 egzemplarzy) czasopism na sumę 525 018,05 zł.

Komputerowy katalog czasopism zawiera 440 opisów (tytułów), czyli wszystkie czasopisma znajdujące się w bibliotece.

Na prenumeratę czasopism zagranicznych otrzymano dotację z Journal Donation Project, New School for Social Research, New York. Za 32 prenumerowane czasopisma wartości 19 757,90 \$ zapłacono tylko 17 757,98 zł., czyli 30 % ich wartości (rabat około 13 058 \$ - 32 500 zł.)

Wymianę publikacji Biblioteka prowadzi z 45 kontrahentami zagranicznymi i 14 krajowymi. Wystano 146 tomów książek i 56 egzemplarzy czasopism na sumę 4 950,00 zł.

Z Biblioteki korzystają pracownicy Instytutu, doktoranci i studenci studiów podyplomowych oraz wielu studentów szkół państwowych i prywatnych z Warszawy i innych miast.

Wypożyczono na zewnątrz 330 książek i 91 egzemplarzy czasopism, w tym do Bibliotek krajowych 28 egzemplarze i 2 do bibliotek zagranicznych. Z bibliotek krajowych wypożyczono 48 książek.

Książki zbędne i dublety przekazywane są pracownikom Instytutu i bibliotekom.

Wymianę zagraniczną utrudniają wysokie opłaty pocztowe. Największym mankamentem jest brak miejsca w magazynach. W niewielkim stopniu sytuację rozładowuje selekcja księgozbioru. Obecnie jednak Biblioteka posiada jedynie dwa wolne regaty; jeden dla książek i jeden dla czasopism, w perspektywie jest wynajęcie dodatkowej powierzchni magazynowej na Politechnice Warszawskiej.

ANEKS

Spis treści

dr Irena Pańków

Instytut Studiów Politycznych PAN

Sprawozdanie z badań sieci naukowej

„Rozpad i nowy porządek: społeczeństwo - naród - kultura w okresie wielkiej zmiany”

w roku 2007

W 2007 r. we współpracę w ramach sieci naukowej zaangażowało się 12 pracowników ISP oraz jedna doktorantka ISP PAN i Collegium Civitas. Nasz Instytut uczestniczy w pięciu z sześciu zadań głównych, realizuje 9 zadań cząstkowych.

O działalności i zadaniach sieci poinformowana została Rada Naukowa ISP PAN. Pracownicy Instytutu uczestniczyli w międzyinstytutowych seminariach badawczych sieci i przeprowadzili 4 własne zebrania merytoryczno-organizacyjne.

We wszystkich podjętych tematach mamy do czynienia z kontynuacją prac z roku 2006, co odpowiada podjętym planom. Zadania znajdują się na różnych etapach realizacji. Najważniejsza różnica dotyczy tego, czy etap badań empirycznych jest już zakończony. Większość zadań ten etap ma zamknięty (1.1, 2.6, 3.7, 4.1, 4.4 i 5.3).

W odniesieniu do drugiego etapu, czyli analizy i opracowania danych, sytuacja jest bardziej złożona. Dwa zadania (1.1 i 4.4) znajdują się w fazie wstępnej, czyli „po zebraniu danych” i przed przystąpieniem do fazy drugiej. W zadaniu 1.1 konieczna jest ponowna konceptualizacja ze względu na zmianę charakteru projektu.

Na etapie „przed zebraniem danych” znajduje się tylko jedno zadanie - zadanie 3.5. „Profesjonalizacja inteligencji”.

Zadania różnią się też formą opracowania. Realizatorzy dwóch zadań (2.6, 3.7) zgromadzili dane empiryczne i częściowo opracowali ich wyniki w formie publikacji (wydany w 2007 Working Paper) lub bliskiej wydania (artykuły Jacka Wasilewskiego i Witolda Betkiewicza, zadanie 2.6). Dalsze analizy zebranego materiału empirycznego (dla zadania 3.7) będą podstawą planowanej na rok 2008 publikacji książkowej. Zadanie 2.6 i 3.7 realizuje ten sam zespół. Materiały już opracowane (w ramach zadania 2.6) będą też wykorzystane w zadaniu 3.7. Być może okaże się celowe pogłębienie pewnych zagadnień z zadania 2.6, które jednak zasadniczo należy uznać za zakończone.

Zadania 4.1 i 5.3 opracowane są w formie wydruku komputerowego. Raport z badania 5.3 autorstwa Andrzeja Szpocińskiego, po dopracowaniu, będzie opublikowany jako artykuł lub rozdział w pracy zbiorowej. Raport z zadania 4.1 nie jest przewidziany do publikacji.

Publikacje w 2007 r. pojawiły się także w ramach zadania będącego na etapie konceptualizacji (artykuły Bogdana Macha i Stanisława Mocka w książce *O życiu publicznym, kulturze i innych sprawach*). We współautorstwie z H. Domańskim powstał artykuł pt. „Trzy wyznaczniki odrębności inteligencji w strukturze społecznej: dziedziczenie pozycji, wyższe wykształcenie i rola zawodowa (1982-2006)”. Artykuł ten jest po recenzji - wejdzie do pracy zbiorowej na temat inteligencji.

A oto jak przedstawia się stan badań w poszczególnych zadaniach cząstkowych.

***

Zadanie cząstkowe 1.1. „**Segmentacja stylów życia i wzorców konsumpcji**” (prof. dr hab. Jadwiga Koralewicz): Autorka oprze się na badaniach, które były przeprowadzone w drugiej połowie 2007 r. przez CBOS i GUS na 40-tysięcznej próbie reprezentatywnej Polaków. W kwestionariuszu zawarte zostały m. in. pytania mogące stać się wskaźnikami stylu życia. Na podstawie analizy empirycznej danych pochodzących z tych badań można będzie ustalić elementy stylów życia współczesnych Polaków w przekroju na poszczególne grupy społeczno-zawodowe wyodrębnione według różnych cech położenia społecznego.

W związku z szansą skorzystania z wyników tych badań, zrezygnowano z pierwotnego planu utworzenia własnego narzędzia i przeprowadzenia własnego badania. Jednocześnie, realizacja zadania przesuwa się na rok 2008.

*

Zadanie 2.2. „**Instytucjonalizacja dialogu**” (prof. dr hab. Bogdan W. Mach): W ramach tego zadania wykonawca wziął udział w realizacji tematu „Struktura społeczna a poparcie dla demokracji i gospodarki rynkowej w okresie polskiej transformacji”. Efektem jest opracowanie pt. „Struktura społeczna a poparcie dla demokracji i rynku” (K.M. Słomczyński, B.W. Mach i K. Janicka), w którym sformułowano wniosek, że interesy grupowe, socjalizacja polityczna i psychologiczne funkcjonowanie są trzema względnie niezależnymi wymiarami wpływu polskiej struktury społecznej na po prodemokratyczne i prorynkowe. W opracowaniu, wykorzystując dane z lat 1988-2005, udokumentowano ponadto siłę związków istniejących między oboma rodzajami postaw.

*

Zadanie cząstkowe 2.6. „**Reprezentatywność i oligarchizacja głównych aktorów dialogu społecznego**” (prof. dr hab. Jacek Wasilewski z zespołem): badania, na podstawie których powstały opracowania, zrealizowane zostały jesienią 2006 r. (obserwacja samorządowej kampanii wyborczej) i wiosną 2007 r. (pogłębione wywiady z ekspertami na temat elit lokalnych) w sześciu powiatach: Ostrowiec Świętokrzyski (województwo świętokrzyskie), Dzierżoniów (dolnośląskie), Limanowa (małopolskie), Łuków (lubelskie), Kartuzi i Tczew (pomorskie).

Raport został opublikowany w 2007 r. jako Working Paper Instytutu Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk pt.: „Wybory 2006 w powiatach. Kampania - aktorzy - strategie”. Autorami tego opracowania są: Witold Betkiewicz, Zbigniew Drąg, Agnieszka Dudzińska, Anna Horolets, Zofia Kinowska, Maria Kococik, Ewa Nalewajko, Irena Pańków, Anna Radiukiewicz i Jacek Wasilewski.

W ramach tego zadania powstały dwa artykuły. Poniżej przedstawiam w streszczeniu zawartość tych opracowań:

1) Jacek Wasilewski: „**Strategie wyborcze lokalnych aktorów politycznych**”.

Artykuł przedstawia działania partii i innych komitetów wyborczych ubiegających się o mandaty radnych powiatowych. Obserwacja kampanii samorządowej w 2006 r. była kontynuacją wcześniejszych analiz. Główny wniosek płynący z obserwacji kampanii samorządowej mówi, że w polityce lokalnej, podobnie jak w polityce centralnej, najważniejszą rolę pełnią partie polityczne. Dzieje się tak mimo krytycznego lub co najmniej sceptycznego stosunku do partii zarówno społeczeństw lokalnych, jak i samych elit lokalnych. Konkurentem partii są organizacje społeczeństwa politycznego. Trzecim aktorem lokalnej sceny politycznej są nieformalne grupy aktywnych uczestników. Kręgi te tworzą trzy typy aktorów politycznych, które często krzyżują się, przenikają i zmieniają swe konfiguracje. Ich wspólnym elementem jest personalizacja lokalnej polityki.

Artykuł ukazuje jak lokalne komitety wyborcze dostosowywały się do zmian w konfiguracji sił partyjnych na scenie głównej i jak czerpały z bardziej stabilnych zasobów politycznych sceny lokalnej.

Do strategii komitetów wyborczych należało uwypuklenie lub zacieranie sztyldów partyjnych.

Analiza wyników wyborczych pokazuje, że partie polityczne wzmocniły swoją pozycję w powiatach, ale dokonało się to dzięki ofensywie Prawa i Sprawiedliwości i - w mniejszym stopniu - Platformy Obywatelskiej, przy równoczesnym spadku roli pozostałych partii. Jawne komitety partyjne uzyskały niemal połowę ogółu mandatów w radach powiatów, przy czym 2/3 tej puli trafiło do PiS i PO.

Wzrost znaczenia partii politycznych na poziomie powiatu nie oznacza, żeby istotnie zwiększyło się członkostwo w terenowych oddziałach partii i żeby z partyjnych komitetów wyborczych startowali tylko członkowie partii. Oznacza to, że partie zaktywizowały się w terenie i intensywnie poszukiwały dobrych kandydatów. Kanał partyjny stał się ważniejszą niż wcześniej drogą do osiągnięcia pozycji w lokalnych władzach, w związku z czym zaczął przyciągać nie tylko członków czy zadeklarowanych sympatyków danej partii, ale także osoby z nią niezwiązane.

Patrząc na wyniki wyborów w sześciu powiatach przez pryzmat komitetów partyjnych można powiedzieć, że sztyld partyjny zwiększa szanse wyborcze w przypadku partii mocnych na arenie krajowej (PiS, PO), natomiast zmniejsza szanse wyborcze w przypadku partii schodzących (SLD, Samoobrona, LPR). Trzeba zaznaczyć, że silne konflikty występujące między partiami na arenie krajowej były tonowane, a nawet niwelowane, na poziomie lokalnym.

Terenowy los partii politycznych jest sprzężony z powodzeniem partii na scenie krajowej. Gdy jej centralna pozycja będzie słabnąć, słabnąć będzie także jej lokalne znaczenie. Gdy będzie wzrastać - umacniać się będą lokalne struktury. Prawidłowość ta dotyczy wszystkich partii i jest po części tautologią, bo siła partii na forum ogólnopolskim jest wypadkową jej siły w terenie. Nie jest to jednak tautologia pełna, bo zależność między „centralną” a „lokalną” pozycją partii ma swoje „odchylenia”. Przykładowo, silne w terenie Polskie Stronnictwo Ludowe ma słabą pozycję krajową, a silna „w centrali” Platforma Obywatelska nie może pochwalić się równie silnymi strukturami terenowymi.

Wśród niezależnych komitetów wyborczych, po części także sprzymierzonych z partiami, mamy komitety określone jako „partie władzy”, które grupują (część) dotychczas rządzących, ubiegających się o reelekcję. Komitety te znalazły się w trudnej sytuacji w obliczu wzrastającej aktywności partii politycznych w powiatach. Na ogół zdecydowały o samodzielnym starcie i na ogół obroniły swoje pozycje. Jest to pewien przejaw oligarchizacji powiatowej polityki. Słabo natomiast wypadły nowe niezależne komitety, które stały się główną ofiarą wzmocnienia się PiS-u i PO w powiatach.

2) Witold Betkiewicz: „Opinie powiatowej elity o relacjach różnych szczebli samorządu terytorialnego - na przykładzie relacji powiat-gmina”.

Reforma administracyjna z 1998 r. wprowadziła powiat na dobrze już ukształtowaną scenę lokalną, co zaburzyło zarówno istniejący wcześniej układ jednostek administracyjnych, jak i nieformalną hierarchię. Powstanie powiatu oznaczało również pojawienie się nowego podmiotu/aktora w lokalnej polityce.

Artykuł jest próbą odtworzenia sposobu postrzegania relacji powiat-gmina przez jeden członek tej relacji - elitę powiatową.

Przedstawiony tu obraz relacji powiatów z gminami jest efektem analizy danych zebranych przy pomocy wywiadu pogłębionego oraz wywiadu kwestionariuszowego.

Na obecne działanie i relacje powiatu z gminą wpływ może mieć historia relacji pomiędzy nimi. W okresie międzywojennym polski powiat był podmiotem o charakterze rządowo-samorządowym, a mianowany przez rząd starosta sprawował funkcje kontrolne wobec gmin. W okresie PRL powiat (do likwidacji w 1975 r.) stanowił element hierarchicznego układu rad narodowych i był podmiotem zwierzchnim wobec gmin.

Wedle konstrukcji ustrojowej z 1998 r analizowane tu szczeble samorządu są niezależne.

Faktycznie jednak powiatowe elity dostrzegają silne uzależnienie od otoczenia, głównie od gminy. W stosunkach z gminami powiat jest z reguły stroną słabszą, dysponuje mniejszym budżetem i mniejszą swobodą działania. Skupia się głównie na wykonywaniu nałożonych obowiązków i administrowaniu powierzonym mieniem. Wszelkie wykraczające poza to działania są zależne od zewnętrznego wsparcia, tego zaś mogą udzielić w pierwszej kolejności gminy.

Z badań wynika, że ponad połowa członków powiatowej elity politycznej stoi na stanowisku, że gminy i powiaty to równorzędni partnerzy, których wiążą relacje kooperacji. 27% respondentów deklaruje pogląd, że w stosunkach z gminami powiat jest słabszym partnerem. Jeszcze mniej badanych (niecałe 17%) uważa, że gmina i powiat są w pełni niezależne od siebie. Marginalnie w elicie powiatowej reprezentowany jest pogląd że gmina jest zależna od powiatu. (Pogląd utrzymuje się nadal w świadomości społeczności lokalnych).

Kooperacja powiatów i gmin polega zwykle na wspieraniu przez gminy zadań powiatowych. Niekiedy powiat podejmuje funkcję koordynatora działania gmin.

Powiat okazał się, co zgodnie podkreślają respondenci, jednostką słabszą od gmin i zdolną do rywalizacji z nimi wyłącznie na płaszczyźnie symbolicznej.

Przewaga gmin w relacjach z powiatem deklarowana przez znaczny odsetek respondentów jest bardziej dotkliwa dla powiatów zlokalizowanych w dużych miastach. Cele jednego odłamu lokalnej elity (np. rządzącego powiatem) mogą być sprzeczne z celami innego jej odłamu (np. rządzącego miastem). Jest to potencjalne i chętnie podejmowane przez aktorów sceny lokalnej zarzewie konfliktu. Pokazują to opisanie w rozdziale studia przypadków konfliktu politycznego.

*

W ramach realizacji zadania cząstkowego 3.2. „**Nierówności edukacyjne**” (prof. dr hab. Bogdan Mach) podjęto dwa tematy: (a) rola wykształcenia w strukturalizacji związku między pochodzeniem społecznym a osiąganą pozycją zawodową oraz (b) długofalowe zmiany w szansach edukacyjnych poszczególnych grup społecznych. Efektem pracy nad tematem (a) jest robocza wersja fragmentów opracowania pt. „Pochodzenie społeczne - wykształcenie - zawód” przygotowanego przez zespół w składzie: H. Domański, B.W. Mach i D. Przybysz. Rozpatruje się w niej otwartość struktury społecznej z perspektywy cyklu życiowego obejmującego trzy ogniwa: (1) wpływ pochodzenia społecznego na poziom wykształcenia, (2) zależność między wykształceniem a pozycją społeczną, (3) bezpośredni, niezależny od wykształcenia, wpływ pochodzenia społecznego na aktualną pozycję społeczną.

Efektem pracy nad tematem (b) są wstępne modele związków opisujące zmiany szans edukacyjnych poszczególnych kategorii społecznych między rokiem 1971/72 a 2004. Finalnym produktem pracy będzie pod koniec marca 2008 r. artykuł szczegółowo dokumentujący długofalowe zmiany w zakresie nierówności edukacyjnych.

*

Zadanie 3.5. „**Profesjonalizacja inteligencji**” (prof. dr hab. B. Mach, doc. dr hab. S. Mocek) jest na etapie po przygotowaniu konceptualizacji i narzędzi badawczych poprzedzającymi badania empiryczne planowane na 2008 r. W ramach prac przygotowawczych Bogdan Mach, Stanisław Mocek i Hanna Palska stworzyli szereg opracowań przygotowujących badania sondażowe. Obejmują one: (1) listę publikacji zwartych i artykułów nt. inteligencji, (2) przegląd badań nad inteligencją realizowanych w Polsce po roku 1956, (3) dyspozycje metodologiczne do badań jakościowych pt. „Inteligencja we współczesnej Polsce. Między etosem inteligentnym a etosem klasy średniej”, (4) opracowanie zatytułowane „Cel, wstępna wersja narzędzia badawczego i sposób realizacji w roku 2008 badania ankietowego *Rola i znaczenie współczesnej inteligencji polskiej*”, oraz (5) dwa artykuły: S. Mocka „Elita dziennikarska jako inteligencja” i B.W. Mach „Między służbą a karierą. Uwagi o społecznych funkcjach inteligencji polskiej” - oba w książce pt. *O życiu publicznym*,

kulturze i innych sprawach (B.W. Mach i E. Wnuk-Lipiński, red., Warszawa 2007).

Ważnym, szczególnie w obecnych warunkach społecznych, celem badania opisanego w jest sprawdzenie - na tyle, na ile jest to w ilościowych naukach społecznych możliwe - ogólnej hipotezy Jana Szczepańskiego, który w artykule „Przewidywany rozwój makro-struktury społecznej” wyraził przypuszczenie (i nadzieję), że „... w przyszłości czynnikiem spajającym ludzi wykształconych stanie się poczucie odpowiedzialności za stan gospodarki i społeczeństwa, a więc za sprawy publiczne”. Odwołując się do hipotez szczegółowych, autorzy usiłują sprawdzić, czy, w jakiej mierze, w jakich okolicznościach i z jakimi konsekwencjami poczucie odpowiedzialności za sprawy publiczne jest elementem samoświadomości polskiej inteligencji, a w szczególności składnikiem jej autorefleksji nad rolą społeczną i społecznym znaczeniem. Zasadnicze wątki interpretacyjne są konstruowane wokół odpowiedzi na pytanie, czy inteligentne poczucie odpowiedzialności za sprawy publiczne („stan gospodarki i społeczeństwa”) przekłada się w kontekście współczesnego społeczeństwa polskiego na aktywne angażowanie się w jakoś rozumiane dobro wspólne, czy raczej jest nową wersją realizacji wąskich interesów grupowych nowym etapem w „drodze do władzy”, o której, w odniesieniu do państwowego socjalizmu, pisali kiedyś Konrad i Szelenyi, a w odniesieniu do kapitalizmu - Gouldner i inni. Obiektem zainteresowania nie jest tylko inteligencja. Autorzy chcą także sprawdzić, czy, w jakiej mierze, w jakich okolicznościach i z jakimi konsekwencjami poczucie odpowiedzialności za sprawy publiczne jest postrzegane przez inne kategorie społeczne (i „ogół społeczeństwa”) jako element roli i znaczenia inteligencji - postrzegane i pozytywnie lub negatywnie oceniane. „Poczucie odpowiedzialności za sprawy publiczne” musi być, oczywiście, badane i interpretowane w szerszym kontekście obiektywnych i subiektywnych aspektów społecznego położenia inteligencji - w tym sensie analiza będzie również nową monografią polskiej inteligencji, wpisującą się w tradycje istniejących monografii tej kategorii społecznej.

*

Zadanie cząstkowe 3.7. „**Elity polityczne i samorządowe jako nowy segment struktury społecznej**” realizował zespół składający się z następujących osób: prof. dr hab. Jacek Wasilewski, doc. dr hab. Ewa Nalewajko, dr Irena Pańków, mgr Witold Betkiewicz.

W pierwszym etapie badania zgromadzono dane o ok. 150 lokalnych działaczach, którzy w kadencji 2002-2006 byli radnymi powiatowymi. Zebrane zostały też dane o nowych radnych wybranych z roku 2006 oraz o losach „przebranych” - czyli tych radnych z lat 2002 - 2006, którzy startowali w wyborach 2006 r., ale do rad powiatowych się nie dostali. Interesująca jest charakterystyka socjodemograficzna i polityczna nowych radnych. Ważny z punktu widzenia formowania się elity politycznej jest też los przegranych. Czy mimo przegranej utrzymują się na pozycjach elitarnych czy też wypadli poza nawias elity powiatowej?

Zespół dysponuje danymi o ich przeszłej działalności polityczno-samorządowej i danymi o ich wyniku wyborczym w 2006 r. (w przypadku najstarszych respondentów pokrywany jest okres nawet kilkudziesięciu lat). Służy to wyselekcjonowaniu osób trwale (zawodowo) zajmujących się lokalną polityką. W drugim etapie, ta wyselekcjonowana grupa zostanie poddana bardziej szczegółowej analizie. Do końca 2007 r. materiał empiryczny został uporządkowany (zakodowane dane i spisane wywiady otwarte). Zadanie to będzie kontynuowane w roku 2008.

*

Zadanie 4.1. „**Rekrutacja działaczy trzeciego sektora**” (dr Sławomir Nałęcz)

W ramach tego zadania dokonano weryfikacji tez na temat trzeciego sektora. Porównano dane o zaangażowaniu Polaków w działalność szeroko pojętych organizacji trzeciego sektora (stowarzyszeń, fundacji, związków, zrzeszeń zawodowych, partii i innych organizacji, w których członkostwo jest dobrowolne). Dane te pochodzą z sondaży przeprowadzonych przez Centrum Badania Opinii Społecznej w latach 1999, 2002 i 2006 r. na reprezentatywnej losowej próbie dorosłych mieszkańców Polski.

Analiza tych danych umożliwiła pozytywną weryfikację tez mówiących o nadreprezentacji

wyższych warstw społecznych wśród aktywistów organizacji obywatelskich, jak też tezy o enklawowym charakterze tej aktywności. Pozostałe zasadnicze ustalenia poczynione w trakcie realizacji zadania 4.1 to :

- 1) w schyłkowym okresie PRL i w pierwszym dziesięcioleciu III RP miała miejsce dramatyczna zmiana charakteru i skali zaangażowania obywateli w działalność organizacji trzeciego sektora. Kurcząca się wówczas gwałtownie baza członkowska masowych organizacji społecznych i politycznych, w tym zwłaszcza baza partii politycznych i związków zawodowych, była od początku lat dziewięćdziesiątych stopniowo zastępowana autentycznym choć znacznie mniejszym w sensie rozpowszechnienia zaangażowaniem w działalność tzw. organizacji pozarządowych nie związanych z wąsko rozumianą działalnością polityczną. Pod koniec lat dziewięćdziesiątych procesy te uległy wyhamowaniu zaś społeczna baza trzeciego sektora ustabilizowała się na pewnym dość ograniczonym poziomie;
- 2) od końca lat dziewięćdziesiątych ogólna skala uczestnictwa w działalności trzeciego sektora pozostaje na stabilnym, ale dość niskim poziomie obejmując między 1/5 a 1/4 dorosłej ludności Polski. Wskaźnik ten sytuuje skalę społecznej bazy trzeciego sektora w Polsce na dwukrotnie niższym poziomie niż ma to miejsce w przeciętnym kraju Europy Zachodniej, w Czechach czy na Słowacji, za to skala zaangażowania Polaków w działalność trzeciosektorowych organizacji zbliżona jest do pozostałych krajów Europy Środkowej, takich jak Węgry, Bułgaria, Rumunia czy sąsiadujące z Polską 3 republiki nadbałtyckie;
- 3) teza nt. enklawowości uczestnictwa w trzecim sektorze znalazła częściowe potwierdzenie w zakresie pewnej elitarności tej formy partycypacji, tj. utrzymującej się nadreprezentacji osób najlepiej wykształconych, kadry kierowniczej, inteligencji, mężczyzn i pojawiającej się coraz wyraźniej nadreprezentacji osób o wyższych dochodach, przy jednoczesnej niedoreprezentacji osób bezrobotnych, emerytów i gospodyń domowych;
- 4) z pozostałych strukturalnych uwarunkowań rekrutacji działaczy trzeciego sektora na uwagę zasługuje zmiana w zakresie wzrostu zaangażowania w działalność trzeciosektorową w środowiskach wiejskich przy jednoczesnej redukcji zaangażowania w dużych miastach;
- 5) zaangażowanie w działalność organizacji trzeciego sektora na przestrzeni badanego okresu uzyskało większą spójność z pozostałymi formami konwencjonalnej partycypacji politycznej. Ostatnie dane w przeciwieństwie do wyników z końca lat dziewięćdziesiątych mówią, że działacze trzeciego sektora są nadreprezentowani wśród osób uczestniczących w wyborach i deklarujących zainteresowanie polityką;
- 6) potwierdzenie uzyskały również powiązane z teorią kapitału społecznego zależności między zaangażowaniem w działalność organizacji a:
  - posiadaniem liczniejszych więzi zaufania-współpracy,
  - zaufaniem ogólnym (choć poziom zaufania do większości ludzi nawet wśród „działaczy” sięga zaledwie 23%, to jest istotnie statystycznie wyższy niż wśród ogółu dorosłych Polaków - 19%),
  - ponadprzeciętnym zaangażowaniem w pracę społeczną,
  - relatywnie wysoką gotowością do pomocy innym,
  - zdecydowanie wyższą niż przeciętna wiarą w możliwość rozwiązywania lokalnych problemów dzięki wspólnemu działaniu „ludzi takich jak ja”.

Do końca roku 2007 zrealizowane zostały następujące działania:

a) przeprowadzono porównawczą analizę danych sondażowych dotyczących zaangażowania w działalność organizacji trzeciego sektora z badań przeprowadzonych przez CBOS w latach 1999, 2002 i 2006;

b) przygotowano raport w formie wydruku komputerowego z obszernym aneksem prezentującym w formie tabel i wykresów związki uczestnictwa w organizacjach trzeciego sektora z cechami określającymi demograficzną-społeczną pozycję respondentów oraz ze wskaźnikami ich postaw i zachowań w kontekście analizowanych teorii partycypacji politycznej/obywatelskiej oraz w

perspektywie teorii kapitału społecznego.

*

Zadanie cząstkowe 4.4. „Partycypacja obywatelska w obszarze społeczeństwa politycznego. Postrzeganie państwa przez obywateli jako czynnik kształtujący partycypację obywatelską” realizują prof. dr hab. Edmund Wnuk-Lipiński i dr Xymena Bukowska.

Projekt jest tak pomyślany, aby możliwa była odpowiedź na pytanie główne: na ile po osiemnastu latach konstytuowania się w Polsce porządku liberalno-demokratycznego wykształciły się elementy charakterystyczne dla modelu państwa postrzeganego jako „wytwór własny” obywateli, wspomagający ich w działaniach?

Konceptualizacja zadania za punkt wyjścia bierze podmiotowość jako kluczowy składnik idei obywatelstwa. Ujęcie to wpisuje się w model liberalno-demokratycznego obywatelstwa, zakładający ograniczone - nawet jeśli nie zawsze minimalne - państwo. Jednostki angażują się dobrowolnie we wspólne przedsięwzięcia, gdzie w wyniku zbiorowego działania zrealizowane mogą zostać jednostkowe potrzeby.

W 2007 r. dokonano w kolejnych przybliżeniach konceptualizacji i operacjonalizacji problemu badawczego. Jako kluczowy czynnik kształtujący partycypację obywatelską uznano postrzeganie państwa przez obywateli. Państwo, a dokładniej sposób widzenia przez obywateli jego istoty, źródła, roli i funkcji, stanowi strukturalne odniesienie dla ujętej w kategoriach podmiotowego sprawstwa partycypacji obywatelskiej. W odniesieniu do literatury przedmiotu postawiono pytania i hipotezy badawcze, odnoszące się do rozmaitych możliwych modeli państwa widzianego oczami obywateli Polski A.D. 2007: państwo jako „wytwór własny”, „obce wrogie ciało”, „opatrnościowe bóstwo”, „etyczna wspólnota”. Jako cel badawczy wskazano identyfikację elementów właściwych każdemu z tych modeli w obrazie państwa widzianego oczyma Polaków w 2007 r.

W kolejnym kroku określone zostały wskaźniki pozwalające identyfikować elementy poszczególnych modeli państwa w oczach obywateli. Następnie opracowane zostało narzędzie badawcze - kwestionariusz wywiadu. Wykorzystując doskonałą okazję, jaką stworzyły (nieplanowane w 2006 r.) październikowe wybory parlamentarne, opracowane narzędzie zostało wkomponowane w szerszy kwestionariusz realizowanego cyklicznie po wyborach w ISP PAN „Polskiego Generalnego Sondażu Wyborczego”. Pozwoli to na dokonanie bardziej pogłębionych i zróżnicowanych analiz obrazu państwa w szerszym kontekście obywatelskiej partycypacji, postaw i poglądów politycznych.

Badanie zostało zrealizowane w listopadzie 2007 r. na reprezentatywnej próbie ok. 1800 dorosłych Polaków. W grudniu 2007 r. zespołowi badawczemu zostały przekazane wyniki. Ich analiza i opracowanie wraz z publikacją stanowią plan realizacji zadania w 2008 r.

*

Zadanie cząstkowe 5.3. „Przemiany kultury historycznej a kształtowanie tożsamości zbiorowej” wzięt na siebie doc. dr hab. Andrzej Szpociński. Jego realizacja została zakończona raportem w formie wydruku komputerowego, który po dopracowaniu będzie publikowany.

Przedmiotem zainteresowania autora są przemiany kultury historycznej, a ściślej jej wybranego fragmentu, w postaci pamięci przeszłości. Autor bada przemiany w sposobie przekazywania przeszłości jakie zaszły między 1993 r. (pierwsze badanie) a 2006 r. (badanie powtórzone). Badania nad treściami dzienników telewizyjnych z 1993 r. wyraźnie wskazywały na malejącą rolę przeszłości jako tworzywa kanonu narodowego. Jak zatem wygląda to w roku 2006?

Sam fakt przypomnienia przyszłości (ilość przypomnień) w dzienniku telewizyjnym jest wstępem do analizy jakościowej opartej na kategoriach teoretycznych.

Dla uporządkowania analizowanych treści przekazu przeszłości przywołane są następujące kategorie: pamięć „żywa” i pamięć „martwa”. Pamięć „żywa” (w odróżnieniu od pamięci „martwej”) jest odczuwana jako rezerwuar doświadczeń i wartości pozwalający lepiej rozumieć

świat, w którym żyjemy, i/bądź zbiór symboli tożsamości grupowych.

Kolejnymi kategoriami porządkującymi materiał empiryczny są zaczerpnięte z koncepcji Nietzschego trzy konwencje relacjonowania przeszłości: antykwaryczna, historyczna i monumentalna. Sens wypowiedzi relacjonujących przeszłość w konwencji antykwarycznej polega na uzmysłowieniu sobie, że jakaś przeszłość w ogóle istniała. W wypadku konwencji historycznej przeszłość jest tu pojmowana jako obszar konstytuowania się wartości innych, bardziej konkretnych niż sama dawność. W konwencji monumentalnej istotne jest to, że charakterystyce „przedmiotów” historycznych towarzyszą komentarze na temat ich aktualności w świecie współczesnym.

Jak zatem przedstawiają się główne wyniki badań treści wypowiedzi o przeszłości w 2006 r. w podziale na okresy historyczne? Dzieje dawne (do 1795 r.) pojawiają się w konwencji monumentalnej. Charakterystyczny jest polityczny charakter przekazu i brak odwołań do dziedzictwa kulturowego. Z kolei wiek XIX (utrata niepodległości) nie niesie żywych tradycji politycznych - należy do historii „martwej”. Jeśli chodzi o okres II wojny światowej to między 1993 a 2003 r. następuje zubożenie repertuaru przywoływanym zdarzeń i pojawienie się nowych informacji świadczących o żywotności tradycji faszystowskich w Niemczech, ale także i w Polsce. Dla okresu władzy komunistów mamy, z kolei, do czynienia z poszerzeniem repertuaru przywoływanym zdarzeń. Jedynie w odniesieniu do tego okresu przekaz obejmuje też dziedzictwo artystyczne przypominane bez obecności kontekstu politycznego. Za ważny należy uznać następujący wynik porównań. W audycjach sprzed 13 lat przeszłość relacjonowana w konwencji antykwarycznej stanowiła znaczącą (około 50%) część przeszłości przedstawionej, zwłaszcza w odniesieniu do dziejów najdawniejszych i historii wieku XIX. W audycjach z roku 2006 ten sposób relacjonowania przeszłości w zasadzie znika. Świadczy to o dominacji czasów krótkotrwałych skupionych wokół teraźniejszości. Żywe zainteresowanie przeszłości wyraża się w konwencji monumentalnej, przykładowe są tu widowiska uliczne, happeningi, inscenizacje odtwarzające zdarzenia historyczne.

***

Podsumowując, stan zaawansowania prac w ramach badań przewidzianych na rok 2007 jest umiarkowanie zadawalający. Drugi rok funkcjonowania sieci potwierdza efektywność takiego przedsięwzięcia. We wszystkich zadaniach wykonany został kolejny krok w podjętym wcześniej zobowiązaniu. Tymczasem, aby utrzymać szybkie tempo, należało wykonać dwa kroki. Niemniej uzyskane wyniki należy uznać za wartościowe naukowo i ważne szerzej dla funkcjonowania sfery publicznej w Polsce.

Warszawa, 9 stycznia 2008 r.